

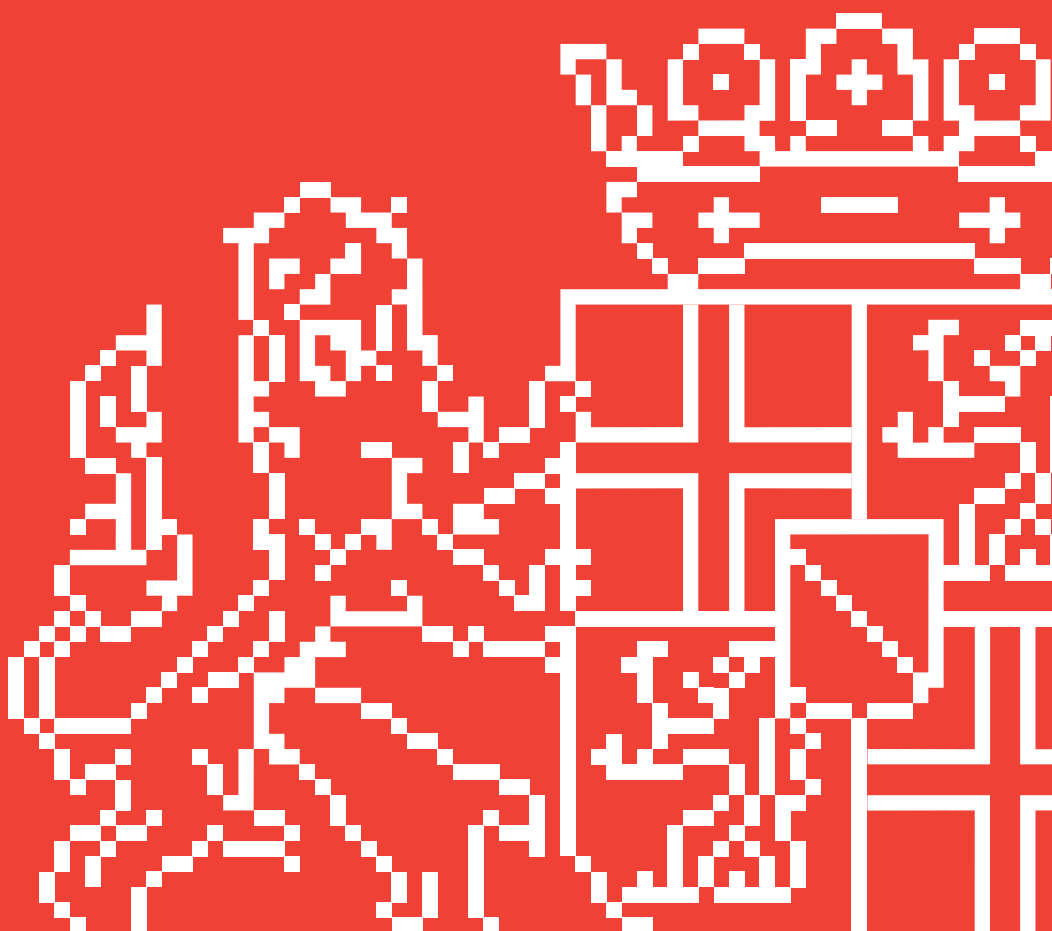

PROVINCIE UTRECHT

Notulen

*van het verhandelde in de vergadering van
Provinciale Staten van Utrecht gehouden op*

22 april 2013

Notulen

*van het verhandelde in de vergadering van
Provinciale Staten van Utrecht gehouden op*

22 april 2013

Bladwijzer

op de notulen van Provinciale Staten van Utrecht Vergadering 22 april 2013

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
BESTUUR, EUROPA en MIDDELEN		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 26 maart 2013, dienst/sector BDO, nummer PS2013BEM03, inzake budget voor afscheid cvdK op 6 juni 2013. Daartoe besloten	27 55	PS2013BEM03
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 5 maart 2013, dienst/sector SER/VEH, nummer PS2013BEM04, inzake wijziging van de tarieventabel behorend bij de Precariobelasting- en legesverordening provincie Utrecht 2012.. Daartoe besloten	27 55	PS2013BEM04
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 9 april 2013, dienst/sector Statengriffie, nummer PS2013BEM05, inzake het initiatiefvoorstel D66 "Duurzaamheid volwaardig meegewogen". Daartoe besloten	27 - 36 55	PS2013BEM05
MILIEU, MOBILITEIT en ECONOMIE		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 15 maart 2013, dienst/sector SGU, nummer PS2013MME06, inzake rapport Randstedelijke Rekenkamer "Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering". Daartoe besloten	15 - 20 55	PS2013MME06
Amendement A51, ingediend door de fractie van de PVV, inzake nazorg bij restverontreiniging. Het amendement is verworpen. Daartoe besloten.....	16 55	
Amendement A52, ingediend door de fracties van de ChristenUnie en SP, inzake het eindrapport Randstedelijke Rekenkamer over nazorg bij bodemsaneringen. Het amendement is ingetrokken. Daartoe besloten.....	16 - 17 55	

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
Amendement A53, ingediend door de fractie van de ChristenUnie, inzake het eindrapport Randstedelijke Rekenkamer over nazorg bij bodemsaneringen. Het amendement is ingetrokken. Daartoe besloten.....	20 55	
Amendement A54, ingediend door de fractie van de ChristenUnie, inzake het eindrapport Randstedelijke Rekenkamer over nazorg bij bodemsaneringen. Het amendement is aanvaard. Daartoe besloten.....	54 55	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 28 maart 2013, dienst/sector MEC, nummer PS2013MME07, inzake BOK-2 Knooppunt Hoevelaken. Daartoe besloten.....	20 - 55	PS2013MME07
Motie M20, ingediend door de fractie van de SP, inzake nabuurschap. De motie is ingetrokken. Daartoe besloten.....	23 55	
Motie M21, ingediend door de fractie van 50Plus, inzake aanpak van het verkeersknooppunt Hoevelaken A1 - A28 niet te temporiseren. De motie is ingetrokken. Daartoe besloten.....	24 55	
RUIMTE, GROEN EN WATER		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 5 maart 2013, dienst/sector FLO, nummer PS2013RGW05, inzake heroverweging ecoducten coalitieakkoord 2011-2015. Het voorstel wordt behandeld op 17 juni 2013.....	27 55	PS2013RGW05
STATEN (provinciale)		
Vaststellen agenda	11 - 12	
Afscheid van de heer dr. F.H. Barneveld Binkhuysen.	12 - 13	
Onderzoek geloofsbrieven van de heer mr. R.N.S. Emons te Bilthoven.	13	
Beëdiging van de heer mr. R.N.S. Emons te Bilthoven tot lid van Provinciale Staten.	13 - 14	

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
Ingekomen stukken.	14	
Vragenhalfuurtje.	14 - 15	
Vaststellen van de notulen van 4 februari 2013, 18 maart 2013 en 3 april 2013 en de besluitenlijsten van 18 maart 2013 en 3 april 2013.	15	
Interpellatieverzoek van de PVW inzake het asbestdossier.	36 -	
Motie M22, ingediend door de fractie van de PVW, inzake onderzoek huisvestingsdossier / asbest. De motie is verworpen.	41 - 42	
Daartoe besloten.....	55	
Motie M23, ingediend door de fractie van de SP, inzake gezondheid blijft een rol spelen. De motie is versorpen.	44	
Daartoe besloten	55	
Stemverklaringen	54 - 55	
Stemmingen.	55 - 56	

Presentielijst

vergadering 22 april 2013

Voorzitter R.C. Robbertsen, commissaris van de Koningin

Griffier L.C.A.W. Graafhuis

VVD mevr. drs. F.M. Alsem, Harmelen
E.R.M. Balemans, Utrecht
dr. F.H. Barneveld Binkhuysen, Soest (tot 14.19 uur)
mr. R.N.S. Emons, Bilthoven (Vanaf 14.19 uur)
W.J. Joustra, Langbroek
drs. A.H.L. Kocken
drs. J.A.J. Konings, Vleuten
mevr. Y. Smit, Maarssen
mr. D.S.L. Tuijnman, Utrecht (vanaf 15.49 uur)
mevr. dr. A.J. Vlam, Nieuwegein
G.H.J. Weierink, Maartensdijk
Z. el Yassini, Utrecht

PvdA mevr. drs. U.P. Blom, Driebergen
drs. K.E. Driehuijs, De Meern
A. Essousi, Utrecht
ing. D. Kilic, IJsselstein
drs. C. de Kruijf, Leusden
mevr. P.J. van Viegen MSc, Utrecht
mr. E. de Vries, Amersfoort

CDA mr. J.M. Buiting, Utrecht
mevr. P. Doornbal-van der Vlist, Lopik
mevr. drs. M.W.J. Maasdam-Hoevers, Zeist
mevr. H.Nap, Vleuten
C. Westerlaken, Willige Langerak

D66 drs. J.G. Boerkamp, Utrecht
ir. N.J.P. Hoefnagels, Bunnik
ir. J.P.M. Peters, Bilthoven
dr. I.Thonon, Utrecht
mevr. drs. J.C.M. Versteeg, Utrecht

PVV mevr. E.J. Broere, Soest
R.G.J. Dercksen, Bosch en Duin
ir. H. IJssennagger, Bilthoven
ing. H.N. Scherer, Maartensdijk
drs. W.J. Ubaghs, Maarssen

GroenLinks drs. F.H.W. Bekkers, Utrecht
mevr. A.C. Boelhauer, Wijk bij Duurstede
J. Fastl, Utrecht
drs. B. Nugteren, Utrecht

SP M.H.O. Boer, Bilthoven
ir. ing. Y.S. Lutfula, Utrecht
A.M. Meijer, Amersfoort
mevr. drs. A.M.C. Mineur, De Bilt

ChristenUnie drs. C. de Heer, Amersfoort
A.J. Schaddelee, Houten
SGP W. van Wikselaar, Driebergen
50Plus mevr. W.M.M. Hoek, Vreeland
PvdD W. van der Steeg, De Meern

Afwezig:

CDA ir. H. Graaff, Amersfoort

Leden van Gedeputeerde Staten

drs. R.W. Krol, Soest
J.W.R. van Lunteren, Hoogland
mevr. A.M.A. Pennarts-Pouw, Montfoort
drs. R.E. de Vries, Hollandsche Rading

Opening

De VOORZITTER: Staten van Utrecht, ik wil u als staten-leden heel hartelijk welkom heten. Ook heet ik hartelijk welkom de leden van Gedeputeerde Staten, de vertegenwoordigers uit de ambtelijke organisatie, de pers en de belangstellenden op de publieke tribune. Officieel is het geen bijzondere statenvergadering, maar voor mij in persoon wel. Dit is namelijk de laatste vergadering dat ik uw voorzitter zal zijn. Ik ben blij dat ik vandaag weer fysiek aanwezig kan zijn. Ik zeg eenieder dank voor alle blijken van belangstelling en goede wensen. Daarmee heeft de opening van deze vergadering plaatsgevonden.

Ik heb begrepen dat de heer Tuijnman wat later komt. Verder heb ik geen berichten van afmelding of van staten-leden die later ter vergadering komen.

Vaststellen agenda.

De VOORZITTER: U heeft bij de agenda gezien dat er een verzoek ligt van het college van GS om agendapunt 11 uit te stellen.

Er is een interpellatiedebat aangevraagd. Ik stel voor dat debat te behandelen als agendapunt 14A. Er is ook een vraag voor het vragenhalfuurtje, maar dat punt staat wel geagendeerd.

Mevrouw MINEUR (SP): Mijnheer de Voorzitter! Graag wil ik agendapunt 11 handhaven, want ik heb een motie over het uitstellen van dit onderwerp.

De VOORZITTER: Dat kan, maar het verzoek van het college is om het voorstel is uit te stellen. Ik begrijp uw probleem, want dan zit u met de motie. U kunt geen motie indienen vreemd aan de orde van de dag. Er zijn twee mogelijkheden. Als de Staten het verzoek van het college honoreren en het ermee eens zijn – en ik begrijp dat u het er in principe ook mee eens bent – om het punt in de volgende vergadering te behandelen, dan zouden we dat besluit kunnen nemen. Dan zou u een voorstel van orde kunnen doen om de motie alsnog behandeld te krijgen.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Daarop vooruitlopend is het ons voorstel om dit agendapunt inderdaad de volgende keer te behandelen. De gedeputeerde heeft aangegeven nog extra onderzoek te doen. Het lijkt ons de juiste weg dat de resultaten in eerste

instantie in de commissie behandeld worden, voordat het agendapunt terug komt naar de Staten.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik zou de SP wel de gelegenheid willen geven haar motie in te dienen.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA) Mijnheer de Voorzitter! Wat ons betreft volgen wij het voorstel van GS om het niet te bespreken en het onderwerp door te geleiden naar een volgende vergadering. De motie zou in stemming gebracht kunnen worden, maar ik zou er geen bespreekpunt van willen maken.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij gaan akkoord met uw suggestie.

De heer VAN DER STEEG (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Wij steunen het voorstel van de SP.

De heer BOERKAMP (D66): Mijnheer de Voorzitter! D66 sluit zich aan bij de opmerking van het CDA.

De heer NUGTEREN (GROENLINKS): Mijnheer de Voorzitter! GroenLinks vindt het verstandig om het voorstel nog even uit te stellen en het eerst diepgaander te bespreken.

De heer VAN WIKSELAAR (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Uitstellen is prima. Wij willen de motie graag behandelen.

Mevrouw HOEK (50PLUS): Mijnheer de Voorzitter! Hetzelfde. Uitstellen is prima, want als er dan nog iets beters uit komt, kan dat alleen maar goed zijn. De motie kan wat mij betreft wel worden ingediend.

De VOORZITTER: Ik concludeer dat een ruime meerderheid steunt dat het voorstel nu van de agenda af gaat. Ik zou het zo willen interpreteren dat u het ook goed vindt dat de motie wel wordt ingediend. Deze kan dan straks bij de stemming aan de orde komen.

Mevrouw MINEUR (SP): Mijnheer de voorzitter! Dat is niet mijn insteek. Ik wil het onderwerp graag bespreken.

De VOORZITTER: Mevrouw Mineur, ik concludeer dat een grote meerderheid dat niet steunt.

Mevrouw MINEUR (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dan wil ik graag even schorsen, want ik dien deze motie in samen

met drie andere partijen. Ik wil graag horen of wij het voorstel op een ander moment willen bespreken – dat vind ik ook goed – en of wij de motie willen indienen en het onderwerp willen behandelen. Het gaat mij echt om de bespreking en te horen hoe de partijen erover denken.

De VOORZITTER: Even voor alle duidelijkheid: ik constateer dat er een ruime meerderheid is die het eens is en die het verzoek van het college steunt om het punt de volgende keer te behandelen. Dat besluit wordt nu dus genomen. In de tweede plaats wilt u nog even nadenken over de vraag of u de motie wel of niet behandeld wilt zien. U kunt op elk moment in de orde van de vergadering inbreken door een ordedebat te willen voeren. We gaan straks nog even schorsen, nadat wij afscheid hebben genomen van de heer Barneveld Binkhuysen en de heer Emons beëdigd is. Op dat moment kunt u van de gelegenheid gebruik maken om met uw achterban te spreken.

Mevrouw MINEUR (SP): Misschien is er verwarring. Ik hoor u de term 'behandelen' gebruiken. Behandelen is wat ik wil. Als dat uw voorstel is, dan stem ik daarmee in.

De VOORZITTER: Als u een moment vindt en de Staten vinden het goed dat u dan de motie indient, dan kunt u hem indienen bij een voorstel van orde. Dat is aan u om dat te bepalen. Als u er even over wilt nadenken, dan kan dat straks in de schorsing.

Mevrouw MINEUR (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga daarover inderdaad in de schorsing praten.

Zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de agenda aldus gewijzigd vast.

Afscheid van de heer dr. F.H. Barneveld Binkhuysen.

De VOORZITTER: Ik zou de heer Barneveld graag enige woorden willen toespreken. Daarboven staat: "Beste Frits". Daarvoor staat: "Geachte heer Barneveld". Als je er goed over nadent, is het eigenlijk wel een raar moment in de Staten, in elk geval onverwacht voor ons, dat wij nu afscheid nemen van de heer Barneveld. Dat geldt voor ons, maar zeker ook voor jezelf, want je houdt niet altijd rekening met een vervroegd afscheid van Provinciale Staten van Utrecht. Helaas is de politieke werkelijkheid soms hard en speelt de rol van de me-

dia je daarin parten. Dat heb jij helaas nu aan den lijve ondervonden. Je hebt besloten jezelf terug te trekken uit de Staten van Utrecht. Raar of niet, iemand zoals jij, die zich meer dan zes jaar heeft ingezet voor de Staten van Utrecht, laten wij niet zomaar vertrekken.

In 2007 trad je toe tot de Staten. Het was de eerste kennismaking met de politiek. Alles was nieuw, alles was anders. Ineens moet je overal een opvatting, een mening over hebben. Dat was je als wetenschapper niet gewend, althans niet op de manier zoals dat in de politiek gaat. Het duurde echter niet lang voordat je je draai daarin gevonden had. Je ontwikkelde daarin een geheel eigen stijl. Een stijl van menselijke betrokkenheid en een sterk ontwikkeld relativeringsvermogen. Over vele onderwerpen voerde je het woord, zowel in de commissies als in de Staten. Ik denk dat dat altijd zakelijk en concreet was. Op die manier vertolkte je de mening van je fractie. Rustig, weloverwogen en koersvast. Je liet je in het debat moeilijk uit de tent lokken. Je maakte spaarzaam gebruik van de interruptiemicrofoon, want je focus was veel meer gericht op resultaat. Het gedoe eromheen kon je volgens mij niet echt boeien.

Je houding in de politiek is misschien wel te verklaren door je grote passie voor het vliegen. In je profiel schreef je daarover: "Wanneer je vliegt, is de wereld dichterbij". Dat zijn je eigen woorden. Het geeft een extra dimensie aan het leven en het leert ook hoe betrekkelijk de zaken soms zijn. Ik denk dat wij het met elkaar eens zijn als ik zeg dat veel meer mensen in de wereld op die manier tegen zaken zouden kunnen aankijken en de boel zouden mogen aanschouwen. Ik denk dat wij jouw relativeringsvermogen nog wel zullen missen.

Je hebt het besluit moeten nemen om de politiek, althans de provinciale politiek, te verlaten. Dat is heel spijtig, gezien de omstandigheden. Ik hoop dat deze onvoorziene teleurstelling plaats gaat maken voor mooie herinneringen aan het statenwerk en alles wat daarmee samenhangt. Gelukkig is er meer in het leven.

Frits, ik dank je heel hartelijk voor de inzet, de inzet hier in de Staten, de inzet voor de Utrechtse samenleving en alles wat je daarvoor hebt gedaan. Namens de Staten wens ik je het allerbeste en alle goeds toe. Ik wil die wens graag onderstrepen met de welbekende roemer en oorkonde, alsmede met een boeket voor thuis. (Applaus)

De heer BARNEVELD BINKHUYSEN: Mijnheer de Voorzit-

ter! Dank u wel voor uw vriendelijke woorden. Beste Statenleden, meestal komt hetgeen wij hier in de Staten bespreken niet verder dan de muren van ons provinciehuis. Als provincie en ook als Statenlid krijgen we vaak kritiek of zelfs het verwijt dat wij buiten het provinciehuis niet genoeg zichtbaar zijn. Soms halen wij met moeite het provinciale nieuws. Het kan echter ook anders, zo heb ik mogen ervaren. Dat is trouwens niet zo heel moeilijk.

Gedurende een interview dat eigenlijk ging over de provinciale herindeling werd mij gevraagd of ik kon bevestigen dat bepaalde namen circuleerden in het geruchtencircuit omtrent een eventuele waarnemer met betrekking tot de opvolging van onze commissaris. In mijn antwoord, waarbij ik mijn woorden zorgvuldig had gekozen, heb ik alleen gezegd dat ik net als de journalist kennis had genomen van die geruchten. De volgende dag stond in het betreffende artikel van een landelijk ochtendblad toch een enigszins andere interpretatie van hetgeen ik had gezegd. Blijkbaar was er in politiek Den Haag een open zenuw geraakt.

Wij weten dat politiek vluchtig is. Soms windstil, dan ineens weer stormen uit onverwachte hoek. Binnen enkele uren na de publicatie ontstond dermate veel ruis op de lijn, dat ik mij genoodzaakt zag mijn functie als fractievoorzitter neer te leggen. Dat was geen eenvoudig besluit, na zes jaar hier rondgelopen te hebben, mede als voorzitter van een fantastische fractie. Dat zult u begrijpen.

Mensen die mij een beetje kennen – zeker mijn fractieleden – weten dat ik enige dynamiek niet uit de weg ga en dat wel kan waarderen. Sterker nog: in een continu veranderende samenleving wordt vooruitgang mede bepaald door de wijze waarop en de mate waarin wij richting geven aan de dynamiek en de veranderingen waarmee wij voortdurend geconfronteerd worden. Dat geldt zowel voor onszelf als voor onze organisatie waarvan wij deel uitmaken. Zo ook voor deze Staten. Na zes jaar permitteer ik het mij de Staten een voorzichtig advies na te laten. Probeer een beter onderscheid te maken tussen hoofd- en bijzaken. Discussies gaan mijns inziens veel te vaak over details, waar het beter zou zijn de focus te richten op datgene waarover het echt gaat. De commissaris refereerde daar ook al aan.

Ik heb mijn functie als Statenlid met veel plezier vervuld en heb getracht daaraan op eigen wijze met mijn fractie invulling te geven. Politiek bedrijven is verslavend. Zoals

elke andere verslaving kost die tijd en geld. Je krijgt er in dit geval echter ook iets waardevols voor terug. Je werkt samen met mensen die een passie hebben, die ergens voor gaan en die gedreven zijn. Ik heb hier in het provinciehuis vele hartelijke contacten mogen hebben, zowel met statenleden als met medewerkers. Die contacten zal ik zeker gaan missen. Mijn statenlidmaatschap eindigt eerder dan verwacht. Ik weet echter ook dat als ergens een deur dichtgaat, er elders altijd weer een opengaat. Ik dank iedereen voor de prettige samenwerking. Ik wens mijn opvolger, mijn fractie en de Staten veel wijsheid, maar ook veel plezier toe in het statenwerk, waar dan ook, straks na 2015. Ik heb gezegd. (Applaus)

Onderzoek geloofsbrieven van de heer mr. R.N.S. Emons te Bilthoven.

De VOORZITTER: Ik stel voor dat wij eerst de geloofsbrieven onderzoeken, als die akkoord worden bevonden de heer Emons te beëdigden en dan even te schorsen. Dan kunt u dan nog even de heer Barneveld de hand geven en afscheid van hem nemen en vervolgens de heer Emons feliciteren.

Ik constateer dat u het daarmee eens bent. Ik geef het woord aan mevrouw Doornenbal als voorzitter van de commissie geloofsbrieven.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De geloofsbrieven van de heer Emons zijn onderzocht. Wij komen tot de conclusie dat er geen beletselen zijn voor toetreding van de heer Emons.

De VOORZITTER: Ik wil u dankzeggen voor de werkzaamheden. Ik verzoek de heer Emons naar hier te komen.

Beëdiging van de heer mr. R.N.S. Emons tot lid Provinciale Staten Utrecht.

De VOORZITTER: U heeft aangegeven de belofte te willen afleggen. Ik zal de bijbehorende tekst voorlezen die u dan besluit met de woorden "Dat verklaar en beloof ik". Ik verzoek de statenleden, voor zover mogelijk, daarbij te gaan staan.

De tekst die behoort bij het afleggen bij de belofte, om toegelaten te worden tot de Staten van Utrecht, luidt als volgt.

Ik verklaar dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk,

onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.”

De heer EMONS (VVD): Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: Ik wens u van harte geluk met het zijn van Statenlid van deze prachtige provincie Utrecht. Ik wens u daarbij heel veel succes. Het is fantastisch werk om te doen. Het ga u goed. (Applaus)

Ik schors de vergadering.

Schorsing van 14.19 uur tot 14.28 uur.

De VOORZITTER: Dames en heren, ik heropen de vergadering. Eigenlijk had ik de heer Bekkers ook moeten vragen om in de rij te gaan staan, aangezien hij vandaag zijn 40e verjaardag viert, zo heb ik begrepen. Ook van harte gelukgewenst. (Applaus)

Wij gaan nu verder met de agenda. Ik heb aangegeven dat tijdens de schorsing mevrouw Mineur nog even gebruik zou maken van de tijd om te bepalen wat zij gaat doen.

Mevrouw MINEUR (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het idee dat er wat verwarring bestaat. Wij willen inderdaad niet het voorstel van het college nu behandelen. Wij hebben echter een motie die wij graag willen toelichten. Ik stel voor om ons alleen te beperken tot het behandelen van de motie. Afhankelijk van de discussie en het debat zullen wij bekijken of wij hem indienen. Wij willen alleen de motie, die ook al is rondgegaan in een eerdere versie, graag behandelen.

De VOORZITTER: Het woord 'behandelen' is een groot woord. Ik kan mij voorstellen dat u nu bij ordevoorstel vraagt of u de motie mag indienen. Dan zien wij wel of er een debat over ontstaat. Dat is namelijk aan de Staten.

Ik kijk even de Staten rond of er steun is voor het indienen van de motie. Ik constateer dat een meerderheid aangeeft niet te willen spreken over de motie. Is dat

juist? Dat is het geval. Dan wordt de motie in elk geval nu niet behandeld en moet u wachten tot het voorstel de volgende maand aan de orde is.

Ingekomen stukken.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de aangegeven wijzen van afdoening.

Vragenhalfuurtje.

De heer LUTFULA (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben een vraag aan GS over het oordeel van de Nationale Ombudsman in de zaak "klacht van een inwoner van de gemeente Woudenberg".

Een inwoner van de gemeente Woudenberg heeft een klacht ingediend bij de Nationale Ombudsman over het college van Gedeputeerde Staten van Utrecht. Het gaat erom dat de provincie de door klager gemaakte onkosten ter voorbereiding van een bedrijfsverplaatsing niet wil vergoeden. Op 27 november 2012 heeft de Nationale Ombudsman zijn oordeel over de zaak gegeven. De conclusie en aanbeveling hieronder komen uit het document zelf.

“Conclusie:

De klacht over de onderzochte gedraging van de Provincie Utrecht, is gegrond, wegens strijd met het redelijkheidsvereiste.

Aanbeveling:

Gedeputeerde Staten van Utrecht wordt in overweging gegeven om hun beslissing met betrekking tot de afwijzing van verzoekers schadeclaim te heroverwegen en een nieuwe beslissing te nemen met inachtneming van de overwegingen in dit rapport.”

De SP heeft een aantal keren per email gevraagd naar de reactie van Gedeputeerde Staten van Utrecht, maar heeft hierop helaas nog geen antwoord gekregen. Vandaar dat we het nu maar in de statenvergadering doen. Dat is niet onze keuze, maar blijkbaar is dit de enige manier om GS tot een reactie te bewegen. De SP vraagt Gedeputeerde Staten van Utrecht nog een keer om haar reactie op de aanbeveling van de Nationale Ombudsman bekend te maken, of – om het concreet te maken –: gaat het college alsnog over tot vergoeding van de door klager gemaakte kosten en zo nee, waarom wijkt het college af van het advies van de ombudsman?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga niet over de orde van de vergadering, maar op 7 mei bespreekt het college het advies van de ombudsman en het extern juridisch advies dat wij daarover hebben gekregen. Zodra wij dat besluit op 7 mei hebben genomen in het college, zullen wij u daarover uiteraard informeren.

De heer LUTFULA (SP): Mijnheer de Voorzitter! Bedankt. Dan wachten wij tot 7 mei. De SP vindt echter dat dit anders moet. Wij hebben hierover een aantal keren vragen gesteld. U had ons ook per email deze informatie doorgeven. Dan hadden wij deze vraag niet gesteld in het vragenhalfuurtje.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het leven is relatief eenvoudig als u mij deze week of in de afgelopen week gevraagd had wanneer wij dit punt in het college verwachten te bespreken. Dan had ik u hetzelfde antwoord gegeven, namelijk de datum van 7 mei. Voor degenen die dit dossier niet precies kennen geef ik even aan hoe dat komt. Wij hebben een uitspraak gekregen van de Nationale Ombudsman. Wij hebben aan onze juristen gevraagd wat wij met de uitspraak van de Nationale Ombudsman moeten doen. Dat heeft enig onderzoekwerk gevraagd, omdat het geval van deze meneer niet op zichzelf staat, maar dat er meerdere voorbeelden zijn die hierop lijken. Dan moet je er goed over nadenken wat dat betekent. Dat juridisch advies, gekoppeld aan het advies van de ombudsman, staat op 7 mei op de agenda. Mijn ervaring is dat als u mij dat vraagt, u meestal dat antwoord zo zou hebben gekregen.

De VOORZITTER: Dank, mag ik concluderen dat hiermee deze beraadslagingen zijn beëindigd? Dat is het geval.

Vaststellen van de notulen van 4 februari 2013, 18 maart 2013 en 3 april 2013 en de besluitenlijsten van 18 maart 2013 en 3 april 2013.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de notulen van de vergaderingen van 4 februari 2013, 18 maart 2013 en 3 april 2013, alsmede de besluitenlijsten van 18 maart 2013 en 3 april 2013 ongewijzigd vast.

Statenvoorstel Rapport Randstedelijke Rekenkamer "Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering".

De heer DE VRIES (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij hoeven hieraan niet ongelooflijk veel woorden te beste-

den. Wij bedanken de Rekenkamer voor haar onderzoek en het rapport.

Wij hebben het rapport een aantal keren zorgvuldig en grondig doorgelezen, zoals ik al eerder zei in de commissie. Het lukt de PvdA niet helemaal om hierbij een ongelooflijk ongerust gevoel te krijgen. Wij kunnen het college volgen in zijn standpunt om een aantal aanbevelingen over te nemen en een aantal aanbevelingen niet over te nemen. Het lijkt ons overbodig om actief naar burgers toe te communiceren over wat er met hun grond aan de hand is. Daartegenover vinden wij het wel heel belangrijk dat, als er een burger is die of als er een bedrijf is dat wil weten hoe het er voor staat met zijn grond, hij snel en gemakkelijk via de reguliere registers moet kunnen vinden hoe het ervoor staat. Dat moet dus wel op orde zijn.

Om nu oude gevallen van voor 2006 via een nieuwe beschikking allemaal administratief en ambtelijk nog een keer over te doen, vinden wij in deze tijden van bezuinigen, beperkte budgetten en beperkte menskracht een beetje overbodig. Ook daarvoor stel ik een piepsysteem voor. Als een burger piept – dat is een beetje oneerbiedig gezegd – of aan de bel trekt, dan verdient dat natuurlijk alle aandacht en zorgvuldigheid. Om al die honderden gevallen echter nog een keer na te lopen, vinden wij echter een beetje overbodig. Wij kunnen ons beter voorstellen dat de beschikbare mankracht wordt ingezet om nieuwe gevallen op te sporen en aan te pakken.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Zoals de vorige spreker al zei, is in de commissie uitgebreid stilgestaan bij dit onderwerp. Ik kan dus volstaan met een aantal hoofdzaken.

Voor de PVV waren twee zaken uit het rapport van belang. Deze zaken zijn communicatie en handhaving. Ten aanzien van de handhaving zijn wij tevreden dat de gedeputeerde aanbeveling 9 overneemt. Echter, wij zullen mede gezien het overhevelen van handhavingstaken naar RUD's (Regionale Uitvoeringsdiensten) dit aspect in de toekomst kritisch blijven volgen.

Ten aanzien van de communicatie met daarbij het niet overnemen van aanbeveling 3 uit het rapport, merken wij op dat wij het niet eens zijn met dit standpunt van de gedeputeerde. Met name de opmerking dat actieve communicatie voor onrust zou zorgen, vinden wij in dit kader niet passen. Eventuele onrust weegt niet op tegen mogelijke gezondheidsschade bij burgers. Daar komt nog bij dat niet in alle gevallen bij burgers bekend is

welke verontreinigingen in het verleden hebben plaatsgevonden. De toezegging van de gedeputeerde dat hij bij vragen van burgers de betreffende informatie zal verschaffen is in deze gevallen dan ook niet toereikend. In dit kader dienen wij een amendement in.

Amendement A51 (PVV): nazorg bij restverontreiniging.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 22 april 2013, aan de orde hebbend het statenvoorstel Rapport Randstedelijke Rekenkamer Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering;

besluiten:

“Voorgesteld wordt om voor aanbevelingen 3, 5 en 8 de lijn van GS te kiezen en deze aanbevelingen niet over te nemen.”;

te wijzigen in:

“Voorgesteld wordt om voor aanbevelingen 5 en 8 de lijn van GS te kiezen en deze aanbevelingen niet over te nemen.”

Toelichting:

Het belang van actief communiceren door GS richting burger bij restverontreiniging (aanbeveling 3) en de mogelijke gezondheidsschade hierbij, achten wij van een groter belang dan een eventuele onrust die bij deze actieve communicatie zou kunnen ontstaan.

De VOORZITTER: Het amendement 51 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het kan u ontgaan zijn, maar de Socialistische Partij maakt nog deel uit van deze Staten.

De VOORZITTER: Dat is mij niet ontgaan, maar op mijn lijst staat hiervoor geen spreektijd voor u aangemeld. Als u dat wel wilt, krijgt u direct het woord.

De heer DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Aanbeveling 8 dreigt onnodig te sneuvelen. De Randstedelijke Rekenkamer heeft negen aanbevelingen gedaan over de provinciale aanpak van de bodemsanering. GS hebben zes aanbevelingen onverkort overgenomen. Drie aanbevelingen zijn niet door GS omarmd. Juist die drie

aanbevelingen hebben wij tijdens de commissiebehandeling uitvoerig besproken. Ja, zelfs tot op de bodem uitgespit.

Aanbeveling 8 gaat over oude dossiers van voor 2006. De PvdA zei net dat het niet nodig is om die allemaal open te breken en daarmee iets te doen. Dat is echter ook niet de aanbeveling van de Rekenkamer. De Rekenkamer vraagt alleen maar om die dossiers te bekijken die in de handhaving weer actueel worden. Gedeputeerde De Vries deed daarover een toezegging. Een toezegging die precies overeenkomt met hetgeen de Rekenkamer in feite vraagt, namelijk het afgeven van een beschikking in situaties die weer actueel worden qua handhaving. Daarom ligt het voor de hand om te zeggen dat aanbeveling 8 ook gewoon wordt overgenomen.

In de commissie hebben wij het ook uitgebreid gehad over aanbeveling 3. Dat gaat over de publiekscommunicatie. De Rekenkamer vraagt GS om actiever te communiceren, zodat de percee-eigenaren en gebruikers beter op de hoogte zijn van beperkingen die gelden op nazorglocaties. Er kwam ook een voorbeeld op tafel van een zorginstelling die toch een vijver heeft gegraven in een leeflaag. Dat toont aan dat gebruikers inderdaad wel eens in de fout gaan. Daarom ligt het voor de hand om actiever te communiceren over de beperkingen die gelden voor nazorglocaties. Wij hebben een amendement voorbereid, samen met de SP. Mijn idee was om aan te sluiten bij het betoog van de SP, maar goed, dat zal nu andersom moeten gebeuren. In dit amendement verzoeken wij de aanbevelingen 3 en 8 te laten staan en om alleen maar aanbeveling 5 niet over te nemen.

Amendement A52 (ChristenUnie, SP): eindrapport Randstedelijke Rekenkamer over nazorg bij bodemsanereringen.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 22 april 2013, ter bespreking van het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer “Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering”;

besluiten:

alleen aanbeveling 5 te schrappen.

Toelichting:

De Randstedelijke Rekenkamer heeft negen aanbevelingen gedaan over de provinciale aanpak van de bodemsanering. GS hebben zes aanbevelingen onverkort

overgenomen en aanbeveling 3, 5 en 8 worden niet door GS omarmd.

Aanbeveling 3 gaat over de communicatie over nazorglocaties. De Rekenkamer vraagt GS om actiever te communiceren, zodat percee-eigenaren en gebruikers beter op de hoogte zijn van beperkingen die op nazorglocaties gelden. Het voorbeeld van de zorginstelling die toch een vijver graaft in een leeflaag toont aan dat gebruikers inderdaad wel eens de fout in gaan.

Aanbeveling 8 gaat over oude dossiers van voor 2006. Gedeputeerde De Vries deed daarover tijdens de commissiebehandeling een toezegging die aardig overeenkomt met dat wat de Rekenkamer in feite vraagt, namelijk een beschikking afgeven in situaties die actueel worden qua handhaving.

Daarom ligt het voor de hand om aanbevelingen 3 en 8 wel over te nemen.

De VOORZITTER: Het amendement 52 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Met dit college en ook met deze gedeputeerde discussiëren wij regelmatig over de rol van de overheid en het element van toezicht en handhaving. Uiteraard maken wij ons grote zorgen daar waar wordt uitgegaan van de rechtelijke kracht van de stad en ook van de kracht van de provincie, op het moment dat de voorwaarden daartoe niet in voldoende mate zijn gewaarborgd, om de mensen de mogelijkheid te geven om voor hun eigen belang op te komen.

Als je kijkt naar het onderliggende stuk, dan kan ik het kort houden. Wij vinden dat je het burgers niet zo moeilijk moet maken om de noodzakelijke informatie op tijd te krijgen en dat zij dan zelf moeten spitten en zoeken en dat de provincie in dat geval te weinig moeite doet om een en ander onder de aandacht te brengen. Wij vinden ook dat de andere aanbeveling, waarover de heer De Heer wel sprak, namelijk dat de dossiers van voor 2006 opnieuw bekeken moeten worden om te bekijken of er een beschikking nodig is, niet anders dan verantwoord nakomen van je overheidsplicht. Je moet nu eenmaal de zaak tegen het licht houden. De aanbeveling van de Rekenkamer in dat opzicht is duidelijk. Het behoort tot de verantwoordelijkheid van de overheid. Het is tamelijk onverplicht in die zin dat je altijd nog kunt besluiten wat je ermee doet. Dus nogmaals: van harte aansluiting bij het voorstel van de heer De Heer.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan mij wel bij de vorige sprekers aansluiten. Ik hoef het dus niet zo lang te maken. Ook 50Plus vindt vooral punt 3 erg belangrijk. Vanuit ervaring weet ik dat het wel erg gemakkelijk gedacht is om de betrokken eigenaar van de grond zelf maar te laten uitzoeken hoe het zit en dat hij hier en daar informatie kan ophalen. Soms wordt toch wel eens het initiatief van de eigenaar van de grond onderschat. Soms weet hij of zij het gewoon niet. Er zijn nu gevallen dat de een op de ander rekent, bijvoorbeeld dat de grondeigenaar rekent op de saneerder en dat de saneerder denkt dat de eigenaar het wel weet, met als gevolg dat de eigenaar het dan niet weet. Hij/zij is dan in de veronderstelling dat het allemaal is geregeld en wordt na een aantal jaren, bij controle van de provincie, geconfronteerd met iets wat toch niet in orde blijkt te zijn. Om dat soort zaken te voorkomen vind ik het gewoon heel belangrijk dat grondeigenaren na sanering van de grond toch geïnformeerd worden over hoe verder te handelen en of alles wel klopt. Dat is echt heel belangrijk. Dat kan anders in de toekomst heel veel tijd en heel veel geld kosten.

Punt 9 betreft het nazorgdossier. Ook dat punt vindt 50Plus heel belangrijk. Wij zouden willen dat GS meer aandacht gaat besteden aan de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie. Verder wil ik nog een compliment uitspreken voor de Rekenkamercommissie. Ik vind het altijd weer een feest om de rapporten te lezen. Ze zijn zo duidelijk en zo toegankelijk. Dat is ook wat waard.

De heer DE VRIES (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dank aan de Staten voor hun reactie op dit Randstedelijk Rekenkamerrapport. Laat ik beginnen zoals ik dat ook in de commissie heb gedaan. Ik bedank de Rekenkamer voor dit onderzoek. Wij hebben heel plezierig met hen samengewerkt. Hoor en wederhoor heeft op een goede manier plaatsgevonden. Hetzelfde geldt volgens mij ook voor de behandeling in de commissie. Die was volgens mij goed en gedegen. Er is vanuit verschillende kanten goed op gereageerd. Er zijn terecht goede vragen gesteld richting mijzelf als lid van het college, maar ook richting de Randstedelijke Rekenkamer. We hebben wel aangegeven dat wij vanuit onze rol en taakopvatting ook vinden dat een aantal zaken die aanbevolen worden door de Randstedelijke Rekenkamer, ik wil niet zeggen te ver gaan, maar ervoor zorgen dat de kosten, maar ook de inzet van de mensen daarbij niet opwegen tegen wat er van ons verlangd wordt. Ik geef

een voorbeeld. Door meerderen van u is gevraagd hoe het zit met de communicatie. Er zijn ook amendementen voor ingediend. Vanuit het college stel ik mij op het standpunt dat wij het belangrijk vinden dat mensen in elk geval weten wat er in hun grond zit, mochten zij daarop stuiten dan wel daarmee iets willen doen. In de commissie heb ik ook aangegeven dat die informatie altijd ter beschikking staat. Deze kan altijd via het kadaster, maar ook via de provincie worden opgevraagd. Het is dus geen grote moeite voor een inwoner of een bedrijf om die informatie op te vragen. Wat dat betreft vind ik ook dat er een zekere verantwoordelijkheid ligt bij het bedrijf of de inwoner, zijnde de eigenaar van de grond, om zich te vergewissen dat er eventueel vervuiling in zijn grond zou kunnen zitten. Ik leg wat dat betreft dus ook de verantwoordelijkheid eerder bij de bezitter van het stuk grond dan bij de provincie. Informatie is voorhanden. Ik zie niet een rol voor ons om hierover actief te communiceren.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wat betreft koopwoningen en grondeigenaren kan ik het standpunt van de gedeputeerde volgen. Deelt de gedeputeerde datzelfde standpunt echter voor huurwoningen?

De heer DE VRIES (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Bij huurwoningen is over het algemeen de corporatie hier verantwoordelijk voor.

De heer UBAGHS (PVV): Hoe zit het dan als die corporatie dan verzuimt om die informatie door te geven aan de huurder?

De heer DE VRIES (gedeputeerde): Dan is dat de verantwoordelijkheid van de corporatie.

De heer UBAGHS (PVV): Daarover denken wij dus anders.

De heer DE VRIES (gedeputeerde): Akkoord. Er is een amendement ingediend over aanbeveling 8, over de oude dossiers en in hoeverre je daarop actief moet opereren dan wel of deze bijgehouden moeten worden. In de commissie heb ik daaraan gerefereerd en aangegeven dat wanneer er aanleiding toe bestaat voor oude dossiers die weer actueel worden, omdat er iets moet gebeuren of omdat er iets niet goed gaat met de handhaving, wij daarop actief zullen inspelen. Ik wil echter voorkomen – dat is het beeld dat vanuit de aanbeveling tot ons is gekomen – dat wij dat voor alle dos-

siers van voor 2006 moeten doen. Dat is iets waarmee ik mijn afdeling niet wens op te zadelen. Wij doen het op het moment dat wij dossiers tegenkomen waarvoor extra aandacht nodig is. Dat heb ik toegezegd. Om nu echter alles van voor die periode op te pakken, is echt te veel gevraagd.

De heer DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb begrepen dat de aanbeveling van de Rekenkamer juist is om als iets actueel wordt qua handhaving, dat dan het oude dossier wordt geopend en er een beschikking wordt afgegeven. Zo lees ik die aanbeveling, dus dat het er alleen om gaat dat een dossier weer actueel wordt vanwege de handhaving.

De heer DE VRIES (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik interpreteer de aanbeveling dus anders. Vandaar dat misschien het verschil van inzicht hier ontstaat. Ik heb het echt zo vanuit het rapport tot mij gekregen dat er ook werd gevraagd om het aanleggen van een nazorgdossier voor alle zaken van voor 2006. Ik zeg daarvan: voor die zaken waarvoor het echt relevant is en waarbij wij het gevoel hebben dat er handhavend actie moet worden ondernomen, doen wij dat sowieso. Dat zijn wij van plan. Voor al die dossiers is dat echter veel werk en extra werk, waarvoor ik op dit moment absoluut niet de capaciteit heb.

De heer DE VRIES (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Naar aanleiding van de discussie met de PVV heb ik zitten nadenken over het antwoord dat een huurder niet zelf, maar via de corporatie, informatie moet inwinnen. Ik neem aan dat een huurder, een gebruiker of een voetbalvereniging of de zandbakeigenaar, al die lui die iets willen weten over de grond waar zij op staan, dat zelf kan nagaan in die registers die openbaar zijn en dat wij daarbij op geen enkele manier de woningcorporatie nodig hebben. Heb ik dat goed begrepen?

De heer DE VRIES (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat heeft de heer De Vries correct begrepen. Dat is gewoon informatie die opvraagbaar is, zowel bij het kadaster als bij ons. Dat is niet iets wat wij geheim houden omdat het alleen voor de corporaties is bedoeld.

De heer DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! In het statenvoorstel is aanbeveling 8 samengevat, namelijk om te kijken of er een nieuwe beschikking nodig is indien een nazorgdossier van voor 2006 in het kader van toezicht in beeld is. Dus als het actueel is voor de

handhaving in de toekomst, dan kijk je terug naar het oude dossier. De formulering gaat volgens mij niet over alle dossiers, maar alleen over die dossiers die in het kader van het toezicht opnieuw actueel worden.

De heer DE VRIES (gedeputeerde): Zo staat het er wel, maar ik interpreteer het rapport dat daaronder ligt als zodanig, waarin het verzoek is gedaan om al die dossiers van voor 2006 te behandelen. Ik neem aan dat u ook uit de voeten kunt met de toezegging die ik hier heb gedaan en die ik ook al in de commissie heb gedaan. Daarin hebben wij aangegeven dat wij op deze wijze met dergelijke dossiers zullen omgaan. Ik vraag mij af wat de toegevoegde waarde is van uw amendement.

De heer DE HEER (ChristenUnie): Ik had het idee dat uw toezegging in feite de aanbeveling is, dus dat het dan onnodig is om die aanbeveling niet over te nemen. Als de aanbeveling zo geformuleerd is dat het precies de toezegging is, dan hoeven wij de aanbeveling toch niet te schrappen? Dan kunnen wij deze toch gewoon overnemen?

De heer DE VRIES (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik interpreteer de aanbeveling nog steeds als hoe het uiteindelijk in het rapport is opgeschreven door de Randstedelijke Rekenkamer, met het verzoek om alle dossiers van voor 2006 te bekijken. Daarvan heb ik heel duidelijk gezegd dat dat ondoenlijk is. Daar heb ik tegenover gesteld voor u allen de toezegging dat ik, wanneer daartoe aanleiding bestaat, voor die dossiers zal ingrijpen en daarop zal acteren.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het zal toch niet zo zijn dat de gedeputeerde over een letterlijke tekst die in een statenvoorstel staat en waarover nu gestemd gaat worden, zegt dat het er wel staat maar dat hij het anders interpreteert en dat aan die interpretatie moet worden vastgehouden? Denkt de gedeputeerde dat in het algemeen de Nederlandse burger ook zo kijkt naar een aangenomen voorstel?

De heer DE VRIES (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben de griffie buitengewoon erkentelijk voor de wijze waarop zij het statenvoorstel heeft geformuleerd. Dit is namelijk conform wat er in de commissie ter sprake is gekomen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoor graag nog een antwoord op mijn vraag.

De heer DE VRIES (gedeputeerde): Ik heb een antwoord gegeven op uw vraag door te verwijzen naar de wijze waarop wij hierover in de commissie hebben gesproken. Toen heeft een meerderheid aangegeven de lijn van het college te kunnen billijken en deze op die manier verwoord te willen zien in het statenvoorstel. Dat is het statenvoorstel dat nu voorligt. Ik vraag u om daarmee in te stemmen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga ervan uit dat de gedeputeerde ervoor zorgt dat datgene waarover gestemd wordt in overeenstemming is met hetgeen hij beoogt.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Via u heb ik een vraag aan de heer De Heer. Dat is misschien wel dezelfde vraag als de gedeputeerde stelde. In de commissievergadering is uitgebreid gesproken over dit onderwerp. Toen is inderdaad door Gedeputeerde Staten aangegeven dat zij, op het moment dat er een dossier ligt dat erom vraagt om er nog eens goed naar te kijken, een nieuwe beschikking zullen afgeven. Dat is volgens mij ook wat de heer De Vries nu stelt. Dat is toch hetzelfde als dat de heer De Heer wil? Of wil hij meer dan dat?

De heer DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil gewoon precies wat er in de aanbeveling staat. Dat is volgens mij hetzelfde als de toezegging van de gedeputeerde. Dan kunnen wij de aanbeveling toch gewoon overnemen? Toen wij het in de commissie hadden besproken, waren de mensen van de Rekenkamer aanwezig. Wij concludeerden na afloop van die bespreking dat de aanbeveling in feite hetzelfde is als de toezegging van de gedeputeerde. Dan kunnen wij de aanbeveling toch overnemen en hoeven wij hem toch niet te wijzigen? Om alleen maar oude dossiers te bekijken als deze actueel worden vanwege het toezicht of vanwege de handhaving, is precies wat de aanbeveling van de Rekenkamer inhoudt. De toezegging van de gedeputeerde is in feite hetzelfde als de aanbeveling. Dan kunnen wij de aanbeveling dus overnemen. Ik heb begrepen dat mijn exegese van de aanbeveling klopt.

De heer HOEFNAGELS (D66): De beantwoording van de gedeputeerde maakt deel uit van de beraadslaging en wordt hieraan in feite toegevoegd. Betekent dat niet gewoon dat, ondanks het feit dat wij af kunnen van de discussie over wat er precies wel of niet staat, datgene wat de gedeputeerde heeft gezegd correct is, dat u

daarmee instemt en dat u daarmee zegt dat u het amendement dat u heeft ingediend in feite overbodig is?

De heer DE HEER (ChristenUnie): Dat is de omgekeerde wereld. De aanbeveling is wat de gedeputeerde toezegt. Dan kunnen wij toch gewoon de aanbeveling laten staan?

De heer DE VRIES (gedeputeerde): Ik heb volgens mij al eerder in uw richting aangegeven dat ik dat niet zo zie. Wij hebben volgens mij een verschil van inzicht ten aanzien van wat er in het rapport staat over dit punt en zoals het hier feitelijk verwoord wordt. Om te voorkomen dat ik achteraf toch de opdracht meekrijg om alle dossiers van voor 2006 in kaart te brengen en daaraan een beschikkingsverhaal te koppelen, kies ik er liever voor om mijn benadering te kiezen waarin ik u toezeg om op deze manier te opereren en die dossiers op te pakken wanneer daartoe aanleiding bestaat, dan dat ik mij nu bind aan een advies uit het rapport, waardoor ik misschien heel veel werk voor mijn mensen krijg dat feitelijk onnodig is. Daarbij wil ik het laten. Dat betekent voor mij ook dat ik de amendementen ontraad die op deze punten zijn ingediend.

De VOORZITTER: Is er behoefte aan een tweede termijn?

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! De heer De Heer zal uiteraard namens de Christen-Unie hieraan nog een bijdrage leveren. Ik wil mij met name beperken tot de tekst van punt 8 van het statenvoorstel, waarin duidelijk de situatie wordt geschetst wanneer een dossier in beeld is. Het staat er in vierkant Nederlands. Dat wordt dus verondersteld niet te worden overgenomen. Zo is de concrete situatie. Als wij stemmen, dan moeten wij over een concreet en bestaand voorstel stemmen en niet over een niet-bestaand voorstel. Ofwel – en dat lijkt mij het beste – gaat de gedeputeerde de tussenliggende tijd gebruiken, voordat er gestemd wordt, om ervoor te zorgen dat er staat wat er volgens hem moet staan. Zo klopt het namelijk niet.

De heer DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Er zijn twee punten in de discussie. Op het vlak van de actieve communicatie winnen wij het vandaag niet. Als het echter gaat om de aanbeveling 8 is hetgeen ik voorstel precies hetzelfde als de aanbeveling van de Rekenkamer. Het lijkt mij dus goed om die wel overeind te houden en die aanbeveling over te nemen. Mijn vorige amendement koppelde twee aanbevelingen. Het lijkt mij

slim om een nieuw amendement in te dienen dat alleen aanbeveling 8 overeind houdt. Als het amendement over de communicatie en de oude dossiers het niet haalt, blijft de aanbeveling over de oude dossiers in elk geval staan. Dat amendement beoogt om de aanbeveling van de Rekenkamer bij punt 8 onverkort over te nemen. Die aanbeveling is precies hetzelfde als de toezegging die de gedeputeerde heeft gedaan.

Amendement A53 (ChristenUnie): eindrapport Randstedelijke Rekenkamer over nazorg bij bodemsaneringen.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 22 april 2013, ter bespreking van het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer "Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering";

*besluiten:
alleen aanbeveling 3 en 5 te schrappen.*

Toelichting:

De Randstedelijke Rekenkamer heeft negen aanbevelingen gedaan over de provinciale aanpak van de bodemsanering. GS hebben zes aanbevelingen onverkort overgenomen en aanbeveling 3, 5 en 8 worden niet door GS omarmd. Aanbeveling 8 gaat over oude dossiers, van voor 2006. Gedeputeerde De Vries deed daarover tijdens de commissiebehandeling een toezegging die aardig overeenkomt met dat wat de Rekenkamer in feite vraagt, namelijk een beschikking afgeven in situaties die actueel worden qua handhaving. Daarom ligt het voor de hand om aanbeveling 8 gewoon over te nemen.

De VOORZITTER: Het amendement 53 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld. Wij zien bij de stemmingen wel welk amendement er voorligt.

Statenvoorstel BOK-2 Knooppunt Hoevelaken.

De heer KONINGS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het is binnen deze VVD-fractie vanzelfsprekend een heel goed gebruik om statenvoorstellen te toetsen aan het VVD-verkiezingsprogramma en in dit geval ook aan het coalitieakkoord. Het coalitieprogramma is duidelijk over het knooppunt Hoevelaken: een goede inpassing van de hoofdinfrastructuur, het uitdagen van de markt,

een realistische uitvoeringsorganisatie, een oplossing van de verkeersproblemen binnen de wettelijke kaders en natuurlijk niet te vergeten, de mogelijkheden voor bovenwettelijke inpassingswensen, met aandacht voor de leefkwaliteit van bewoners van die regio. Het voorliggende statenvoorstel kan de toets van het coalitieakkoord met glans doorstaan.

Concreet wordt ons de vraag gesteld of wij akkoord gaan met het beschikbaar stellen van minimaal € 5.000.000 en maximaal € 12.000.000 voor het op orde brengen van het knooppunt Hoevelaken. De VVD-fractie zegt dit niet vaak, maar wij hopen nu toch dat het maximale moet worden aangewend. Dat zal immers betekenen dat de regionale wensen maximaal kunnen worden ingevuld. De inhoud van de bestuursovereenkomst is een uitkomst van onderhandelingen tussen bestuurders van het Rijk en de regio. Wij moeten er terdege rekening mee houden dat dit betekent dat er sprake is van een zeker evenwicht, van een balans die de VVD-fractie alleen dan zal willen verstoren als er sprake zou zijn van een verkeerde belangenafweging, te grote financiële risico's of van de situatie waarin nut en noodzaak niet helder en transparant zouden zijn. Daartoe bestaat echter geenszins aanleiding. Het zij nog maar eens gezegd: zowel vanuit landelijk als vanuit regionaal perspectief ligt hier een plan waarbij mens en natuur baat hebben. Kort en goed: de VVD gaat akkoord met dit statenvoorstel en, niet te vergeten, wij wensen de uitvoerders heel veel succes.

De heer DE VRIES (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Discussies onder politici verlopen soms een beetje raar. Soms ben je uren en uren en uren en dagen aan het discussiëren over heel kleine bedragen. Soms gaat het over enorme bedragen, zoals tussen de € 700.000.000 en € 800.000.000 en kunnen wij heel snel klaar zijn. Dat zegt dus niets over het belang, maar het zegt misschien wel iets over in hoeverre wij er tevreden over zijn. Er is in het verleden al veel tijd in gestoken. In de commissie is hier echter kort tijd aan besteed en volgens mij hoeft het hier ook niet lang te duren.

De PvdA denkt dat dit een goed voorstel is. Dingen die wij belangrijk vinden, zoals inpassing en bescherming van de omwonenden, komen goed aan bod. Die wens komt er goed uit in het voorstel, in BOK-2. Wij gaan ervan uit dat het ook in de uiteindelijke uitvoering het geval is; niet alleen de wettelijke maatregelen, maar meer dan dat.

Het is belangrijk voor de PvdA: er wonen mensen in steden die worden afgesneden door snelwegen, je moet ook naar buiten kunnen. Niet iedereen heeft een tuin of een landgoed. Een deel van onze achterban heeft een balkon of minder. De stadlandverbindingen en de recreatie om de stad zijn voor de PvdA altijd belangrijk. In dat licht is ook de onderdoorgang bij de Heiligenbergerbeek, om recreatie naar buiten toe mogelijk te maken, voor ons essentieel. Er was wat discussie over in de commissie. Er zijn ook partijen die wat minder enthousiast zijn over de Heiligenbergerbeek. Wij vinden het essentieel. Alleen met dit onderdeel erin en als deze wens wordt ingewilligd zegt de PvdA ja tegen deze BOK-2.

Wij hebben het eerder aangestipt: het aandachtspunt blijft de wijze van aanbesteding. Het gaat op een andere manier. De gedeputeerde is daarvan een groot voorstander. Zo langzamerhand zijn wij daar niet meer tegen. Wij zien er ook wel de voordelen van in. Aan de andere kant is het wel een experiment met een heel groot project, midden in het land. Is dat verstandig? Maar goed, wij gaan ervoor. Wij zullen het voorstel steunen en achteraf niet mopperen. Dat hadden wij al gezegd.

Er komt nog een motie aan van de fractie van 50Plus. Mag ik naar aanleiding daarvan een aantal vragen over het temporiseren van deze plannen stellen aan de gedeputeerde en aan de indieners? Wat is de laatste stand van zaken? Kabinetsplannen wisselen nog wel eens. Wat zijn de gevolgen van de kabinetsplannen op dit moment voor dit project? Dat wil ik graag weten van de gedeputeerde.

Dan een vraag aan de indieners van de straks in te dienen motie. Als dit niet getemporeerd wordt, dan moet er dus op een andere manier geld worden vrijgemaakt bij andere plannen. Welke plannen worden dan naar achteren geschoven? Nu is het een beetje open. Om een afweging te kunnen maken, wil ik graag weten wat er dan later aan de beurt komt, want niet alles kan.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Deze weken staan in het teken van de Vrede van Utrecht. Wat heeft dat te maken met een vervoersvraagstuk, zo zult u zich afvragen. Wel, in 1712 en 1713 was het in Utrecht zo druk met koetsen dat het stadsbestuur zich genoodzaakt zag om voor het eerst verkeersregels in te stellen. Het werd de koetsen verplicht om bij het naderen van een andere koets aan de rechterzijde van de weg te rijden. Op de Maliebaan kon het namelijk gebeuren dat twee koetsen elkaar naderden, waarbij geen van beide

aan de kant wilde voor de ander. Een mogelijk internationaal geschil werd op deze wijze voorkomen. De Maliebaan is geen knooppunt Hoevelaken, maar wie op dat moment had verteld dat 300 jaar later een verkeerskruispunt moet worden verbouwd omdat er meer dan 100.000 koetsen per dag overheen gaan, zou je uiteraard voor gek hebben verklaard. Toch is dat inmiddels het geval.

Het knooppunt Hoevelaken wordt door het Rijk verbreed en GS vraagt goedkeuring om in totaal circa € 13.000.000 te besteden aan maatregelen die in de regio moeten zorgen voor een vermindering van de overlast en een betere bereikbaarheid. D66 steunt GS hierin. Reeds in het collegeakkoord hebben wij afspraken gemaakt over het reserveren van € 10.000.000 voor het openhouden van de afslag Hoevelaken. In deze bestuurs-overeenkomst blijkt dat de helft van dat budget kan worden ingezet voor extra leefbaarheidsmaatregelen. Er is € 5.000.000 beschikbaar voor extra geluidsschermen. D66 kan hierover alleen maar heel tevreden zijn. Als het geluidsplafond na deze maatregelen daadwerkelijk naar beneden wordt bijgesteld, betekent dit dat het een blijvende verbetering voor de inwoners van Amersfoort is.

D66 heeft slechts nog één vraag. In de commissie heeft D66 reeds gevraagd om extra aandacht voor de provinciale wensen. Zonder in detail te treden: de aannemer die alle wensen van zowel Rijk als regio uitvoert, dreigt niet te mogen bouwen omdat hij te veel voor de regio doet. Dat kan toch niet het geval zijn? Graag horen wij van de gedeputeerde hoe hiermee wordt omgegaan.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De PVV staat bekend als kritisch wanneer het gaat om uitgaven van de overheid. Wij vinden dat de overheid zuinig moet omgaan met de centjes van de burger. Het is ook crisis. Veel burgers kunnen de eindjes niet meer aan elkaar knopen. Veel burgers komen in de financiële problemen. Wij vinden dat je bij elke uitgave twee criteria moet hanteren, namelijk: zijn de uitgaven echt nodig en kan het goedkoper?

Over het onderhavige voorstel kunnen wij heel kort zijn. Het voldoet. De voorstellen zijn een oplossing voor de problemen waarvan veel burgers dagelijks overlast ondervinden. Wij denken ook niet dat het goedkoper kan. U zult begrijpen dat wij dit voorstel daarom van harte ondersteunen.

De heer FASTL (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Net zoals de VVD zijn wij – dat komt bij dit onderwerp

wonderbaarlijk genoeg niet zo vaak voor – blij dat er maximaal gekeken wordt naar het invullen van de regionale wensen. Daar is veel geld voor. Er wordt inderdaad gekozen voor een interessante manier van aanbesteden. Het komt erop neer dat wij nu een weg ingaan en niet precies weten wanneer deze weg beëindigd wordt. Wij gaan een traject in en er wordt nu heel veel geld in gestopt. Wij gaan ervan uit dat er in het jaar 2020 zo ongeveer de laatste maatregelen bijgevoegd kunnen worden. Er zijn namelijk nogal wat regionale wensen. GroenLinks hoopt dat al die wensen, zo goed en zo kwaad als het kan, ingevuld kunnen worden. Wij blijven hopen dat dit bijvoorbeeld kan door op andere projecten wat te bezuinigen. Nu is de bak bij Amelisweerd al genoemd. Is het nodig? Kan het goedkoper? Nee, dat is niet nodig en dat kan wel goedkoper. In dit geval kunnen wij bij het knooppunt Hoevelaken niet direct zeggen dat het onnodig is, hoe graag wij dat ook zouden willen. Je ziet daar dat er sprake is van een andere urgentie dan aan de oostkant van de stad Utrecht. Vanuit dat standpunt kunnen wij instemmen met dit voorstel.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! De SP worstelt flink met het knooppunt Hoevelaken. Onze opstelling is in de afgelopen twee jaar en ook daarvoor uitermate kritisch geweest voor wat betreft een aantal facetten. In de eerste plaats hebben wij nut en noodzaak afgezet tegen alternatieven. In de tweede plaats – ik moet eigenlijk zeggen: op een gedeelde eerste plaats – noemen wij de gezondheidsaspecten voor de mensen. Hoe zit het met de bescherming van diegenen die direct in hun omgeving te maken krijgen met een project van een dergelijke omvang?

Tot slot het proces, de aanbestedingsprocedure en alle elementen die daarmee samenhangen. De SP heeft zware kritiek geuit op de aanbestedingsmethode, voornamelijk omdat wij niet precies weten wat we doen. Ik zal zo brutaal zijn om te zeggen dat ik denk dat zelfs de gedeputeerde niet precies weet wat hij doet. Ik denk dat in het onderhandelingspel met het Rijk een paar zaken niet zo goed zijn gegaan. Met name het element dat de noodzakelijke bovenwettelijke maatregelen ter bescherming tegen geluidsoverlast en fijnstof uiteindelijk zijn afgewenteld op de regio. Ik ken de lezing van de gedeputeerde die zegt dat het Rijk niets wilde doen en dat dankzij zijn interventie het Rijk nog iets doet, namelijk deze methode. Ik ben echter zo vrij om te stellen dat het Rijk hier zijn verantwoordelijkheid had moeten nemen en dat de regio de kans heeft gemist om het Rijk daarop dringend te wijzen.

Een bijkomend effect is het verhaal van de gelimiteerde bedragen. Binnen de grens die wordt aangegeven moeten zo veel mogelijk wensen worden gerealiseerd. Het effect is natuurlijk dat allerlei uitermate noodzakelijke maatregelen – ik herhaal opnieuw de bovenwettelijke maatregelen daar waar het gaat over de bescherming tegen geluidsoverlast en fijnstof –, maar ook noodzakelijke ecologische aanpassingen met elkaar moesten concurreren. Dat heeft het Rijk mooi voor elkaar. Men beperkt zich tot datgene dat strikt door de wet is vereist en datgene wat daar bovenuit gaat wordt overgelaten aan de regio, met: de mensen vechten elkaar daar maar de tent uit. Deze bezwaren hebben wij meerdere keren geuit. Ik vind het toch belangrijk om nu, op het moment dat uiteindelijk de Bestuursvereenkomst-2 hier aan de orde is, deze zaken toch nog even te noemen. Wij staan dus niet te juichen.

Blijft staan dat er een belangrijke keuze voorligt. Dat is dat de verkeersopstoppingen bij Amersfoort en Hoevelaken uitermate ernstig zijn en dat de gemiddelde reiziger in die omgeving minder boodschap heeft aan alle mogelijke bestuurlijke overwegingen, maar daarom niet minder terechte overwegingen, en uiteindelijk kijkt naar het resultaat dat al deze overheden met elkaar bereikt hebben. De vergelijking met de A27 is al gemaakt door de heer Fastl. Wat mij betreft wil ik ook nog naar voren brengen dat het natuurelement in de provincie Utrecht redelijk goed is ondervangen, maar niet voor de regio Hoevelaken-Nijkerk. De A28 wordt asymmetrisch verbreed. In het verleden waren terechte verwachtingen gewekt dat de situatie bij Vathorst zich in een voor Nijkerk en Hoevelaken gunstige richting zou ontwikkelen. Ik ben mij bewust dat wij hier voor de provincie Utrecht zitten en niet voor de provincie Gelderland. Het eindresultaat is uiteindelijk echter dat deze mensen tekort wordt gedaan en dat wij in dezen onze verantwoordelijkheid moeten nemen. Het gaat namelijk om een stuk grond dat ongeveer 200 meter van de provinciegrens af ligt. Daarom wil ik hierbij een motie indienen die een beroep doet op het college om er bij Rijkswaterstaat op aan te dringen om aanvullende maatregelen te nemen die in feite mondeling al in de informatiesessies zijn toegezegd, maar waarvan wij vinden dat Nijkerk er recht op heeft om die concreet ingebracht te zien, voordat de Bestuursvereenkomst-2 is getekend. Ik hoop dat deze motie ook voor deze mensen ervoor zal zorgen dat ze tevreden kunnen zijn met hetgeen hier in meerderheid wordt besloten.

Motie M20 (SP): nabuurschap.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op maandag 22 april 2013;

overwegende:

- *dat de A28 asymmetrisch wordt verbreed;*
- *dat inmiddels de schermen aan de kant van Vathorst definitief zijn en verplaatsen van de schermen een te kostbare zaak is geworden;*
- *dat er afspraken met de gemeente Nijkerk zijn gemaakt die ook verwachtingen met zich meebrengen;*
- *dat het daarom redelijk is om bij Rijkswaterstaat aan te dringen op een vergoeding aan Nijkerk, ter compensatie;*
- *dat een goede tegemoetkoming ook in het belang is van de provincie Utrecht, ter voorkoming van nieuwe onderhandelingen met een onzekere uitkomst;*
- *dat er ook nog zoiets bestaat als goed nabuurschap;*

verzoeken het college:

er bij Rijkswaterstaat op aan te dringen om Nijkerk, als tegenprestatie voor het asymmetrisch verbreden van de A28 op Nijkerks grondgebied hierin een tegemoetkoming te geven. Deze moet voldoende zijn om de wens van de gemeente Nijkerk voor een goede geluidsvoorziening langs de A28 aan Nijkerkse zijde met een effectieve vermindering van geluid van >5 dB vanaf het knooppunt Hoevelaken tot de A28 afslag Corlaer te kunnen realiseren.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie M20 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Het klaverblad bij Hoevelaken is nu nog een klavertje vier, maar gelukkig zijn wij langzaam op weg naar een beter knooppunt. De bestuursvereenkomst voor het knooppunt Hoevelaken is een unicum in het wegenwereldje. De aanbestedingsprocedure is een bijzondere constructie. Het is onzeker waar wij precies uitkomen, maar het is wel een veelbelovende route. Vijf partijen leggen hun budgetten bij elkaar en zo is het mogelijk om allerlei bovenwettelijke maatregelen te financieren. Wij weten nu nog niet welke regionale wensen zullen worden gehonoreerd, maar het zijn er vast meer dan dat wij zonder deze bijzondere aanbesteding zouden hebben

behaald. Daarmee willen wij de gedeputeerde, de heer Van Lunteren, alvast complimenteren.

De ChristenUnie kan instemmen met de bestuursovereenkomst. De besteding van rijks gelden, regionale gelden, rijks wensen en regionale verlanglijstjes, wegingsfactoren en contouren: alles staat in de overeenkomst netjes op een rij. Er is stevig onderhandeld en wij zijn tevreden met het resultaat. Onze Utrechtse wensen staan er duidelijk in, met een grote prioriteit voor de aanpak van geluidhinder en de realisering van betere stadlandverbindingen. Wij hebben de indruk dat alle regionale partners zich aardig kunnen vinden in het compromis van de bestuursovereenkomst. Mede daarom willen wij deze overeenkomst graag accorderen. Het knooppunt Hoevelaken is nu nog een klein klaverbladje, maar gelukkig zijn wij op weg naar een beter knooppunt.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Sowie-so ligt hier – het is allemaal al gezegd en ik ga het niet allemaal herhalen – een prachtig resultaat. Ook 50Plus zal zeker voor dit voorstel stemmen. Het duurt allemaal al vanaf 2009, het duurt allemaal zo vreselijk lang. Het is dus mooi dat hierin nu voortgang wordt geboekt. Toch staat er op bladzijde 2 een opmerking over het budget. In het budget zelf zit een risicoreservering. Mocht deze overschreden worden dan is er sprake van een probleem voor het Rijk. Dat is het nu juist. Er kan natuurlijk altijd zich een heel groot probleem voordoen. Dan is de vraag: hoe gaan wij daarmee om? Dan moeten wij alsnog aankloppen bij het Rijk, al zit het Rijk er nu ook wel in, maar niet met zo heel veel geld. Het gaat wel om veel geld, maar de rest van het geld moet worden opgebracht door de andere partijen. In het kader daarvan heeft 50Plus een motie opgesteld.

Motie 21 (50Plus): aanpak van het verkeersknooppunt Hoevelaken A1 - A28 niet te temporeren;

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op maandag 22 april 2013;

overwegende:

- dat in het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport) van de regering de aanpak van het verkeersknooppunt Hoevelaken A1 - A28 hoog scoort in de urgentie van op te lossen verkeersknelpunten vanwege de aanhoudende filevorming;
- dat de regering het knooppunt aanmerkt als de draaischijf van Nederland;

- dat goede doorstroming van belang is voor de economische ontwikkeling;

verzoeken het college:

om erop aan te dringen bij de regering om de aanpak van het verkeersknooppunt Hoevelaken niet te temporeren en dekking te vinden in de optredende vertraging en uitstel van de overige MIRT-projecten en voordeel te halen uit marktconsultatie en aanbesteding voor de aanpak van het verkeersknooppunt Hoevelaken.

En gaan over tot de orde van de dag.

Het MIRT is het Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport van de regering. Eigenlijk is het het spelen op twee borden; dat wil ik toegeven. Gaat het goed, dan hebben wij het Rijk niet nodig. Gaat het echter niet goed, dan hebben wij het Rijk wel nodig. Dit is een document voor de gedeputeerde dat mocht het fout gaan, hij in elk geval gesteund door de Staten met dit onder de arm naar de regering kan gaan. Hij kan dan aangeven dat Provinciale Staten toch wel heel erg graag willen dat Hoevelaken een keer afgehecht wordt en dat het gereed komt en dat het plan door de regering wordt aangemerkt als een draaischijf van Nederland. Dit staat allemaal in de motie. De overwegingen uit de motie zijn de achterliggende gedachten bij deze motie. Ik heb de motie gemaïld naar de griffie.

De VOORZITTER: Wilt u zich vervoegen bij het secretariaat? Dan kan deze motie hierbij worden ingediend. De motie M21 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is een beetje zoeken naar waar je begint in een dossier dat al zo lang loopt. Volgens mij is het mooiste moment om te starten, als je het hele traject bekijkt, toch het moment van 2010, 2011. Het moment waarop in elk geval duidelijk werd dat er geen aanvullende middelen meer mogelijk waren voor dit project, dat de afspraak was dat er bovenwettelijk geen bijdrage meer zou komen van het Rijk en dat dit de nieuwe spelregel was. Dat leidde ertoe dat wij als provincie en gemeenten samen zoiets hadden van: hoe moeten wij nu verder? Althans: hoe kunnen wij toch die dingen die wij allen ongelooflijk belangrijk vinden, naast de bereikbaarheid van de regio, ook als een aantal dingen tegelijkertijd beetpakken? Hoe krijg je dat dan toch voor elkaar?

Ik ben heel erg blij dat wij op dat moment inderdaad niet meteen is gebeurd wat je wel op dat moment in andere projecten zag, namelijk dat alles stil viel en er geen afspraken meer gemaakt werden. Op dat moment hebben wij in de regio toch met elkaar bekeken hoe hiermee slim kon worden omgegaan. Dus hoe kun je er nu toch voor zorgen dat je uiteindelijk iets meer krijgt dan alleen maar datgene wat wettelijk moet of wordt voorgeschreven? Natuurlijk hebben wij daarover veel gediscussieerd. Volgens mij zijn dat altijd wel aardige debatten geweest, althans het is leuk om op scherpe punten hierover te discussiëren. Ik denk dat veel van die debatten er wel toe hebben bijgedragen dat ik in elk geval ook meer begrip bij mijzelf ontwikkelde over waar die gedachte nu precies zit en waarom er de vrees zit van: hoe krijg je de dingen nu niet goed geregeld. Uiteindelijk denk ik dat met het voorstel zoals dat nu voorligt, je toch een beetje 'the best of both worlds' hebt. Wij weten in elk geval dat het kabinet altijd gehouden is om de wettelijke maatregelen te nemen. Wij hebben samen slim nagedacht over wat wij belangrijk vinden, althans wat wij als regio nog aanvullend belangrijk vinden. Daarbij staan voor ons met name de stadlandverbindingen, die al zijn aangehaald, en de leefkwaliteit voor onze inwoners bovenaan.

De wijze waarop wij dat hebben gedaan is natuurlijk wel wat experimenteel. We gaan er nu van uit dat wij de markt uitdagen en wij hopen daarop meer te krijgen. Wij zijn natuurlijk niet over een nacht ijs gegaan. Wij hebben goed doorgerekend wat nu exact de kosten zijn die ermee gemoeid zouden zijn als wij dit nog zouden doen. Dan zien wij wel mogelijkheden dat veel van deze wensen in principe gerealiseerd moeten worden. Het is terecht als hierover opmerkingen gemaakt worden. Wij zullen het wel moeten zien, althans: 'the proof of the pudding' zal in dit geval zeker in 'the evening' zitten, want wij moeten zien wat het oplevert. Het aardige in dit traject is dat wij dat deze keer aan de voorkant zien. Normaal krijg je bij dit soort trajecten heel lange discussies, waarbij je eindeloos dooronderhandelt. Nu hebben wij aan de voorkant heel nadrukkelijk gezegd wat wij willen en is het aan de markt om aan te geven of voor het budget dat wij beschikbaar hebben, het mogelijk is om dit te realiseren.

Bij zo'n moment als dit, waarbij er toch ook wel her en der complimenten voorbijkomen, vind ik dat het ook gepast is – Hans, ik ben blij dat je achterin al hebt plaatsgenomen – om de ambtelijke ondersteuning hierbij echt van harte te bedanken. Er is echt heel hard gewerkt. Er

is heel veel doorgevraagd. Ik denk dat het ook een compliment aan de statencommissie is, want veel van de punten die jullie als input hebben geleverd, waarbij jullie zorgen zagen, waren voor ons leidend om daarop ook Rijkswaterstaat weer flink te bevragen en goed door te vragen of alles er vervolgens ook goed in zit. Ik wil jou, Hans, daarvoor in persoon, maar ik weet dat met jou vele anderen erbij betrokken zijn geweest, jullie hartelijk danken voor al het werk dat jullie hierin voor ons hebben verricht om tot dit resultaat te komen. Dan liggen er natuurlijk nog, zoals altijd, de laatste eindjes, Hans, die moet ik hier dan toch zelf doen, althans het spreekrecht is alleen mij voorbehouden. Ik moet hierop de laatste antwoorden geven op de vragen die er nog liggen.

Allereerst noem ik de opmerking van D66 over het moment dat alles wordt gehonoreerd en dat dan zo'n aanemer de aanbesteding zou gaan verliezen. Ik vind dat een terechte opmerking die hier zeker gemaakt moet worden. Dit is volgens mij wel een punt. Ik heb dit ook al een keer in de commissie gezegd. Het is volgens mij zo'n punt waarvan je moet zeggen dat wij het op die manier moeten communiceren met Rijkswaterstaat. Dit kan niet het uitgangspunt zijn. Om die reden zeg ik hier toe om het gesprek over dat punt met Rijkswaterstaat aan te gaan en bij de aanbesteding te kijken hoe wij kunnen voorkomen dat deze wonderlijke situatie zich gaat voordoen. Dat is iets wat wij in het aanbestedingsdocument zullen moeten opnemen. Ik zal de statencommissie, althans de ad hoc commissie of de statencommissie MME, de commissie die op dat moment het eerst weer vergadert, op de hoogte houden van de vorderingen op dat punt en van hoe wij dat uiteindelijk hebben afgeregeld.

Dan de vraag van de SP die zij met de motie kracht hebben willen bijzetten. Daarvoor ben ik u zeer erkentelijk. De SP heeft mij de motie van tevoren gegeven, zodat ik mij daarop goed kon voorbereiden. U draagt een terecht punt aan. Dat heb ik u ook al meegegeven toen wij aanwezig waren bij een bijeenkomst in Amersfoort. Daarin vond een hele discussie plaats over het verleden, toen Amersfoort schermen had geplaatst die weerkaatsten en dat dit weer allerlei problemen in Nijkerk gaf. In die vergadering heb ik meteen al gezegd dat het een terecht punt is. Als je in het verleden maatregelen hebt genomen die nu voor problemen zorgen, dan moet je ook zorgen dat je ze nu wilt adresseren. In die bijeenkomst heb ik gereageerd en Rijkswaterstaat opgeroepen om hieraan iets te doen. In deze motie zegt de SP nu ook

dat gezegd is dat zij daar wel wat willen, maar dat u het scherper wilt hebben en dat u het bij de ondertekening wilt hebben. De toezegging ligt er, want die is openbaar gedaan. Als u mij de vraag stelt of Rijkswaterstaat zich aan die toezegging houdt en of ik daarop fors wil blijven duwen, dan wil ik dat met alle plezier doen. Met die vraag zou ik goed uit de voeten kunnen.

Het is voor mij echter lastig dat Rijkswaterstaat daarbij als argumentatie aangeeft voor de vraag waarom zij op voorhand niets kan doen, dat het hele planologische spoor nog niet voltrokken is en dat het dus niet helder is hoe de weg exact komt te liggen en hoe welke woningen wel en welke woningen niet geschaad worden en welke maatregelen ervoor nodig zijn om dan iets te doen op het gebied van geluidsbescherming. Dat is de argumentatie die Rijkswaterstaat geeft. Als u mij nu vraagt om dat bij de ondertekening te veranderen, dan zal mij dat niet lukken. Als u mij echter vraagt om te blijven volharden in het verzoek dat de SP mij keer op keer heeft meegegeven, dan wil ik dat in principe blijven doen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde realiseert zich dat de verbreding asymmetrisch zal zijn en niet symmetrisch. Het gebied Nijkerk - Hoevelaken wordt daardoor onevenredig getroffen. Woningen worden gesloopt, landerijen worden doormidden gedeeld, enzovoort. Het stukje van De Pot gaat weg. Die afspraken liggen er; dat weet u. Kan de gedeputeerde zich voorstellen dat de mensen die daarmee bezig zijn, zich zorgen maken? Als BOK-2 getekend is, dan heeft dat toch zoiets van: de teerling is geworpen. Mijn vraag aan de gedeputeerde is: u ziet wat wij in het dictum vragen. Wat kunt u doen om voor de ondertekening van BOK-2 de garantie te geven dat een vorm van compensatie van het Rijk door u daar optimaal aangekaart wordt, met resultaten? Dus voor de ondertekening van BOK-2: welke garantie kunt u in die fase aan deze mensen geven?

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Ik heb er geen enkel probleem mee om dat punt nu nog een keer te maken richting Rijkswaterstaat, namelijk dat wij ervan uitgaan dat dit iets is wat wij van tevoren hebben afgesproken. Dat punt wil ik met alle plezier net zo hard inbrengen als dat u dat totnogtoe elke keer hebt gedaan. Ik geef u echter aan dat als uw verwachting vervolgens is dat ik van Rijkswaterstaat direct al de reactie terugkrijg dat wij het zo en zo gaan doen, dan gaat het om een verwachtingsmanagement, want die reactie zal ik niet krijgen. Ik zal opnieuw de toezegging krijgen, die al

in het openbaar is gedaan en die wederom zal komen, dat er iets zal worden gedaan voor die woningen zodra helder is hoe exact de weg ligt en welke doorsnijdingen er precies komen, dus hoe die weg precies asymmetrisch die kant uit gaat lopen. Rijkswaterstaat heeft aangegeven dat zodra die helderheid er is, zij iets wil doen. Ik zal Rijkswaterstaat daar, als u mij dat verzoekt, voor de ondertekening nog een keer op wijzen en – ik denk dat dat minstens zo belangrijk is – zal hen er na de ondertekening op blijven bevragen. Het moet namelijk uiteindelijk wel gebeuren.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dat laatste spreekt voor zich. Ik denk dat het geen overbodige luxe is om hier vast te stellen dat een aantal mensen zich op dit moment grote zorgen maakt en dat zij dat ook laten weten, dat wij als provincie ook goede burens willen zijn – ik heb een overschrijding van de provinciegrens met 200 meter genoemd – en dat zij niet het gevoel willen hebben aan de heideneven te zijn overgeleverd op het moment dat de BOK-2 getekend is. Ik vind het belangrijk, en ik neem dat straks mee in mijn afweging, dat de gedeputeerde toezegt dat hij voor de ondertekening van BOK-2 het gesprek met Rijkswaterstaat opnieuw gaat oppakken, dat hij blijft onderstrepen dat die claim er terecht ligt en dat er iets aan moet gebeuren en dat hij ook heeft toegezegd dat hij na ondertekening van BOK-2 daaraan zal blijven vasthouden in het verloop van het proces.

De VOORZITTER: Wat betekent dat voor de motie?

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! U bent een beetje ongeduldig. Wij denken na over de antwoorden van de gedeputeerde.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Zo kunt u dat opvatten. Volgens mij is het ook uit te leggen. Ik denk dat ik die geruststelling op die manier kan geven. Ik ben zelf ook daar op bezoek geweest. Het komt namelijk niet heel vaak voor dat een gedeputeerde ook in een gemeenteraad van een gemeente, niet behorende tot deze provincie, langskomt. Dat heb ik toch gedaan, juist vanwege het feit dat u inderdaad terecht aanhaalt dat het slechts gaat om 200 meter over de provinciegrens heen. Het zou wat raar zijn als dan de verantwoordelijkheid van de voorzitter van de regionale stuurgroep zou ophouden. Ik heb mij continu verantwoordelijk gevoeld voor het hele project. Dat blijf ik dus ook op die manier zo doen. Ik blijf Rijkswaterstaat op dit punt aanhoren,

mede gezien het feit dat zij ook in een openbare bijeenkomst heeft erkend dat zij hier een probleem ziet. Daarop blijf ik dus inzetten. Met uw opmerking zal ik Rijkswaterstaat dat nog een keer meegeven dat het ook in dit debat wederom aan de orde is gekomen.

Dan ligt er nog de opmerking van 50Plus over het MIRT en het naar achteren plaatsen, zoals dat nu bij de bezuinigingsmaatregelen is gedaan. Terecht is daarover de opmerking van een van uw collega's gemaakt dat op het moment dat wij hier een beweging maken, ik elders iets anders moet bewegen. Dat geldt door het hele land heen. Dat maakt het heel erg lastig. Wij hebben dit punt geadresseerd. Als het goed is hebt u de brief gekregen waarin wij de minister hebben gevraagd dit project in de juiste volgorde te laten. Wij hebben de minister ook gevraagd om te bekijken, als er meevallers zouden zijn, of op die manier met het project kan worden omgegaan. Dat is ons niet gelukt, althans wij hebben daarin geen ruimte gekregen. De meeste provincies hebben een traject en iedereen wilde dat. Wat wij wel hebben gedaan en wel hebben afgesproken is om juist wel te blijven vasthouden aan het ervoor zorgen dat wij zo snel mogelijk deze bestuursovereenkomst zouden tekenen, omdat er namelijk, zodra die bestuursovereenkomst er ligt, in elk geval de zekerheid ligt – dit gaat om deel 2 van uw vraag – dat als wij bij komende bezuinigingen weer zou worden gekeken hier in elk geval een juridische verplichting van het Rijk tegenover staat, waarbij deze maatregelen kunnen worden uitgevoerd op de manier waarop wij dat hebben afgesproken. Daarmee kunnen wij een verdere vertraging afwenden. Natuurlijk blijf ik met u een klein beetje hopen dat als de situatie zich voordoet, ik mij telkens weer zal proberen in te spannen om te bekijken of wij het iets naar voren kunnen halen. Ik heb er echter een hard hoofd in, gezien de bezuinigingen en de getallen die er in Den Haag op dit moment op meerdere onderwerpen spelen. Ik denk dat wij heel erg blij mogen zijn dat wij met het tekenen van deze overeenkomst in elk geval het bedrag en het moment gefixeerd hebben.

Mevrouw HOEK (50PLUS): Mijnheer de Voorzitter! Ik zou kunnen zeggen dat ik de motie kan aanhouden. Mocht het dan toch op een gegeven moment niet goed gaan, dan kunnen wij de motie alsnog indienen. Ik kan ook zeggen dat morgen een motie van deze strekking wordt aangeboden in de Tweede Kamer. Mocht deze motie morgen worden aangenomen in de Tweede Kamer, dan zou ik ook deze motie nog een keer willen indienen, om u een extra middel te geven dan toch te pleiten

voor geld. Ik zeg nu dat ik de motie aanhoud, even afwachtend wat er morgen gebeurt. Als de motie morgen wordt aangenomen in de Tweede Kamer, dan dien ik de motie in de volgende statenvergadering in, want dan heeft u ook een middel om de motie die wordt aangenomen in de Tweede Kamer te ondersteunen. Die wordt dan gesteund door de Staten. Ik hoop dat de motie dan natuurlijk in meerderheid wordt aangenomen.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat klinkt mij als een prima werkwijze, als u dat ook zo ervaart.

De VOORZITTER: Daarmee is motie M21 nu van tafel. De gedeputeerde is klaar met zijn beantwoording. Heeft iemand behoefte om te spreken in tweede termijn? Dat is niet het geval. Wij sluiten nu de beraadslagingen over dit onderwerp.

Statenvoorstel Heroverweging ecodeucten coalitieakkoord 2011 – 2015.

De VOORZITTER: Het agendapunt 11 slaan wij over, want dit komt de volgende keer aan de orde.

Statenvoorstel Budget voor afscheid cvdK op 6 juni 2013.

De VOORZITTER: Dit voorstel is en blijft een sterstuk.

Statenvoorstel Wijziging van de tarieventabel behorend bij de Precariobelasting- en legesverordening provincie Utrecht 2012.

De VOORZITTER: Ook dit voorstel blijft een sterstuk.

Statenvoorstel Initiatiefvoorstel D66 “Duurzaamheid volwaardig meegewogen”.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Het gebeurt niet vaak dat Provinciale Staten met een initiatiefvoorstel komen. U kent D66 echter als een democratische, dualistische partij, die hierin graag verandering brengt. Niet dat wij nu elke partij vragen om drie initiatiefvoorstellen per jaar in te dienen, maar wij vinden dat een partij ook niet moet schromen om dit te doen.

Met ons initiatiefvoorstel “Duurzaamheid volwaardig meegewogen” beogen wij de afweging die Gedeputeerde Staten maken ook voor Provinciale Staten helder

te maken. De coalitie heeft in 2011 afgesproken duurzaamheid structureel in alle afwegingen mee te nemen. Wij zien dat duurzaamheid vaak wordt genoemd in alle stukken, maar vinden het moeilijk om de besluitvorming op dit terrein goed te volgen. Vandaar dat wij vragen om de afweging die GS maakt op het gebied van duurzaamheid op te nemen als toelichting in statenvoorstellen en duurzaamheid verder altijd mee te nemen als een van de evaluatiecriteria bij onder andere beleidsevaluaties en nog een aantal andere zaken die u in het voorstel vindt.

In de commissievergadering is weinig discussie geweest over het statenvoorstel zelf. Wel over de bijlage die wij daaraan ter inspiratie hebben toegevoegd. Wij hebben daarom in die bijlage de voorbeelden waarover onduidelijkheid bestond, verwijderd. Hopelijk is daarmee aan de kritiek in de commissievergadering tegemoetgekomen. Wij hebben daarnaast nog een paar andere kleine wijzigingen doorgevoerd. Mochten er nog vragen blijven bestaan, dan zal ik die straks nog graag beantwoorden.

Ik maak een laatste opmerking. In het vierde punt van het besluit dragen wij GS op om een voorstel voor te leggen aan PS om aan te geven hoe hieraan invulling wordt gegeven. D66 vraagt dit specifiek aan GS omdat zij de ondersteuning hebben om hieraan gevolg te geven; wij zijn 'slechts' volksvertegenwoordigers. Wij stellen de kaders vast; GS vult in. De bedoeling van dit besluit is dat GS met een statenbrief komt over de wijze waarop GS het initiatiefvoorstel verder uitwerkt. D66 verheugt zich op de bespreking van ons initiatiefvoorstel.

De VOORZITTER: Wij gaan nu over naar de eerste termijn. Er komen nog momenten genoeg dat u de heer Hoefnagels kunt aanspreken, tenzij u dat nu al heel dringend wilt doen.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De heer Hoefnagels noemde net dat hij onduidelijkheden heeft verwijderd uit de bijlage. Ik heb drie vragen voor hem. Wat verstaat hij onder duurzaam gedrag? Wat verstaat hij onder duurzame handel? Wat verstaat hij onder duurzame productie?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik stel voor dat de heer Ubaghs deze vragen straks stelt in zijn betoog en dat ik daarna alle vragen beantwoord. De heer UBAGHS (PVV): Het staat toch in het stuk?

De VOORZITTER: Waarschijnlijk is het beter als u het meeneemt in uw bijdrage. Misschien kunt u dan ook aangeven wat u eronder verstaat. Dan krijgen wij vanzelf wel een discussie over dit onderwerp.

De heer UBAGHS (PVV): Ook dat zal ik aangeven.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dank aan D66 als initiatiefnemer voor dit voorstel. Het gaat over duurzaamheid. Zoals in het coalitieoverleg al was afgesproken – dat is ook iets wat wij zelf sterk aanhangen –, is duurzaamheid een integraal onderdeel van al het beleid dat je uitvoert. Natuurlijk stel je jezelf de vragen: wat betekent dit op korte termijn en wat betekent dit op lange termijn en voor de leefomgeving en voor alles wat je dierbaar is? Vandaar dat wij, hoe sympathiek wij ook staan ten opzichte van het voorstel, toch een beetje moeite hebben om daaraan verder invulling te geven. Zeker waar het gaat om de voorbeelden die genoemd zijn.

Bij beide voorbeelden staat het evenwicht tussen people, planet en profit genoemd. Daarnaast staan ook nog zaken als sociale cohesie, solidariteit en ontwikkeling van kansarme groepen genoemd. Dat zijn zaken waarover wij in de provincie niet gaan. Wij hebben er wat moeite mee dat die voorbeelden er nog in staan.

Dan het laatste onderwerp waarvoor ik nog even aandacht wil vragen. De heer Hoefnagels gaf het al aan. Het betreft het onderdeel 4 in het besluit, zijnde de oproep van PS aan GS. Wij zaten er even mee te stoeien van hoe dat nu allemaal precies moet werken. Als PS zijn wij toch het orgaan dat de besluiten neemt en daarmee GS op pad sturen? Ik hoor graag hoe dit precies bedoeld wordt. Het is nog niet helemaal duidelijk hoe wij dat precies vorm moeten geven. Doen wij dat dan dubbelop of gaat het om het geven van iets waartoe wij geen opdracht kunnen geven? Wij horen hierop graag een toelichting.

De heer LUTFULA (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoor dat de VVD zegt dat solidariteit geen taak is waarover de provincie gaat.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb aangegeven dat in de toelichting zoals die bij de people-aspecten benoemd wordt in het staatje van people, planet en profit, een aantal voorbeelden wordt genoemd, zoals sociale cohesie, solidariteit en ontwikkeling van

kansarme groepen. Grosso modo zijn dat de onderwerpen waarvoor wij als provincie niet staan. Dat neemt niet weg dat solidariteit een belangrijk onderwerp is, maar niet in een zaak als onze kerntaak.

De heer LUTFULA (SP): Waar ziet u dan wel ruimte voor de solidariteit binnen ons beleid?

Mevrouw VLAM (VVD): Dit is dus precies de vraag en de reden waarom ik zeg dat elk voorbeeld je limiteert en je een discussie krijgt over het voorbeeld, terwijl duurzaamheid juist een integraal onderdeel van je afwegingen moet zijn.

De heer LUTFULA (SP): Ik stel mijn vraag nog een keer. Waar ziet u dan de ruimte voor solidariteit binnen ons beleid? Uit welk beleid blijkt dat wij als provincie wel solidair zijn?

Mevrouw VLAM (VVD): Dat is dus de vraag die ik oproep om iets meer toelichting. Anders roepen de voorbeelden meer vragen op dan dat ze antwoorden geven.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! We hebben in de commissie BEM uitgebreid gesproken over dit voorstel. Ik kan er hier volgens mij dus kort over zijn. Ik wil in elk geval heel nadrukkelijk mijn waardering uitspreken over dit initiatiefvoorstel. Het is een hele klus om het toch zo maar te doen. Ik heb heel erg veel waardering voor dit initiatief. Daar komt nog bij – misschien wel belangrijker in dit geval – dat de inhoud van het voorstel ons bijzonder aanspreekt.

De effecten van elk voorstel ten aanzien van duurzaamheid vooraf en expliciet beoordelen en bovendien dat achteraf het consequent terug laten komen in de evaluaties, is echt wat wij zelf ook graag willen zien. Het zal duidelijk zijn: wij hebben er heel veel waardering voor en zullen het voorstel heel nadrukkelijk ook steunen.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! In Utrecht streven wij de balans tussen people, planet en profit na. Dat hebben wij vastgelegd in de visie Utrecht 2020 - 2040. Het initiatiefvoorstel van D66 speelt daar ook op in. D66 stelt voor om een PPP-toets toe te voegen aan alle relevante beleidsstukken. Zoals de heer Hoefnagels net al aangaf, is er discussie geweest over de bijlage bij de stukken. Het CDA heeft daarover nog een aantal vragen. Deze vragen wil ik graag aan D66 voorleggen. Het gaat over twee van de

drie P's. De eerste betreft de P van people. Daarin kunnen wij aansluiten bij wat de VVD net heeft gezegd. De voorbeelden die daar genoemd worden in de bijlage, betreffen voorbeelden, hoe sympathiek ook, die niet op het gebied van de kerntaken van de provincie liggen, maar op het gemeentelijke domein. Dus daarover zouden we graag nog een nadere toelichting van D66 willen zien hoe zij zich dat voorstelt.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Mag ik mevrouw Maasdam iets vragen? Kan het niet zo zijn dat effecten van beleid van de provincie gevolgen zouden kunnen hebben op terreinen die zich op gemeentelijk niveau afspelen, bijvoorbeeld als het gaat om woningen of onderwijs? Het gaat er niet zozeer om dat de provincie aan solidariteit doet, maar het gaat erom dat het wel effect kan hebben.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat mij om de bewoordingen zoals die nu in de bijlage staan. Daardoor lopen wij gewoon het risico dat wij op terreinen gaan zitten die gemeentelijk domein zijn. Ik ben heel benieuwd hoe D66 daarmee denkt om te gaan.

Ik vervolg mijn verhaal. De tweede P waarover wij vragen hebben is die van de profit. In de staat van 2010 wordt ten aanzien van dit punt gewezen op de internationale concurrentiepositie van de regio. D66 vertaalt profit in het voorstel naar het lonend moeten zijn van investeringen in duurzaamheid. In deze bewoordingen ligt het risico verscholen dat wij als provincie een soort van marktmeester moeten gaan spelen. Daar waar de markt ten aanzien van de duurzaamheid niet vanzelf werkt, zou dat kunnen betekenen dat wij prikkels – misschien wel financiële prikkels – zouden moeten inbouwen om het te laten werken. Hieraan zijn misschien mogelijk financiële consequenties verbonden die wij nu nog niet kunnen overzien. Ook hierop zouden wij van D66 dus graag nog een nadere toelichting willen krijgen wat er precies bedoeld wordt.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Uiteraard kom ik terug op wat ik had gesteld in de interruptie. Laat ik echter beginnen met mijn stuk. In de bijlage, met als titel "Handreiking afwegingskader duurzaamheid" wordt gesteld dat het nuttig zou zijn om de ambtenaren bewust te maken van duurzaamheid. Alsof zij zich er nog niet bewust van zijn. Tevens wordt daarin gesteld dat de provincie – lees: de ambtenaren – zich de in de bijlage genoemde vragen zou kunnen stel-

len of zou moeten stellen. Die vragen ga ik niet herhalen. U kunt ze in de bijlage lezen. Het zijn er nogal wat. Nog los van de vraag of de ambtenaar deze vragen wel kan beantwoorden, mag het toch niet zo zijn dat, zoals nu gebeurt, bij statenvoorstellen en statenbesluiten, net als bij de financiële consequenties, de afkorting 'n.v.t.' oftewel 'niet van toepassing' wordt vermeld? Dit 'n.v.t.' wordt in de hand gewerkt door het feit dat het initiatiefvoorstel uitblinkt in vaagheid. Wat moet een ambtenaar met een omschrijving als, ik citeer: "De profitkant wordt gezien als de drager van de verandering die nodig is. De noodzakelijke transitie komt alleen tot stand als deze is gebaseerd op economische principes. In de praktijk betekent dit dat er door het bedrijfsleven op directe of indirecte wijze voordeel valt te behalen uit duurzaam gedrag, duurzame handel en duurzame productie." Straks zal ik uitleggen wat ik er onder versta. Nog afgezien van de vraag of dit statenvoorstel gaat over de handelswijze van de provincie, spreekt alleen de eerste zin van deze omschrijving mij aan. De profitkant is inderdaad de drager van verandering. De rest van de omschrijving voldoet perfect aan de verzuchting die ik de afgelopen jaren van tientallen kanten heb gehoord en die luidt: wat bedoelt de overheid nu precies met duurzaamheid? Ook hierin draagt dit voorstel niet bij aan de noodzakelijke duidelijkheid en aan het antwoord.

Er is namelijk een antwoord op die vaagheid en die onduidelijkheid, tot in zekere mate. Vorig jaar in de commissievergadering MME heb ik de MVO Prestatieladder genoemd. Dit is op dit moment het meest concrete antwoord dat op initiatief van het bedrijfsleven door drie certificerende instanties is gegeven om handen en voeten te geven aan het onderwerp. In deze prestatieladder wordt uitgelegd wat onder duurzaamheid wordt verstaan. In deze prestatieladder wordt uitgelegd hoe invulling wordt gegeven aan de drie P's middels 33 indicatoren. Klip en klaar, helderder kan niet. Ik zal het aantonen met het begrip duurzaamheid. Ik citeer: "Voorzien in de behoefte van de huidige generatie, zonder daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheid in gevaar te brengen om in hun behoefte te voorzien." Dat is heel wat concreter dan hetgeen in het voorstel staat. Het moge duidelijk zijn: wij kunnen dit voorstel niet ondersteunen.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! GroenLinks vindt dit een prima voorstel. Dat zal wellicht niet verbazingwekkend zijn. Uiteraard vinden wij het ook prettig dat door de initiatiefnemers van D66

onze in de commissie BEM gedane suggesties in het voorstel, of in de handreiking, zijn overgenomen. Dat gaat dus over het helder maken van wat de beoogde positieve effecten zijn en wat er is gedaan om negatieve effecten te compenseren. Dat het wijzigen in teksten van voorstellen zo gemakkelijk gaat, vind ik heel prettig. Dat is wellicht iets voor GS om ook te overwegen.

GroenLinks wil twee zaken meegeven aan GS bij de uitwerking van dit voorstel. Wij zouden zeggen: maak het voor de medewerkers in de organisatie uitdagend om dit gaan doen. Eerder noemde de Randstedelijke Rekenkamer bij het rapport "Duurzaam inkopen en aanbesteden" dat er een enorme kans zit in ruimte voor innovatie en creativiteit en dat dit soms op gespannen voet staat met protocollen en regels. Een klein voorbeeld daarvan vond ik in de notulen van het besloten gedeelte van de vorige vergadering. Een tekst van twee A4-tjes. Daaromheen een hard koftje, een plasticje, per post of per koerier verzonden aan alle medewerkers. Nog drie regels op drie begeleidende A4-tjes erbij. Er zal toch echt in de organisatie best iemand zijn geweest en hebben gedacht: "Kan dit nou niet anders, iets duurzamer wellicht?" Dat is maar een klein voorbeeld.

Het tweede punt dat ik nog zou willen meegeven is gericht aan degenen die praten over de profitkant. Als het gaat om kosten en opbrengsten is het inmiddels toch echt wel bewezen dat het aantoonbaar meer opbrengt als bedrijven aandacht hebben voor duurzaamheid in hun eigen bedrijfsvoering. Ik denk dat dit dan ook voor de provincie in de eigen bedrijfsvoering aan de kostenkant een stuk beter zou kunnen.

De heer LUTFULA (SP): Mijnheer de Voorzitter! In principe zijn wij niet tegen het meenemen van de duurzaamheid. Duurzaamheid is in dit voorstel alleen toegespitst op de energie en het grondstoffenbehoud. Duurzaamheid is in onze visie ook de solidariteit met anderen. Het zou heel reëel zijn als wij het woord duurzaamheid en het woord solidariteit in één voorstel zien. Het zou ook heel reëel zijn als wij bijvoorbeeld bij de aanbestedingen van de afdelingen in onze organisatie een bepaald percentage, bijvoorbeeld een percentage van 5 van de aanbestedingen tot aanstellingen voor de mensen aan de onderkant van de samenleving reserveren. Dan blijkt ons duurzaamheidsbeleid wel toegankelijk voor de mensen die niet voor zichzelf kunnen opkomen. Die zijn ook heel belangrijk. Het is een belangrijk beleid binnen

de duurzaamheid. Als D66 ons voorstel meeneemt, dan komt u de SP aardig tegemoet.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! In hoofdlijnen kan de ChristenUnie instemmen met dit initiatiefvoorstel van D66. Eigenlijk zou het overbodig kunnen zijn. Immers, de Utrecht 2040-strategie heeft gelukkig nog steeds brede steun en is ook een routeboek voor dit college. Dit voorstel van D66 beoogt vooral dat expliciet naar voren te halen. Dat kan geen kwaad. Tegelijkertijd echter wel een kleine waarschuwing: laten wij niet te veel bij de buitenkant blijven. Laat duurzaamheid geen vriendje blijven in het overzicht van afwegingscriteria en evaluatiecriteria. Dat vraagt om een visie, inspiratie en leiderschap, al was het maar een vleugje.

Kort geleden overleed de Britse oudpremier Thatcher. Zij was misschien wel de eerste Europese leider die begon over klimaatverandering, maar dat terzijde. Van haar kwam een heel interessant citaat in dit verband en dat is het volgende: "De haan kraait wel, maar het is de hen die de eieren legt." Wat mij betreft is dat in dit verband een treffend citaat. Ik zal dat uitleggen. Wij als Staten zijn misschien wel de haan, maar het is uiteindelijk GS die de eieren dient te leggen. De vraag is dan: wie in GS gaat de eieren leggen? Wie in GS is verantwoordelijk voor het thema duurzaamheid? Deze vragen wil ik graag voorleggen aan mijn D66-collega's Hoefnagels en Thonon. Wie is volgens u de hen in dit college? Is dat misschien uw partijgenoot, de gedeputeerde van Milieu, of is het misschien een ander? Ik hoor het graag. Ik daag u daarbij ook graag uit. Laten wij nu niet opnieuw vervallen in die grijs gedraaide plaat van: duurzaamheid is zo integraal dat iedereen erover gaat. Natuurlijk is het integraal en speelt het dus impliciet altijd wel een rol bij de besluitvorming, maar laten wij dat nu ook eens expliciet maken. U weet dat als iedereen ergens over gaat, niemand zich speciaal verantwoordelijk voelt. Laten wij dit onderwerp nu eens gewoon adresseren, zoals wij dat met alles doen in dit huis. Anders blijkt straks dat wij vier jaar lang hebben gekraaid over duurzaamheid, maar dat niemand een ei heeft gelegd.

De heer VAN WIKSELAAR (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Het begrip duurzaamheid leidt tot een heleboel verwarring. Iedereen heeft daarbij een andere invulling. Alleen, als wij het er met elkaar over hebben kan niemand tegen duurzaamheid zijn. Dat is de discussie die je steeds een beetje hebt. Op zich is de SGP helemaal niet tegen

duurzaamheid; dat kan absoluut geen feit zijn. De vraag is echter wel: hoe ga je ermee om, wat betekent dat in het voorliggend voorstel en hoe werk je dat uit? Er zijn twee koersen die wij kunnen varen. Je zou kunnen zeggen dat de motie die voorligt onze steun misschien nog zou kunnen krijgen. Vervolgens moet GS deze gaan invullen. Dat vind ik ongelooflijk lastig. Wij geven namelijk een opdracht waarvan ik op dit moment in elk geval niet de overtuiging heb dat die uitvoerbaar is. De discussie wat er wel onder gaat vallen en wat er niet onder gaat vallen blijft namelijk intact. Daarnaast heb ik de indruk dat als dit onderwerp bij elk collegevoorstel, maar ook bij alles wat daar tussenhangt, als onderzoek-sitem of afwegings-sitem continu wordt meegenomen, dit enorm veel werk met zich meebrengt. Aan het college de vraag: hoe ziet het college dit? Is dit werkelijk een verzwarend van uw taak? Is dit uitvoerbaar, ja of nee? Na beantwoording door GS zullen wij de afweging maken of dit voorstel onze steun waardig is of niet.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het in de commissievergadering al gezegd: je zou verwachten dat zo'n voorstel komt van GroenLinks, maar het komt van D66. Dat geeft aan hoe wij – niet D66 op zich, maar iedereen – al zo ver in het proces zitten, dat het ons steeds meer eigen is om te denken aan duurzaamheid en aan onze omgeving. Natuurlijk zijn wij hierop niet tegen. Bij alles wat bijdraagt aan een duurzame ontwikkeling en als het gaat over behoud van een goede kwaliteit van leven op kleine schaal, zoals in wijken, en op grote schaal, de wereld, dan kun je alleen maar voor zijn. Het enige wat 50Plus wil meegeven is dat op een gegeven moment, om iets duurzaam te bereiken, het geld, de opbrengst niet mag overheersen als dat ten koste gaat van de andere kant van de duurzaamheid, oftewel de natuur. Ik wil alleen maar even als voorbeeld stellen het winnen van schaliegas. Schaliegas is iets omdat de middelen opraken. We gaan dan zoeken, verder zoeken en verder zoeken wat wij ervoor in de plaats bijvoorbeeld kunnen opgraven of ontwikkelen. Dan is het toch eigenlijk ook weer het geld dat gaat overheersen. Dat ligt op de loer en daarvoor moeten wij oppassen. Verder zullen wij dit initiatief uiteraard ondersteunen.

De heer VAN DER STEEG (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Wat moet de Partij voor de Dieren nu nog zeggen na de bijdrage van de heer Schaddelee? Laten wij in elk geval vaststellen dat hij haarfijn heeft uitgelegd waar hier het aanwezige haantjesgedrag vandaan komt.

Mijn reactie op het voorstel zelf: ik heb zelf ook wel eens met de gedachte zitten spelen om in de vorm van een motie duurzaamheid toe te voegen aan de overwegingen bij een statenvoorstel. Dank aan D66 voor dit initiatief. Wij zullen het steunen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat er geen sprekers meer zijn in eerste termijn. Het woord is dan aan de heer Hoefnagels.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben even aan het denken. Ik ben geen gedeputeerde, dus ik moet nu gaan proberen om alle vragen te beantwoorden. Aan de andere kant moet ik ook niet te detailistisch worden.

Laat ik beginnen met één opmerking. Dit voorstel wijzigt de focus van D66 op de kerntaken niet. Laat ik dat even vooropstellen. De angst dat wij als D66 nu ineens zouden zeggen dat wij heel veel andere dingen ook moeten gaan opnemen als onderdeel van de provinciale taak is hiermee absoluut niet aan de orde. Ik zal er zo nog wel even op terugkomen.

Ik begin met de vraag die daarover is gesteld door mevrouw Vlam van de VVD. Zij heeft het met name over de voorbeelden die gemeld worden bij de people-aspecten. Daarbij gaat het ons er niet zozeer om dat die voorbeelden beleidsthema's voor de provincie moeten worden. De kerntaken wijzigen niet, zoals ik zojuist zei. Het is echter wel zo dat wij in de definitie die Provinciale Staten hebben aangenomen met de strategie Utrecht 2020 – 2040 'people' wel onderdeel laten zijn van de afwegingen. People is nu eenmaal onderdeel van de afwegingen op het gebied van duurzaamheid. Als je dan spreekt over wat daaronder valt, dan zijn sociale cohesie, solidariteit en ontwikkeling van kansarme groepen inderdaad een paar voorbeelden die hier worden genoemd.

In feite, in antwoord ook meteen op wat de heer Lutfula daarover vroeg aan de VVD, gaan wij over de kerntaken. Dat betreft bijvoorbeeld de aanleg van de ontsluitingsweg van Houten op de A12. Dat is een kerntaak. Laten wij niet stellen dat dat een verbetering is van de planet, maar wat wij op het gebied van people daar doen is wel een verbetering. Wij nemen namelijk wel 'social return' mee in de aanbesteding. Dat is onderdeel van datgene wat wij als provincie weer doen. Op die manier is zo'n people-aspect wel degelijk onderdeel van wat wij doen als provincie. Oftewel: het is geen kerntaak, maar wel onderdeel van de afweging die gemaakt wordt. Dat doet GS nu al en dat wijzigt dus ook niet op basis van dit voorstel.

Verder zei u dat PS toch het orgaan is dat GS de opdracht geeft. Dat klopt. Dat doen wij ook. Ik heb geprobeerd dat in mijn eerste verhaal ook al te stellen. Het vierde besluitpunt waarop u wijst, is een opdracht aan GS om een verdere uitwerking hiervan te realiseren. Ik verwacht dat GSj met een statenbrief of iets dergelijks komt, waarin staat dat zij het zo en zo gaat invullen. Vervolgens gaat GS dat zo doen. Daaraan is niets bijzonders. Dat besluit nemen wij. In het eerste punt van de besluitpunten staat dat wij de handreiking die erbij zit in feite als Provinciale Staten als ter kennisneming zien. Het is een handreiking om het in te vullen. Om meteen door te gaan op wat de heer Ubaghs heeft gezegd: er zijn meerdere mogelijkheden om dat te doen. De MVO Prestatieladder, die u al eerder hebt genoemd in commissievergaderingen, is misschien ook een voorbeeld dat kan worden gebruikt. Ik verwacht dat GS, op het moment dat zij dit verder uitwerkt, dit verhaal als handreiking neemt, maar dat zij ook kijkt naar wat er nog meer is. Wij als D66 hebben niet het volledige beeld van al dat soort aspecten. GS heeft dat wel. Zo moet u dit lezen.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dat is nu juist het punt. De heer Hoefnagels zegt dat het een voorbeeld is, maar het is veel meer dan een voorbeeld. Los van de vraag of ik er nu voor of tegen ben – ik verdien daarmee voor een belangrijk deel mijn boterham –, het is op dit moment het enige concrete dat wordt geaccepteerd door het bedrijfsleven. Als je dus iets doet als provincie of als organisatie in zijn algemeenheid, ga dan uit van iets dat concreet en geaccepteerd is. Dan voorkom je de discussie die er op dit moment in de markt is over de vraag wat zij ermee bedoelen en wat zij willen, enzovoort. Dan voorkom je ook steeds meer wat nu bij aanbestedingen een groot probleem is, namelijk de vraag hoe nu concreet invulling wordt gegeven aan de desbetreffende paragraaf. Dat beogen wij. Als je die kant wilt opgaan – voor ons hoeft dat niet, maar als je dat toch doet –, ga dan uit van wat er op dit moment is en wat een zekere mate van concreetheid biedt. Dat is dus meer dan een voorbeeld.

De heer HOEFNAGELS (D66): Even heel snel een reactie hierop; daarna ga ik door op de andere punten. Hetgeen de heer Ubaghs aangeeft, is een wijze van uitwerking van duurzaamheid, bijvoorbeeld bij aanbestedingen of hoe je daarmee richting het bedrijfsleven omgaat richting aanbesteding en richting partijen, et cetera. Wij leggen een verhaal neer over wat voor ons als Staten een

afweging moet zijn. Ik weet niet of de MVO Prestatieladder de wijze is voor de Staten. Dat deze in het bedrijfsleven wordt geaccepteerd is één, maar of dat de manier is waarop wij als Staten onze afweging moeten maken, zie ik zo 1, 2, 3 nog niet gebeuren.

De heer UBAGHS (PVV): Het is ook geen uitwerking of een mogelijkheid om te voldoen aan een aanbestedingsparagraaf, maar het is een concrete norm die invulling geeft aan het begrip duurzaamheid en hoe daarmee moet worden omgegaan. Je ziet steeds meer dat partijen en organisaties – die norm is er zowel voor profit- als non profit-organisaties – die norm accepteren, net zoals indertijd de ISO 9000 norm als norm voor het begrip kwaliteit. Daarvoor heeft het bedrijfsleven die norm ontwikkeld. Daarom heeft in 2010, dus nog maar drie jaar geleden, het bedrijfsleven certificerende instanties de opdracht gegeven om hiermee aan de slag te gaan en tot iets te komen. De norm is nu nog puur Nederlands. De verwachting is dat deze norm in 2015 echt een ISO-norm wordt en wereldwijd geaccepteerd gaat worden. Dat is dus meer dan een voorbeeld.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! U zult het misschien niet geloven, maar ik ga de PVV hier steunen in het verzoek aan D66, of laat ik het beter zeggen: aan het college, om dit mee te nemen. Ik heb die site ook bekeken. Er staat heel duidelijk een aantal criteria vermeld, op verschillende onderdelen. Ik ben het er dus mee eens.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Nu zoek ik nog een partij die het er niet mee eens is. Ik denk echter dat dit moeilijk wordt. Ik wil nu echter verder gaan. Uw verhaal over de Brundtland-definitie is ook prima, maar dit is natuurlijk de definitie die wij hebben aangenomen als Staten. Daarom hebben wij die hieraan gekoppeld. In feite is deze redelijk overeenkomstig. Ik heb er geen moeite mee om dat mee te geven aan GS, om te zeggen dat wij heel goed kijken naar die MVO Prestatieladder en deze ook mee te nemen in dit verhaal. Daarmee heb ik geen moeite, zoals ik ook al aan het begin van mijn betoog zei.

Ik wil even terug naar het people-verhaal. Ook het CDA heeft daarover vragen gesteld. Het zijn voorbeelden, zoals ik zojuist ook al heb aangegeven. Het is niet zo dat wij nu onze kerntaken moeten aanpassen. Nee, absoluut niet. Dat willen wij niet. Daarnaast heeft u vooral vragen gesteld over het onderdeel planet. U was bang

dat wij marktmeester zouden worden. Nee, wij worden geen marktmeester. In feite is dat hetzelfde verhaal. Wij willen geen extra kerntaken. Ik ben niet van mening dat wij marktmeester moeten worden. Misschien zijn er andere partijen hier die dat wel vinden op dat terrein. Stelt u zich voor dat er een voorstel komt dat gaat over een onderwerp waarbij marktmeesterschap wel een optie is, dan zou het mooi zijn dat het wel zichtbaar is in de afweging dat dit geen goed voorbeeld is en dat het geen goed voorstel is. Dat zou mij zeker wel helpen. Wat dat betreft kun je het wel meenemen in je afweging. Wij willen dat het college aangeeft dat er diverse mogelijkheden zijn en dat zij die hebben afgewogen. Dat is onze gedachte met betrekking tot het profit-verhaal. Wij hebben de vragen van de PVV en de onderwerpen MVO Prestatieladder en Brundtland al besproken.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb betoogd dat ik bang ben dat elke keer bij een statenvoorstel de drie letters 'n.v.t.' bij het kopje duurzaamheid komen te staan. Is de heer Hoefnagels daar niet bang voor?

De heer HOEFNAGELS (D66): Ja.

De heer UBAGHS (PVV): Wat gaan wij daaraan doen?

De heer HOEFNAGELS (D66): Wij wachten het even af en zullen evalueren.

De heer UBAGHS (PVV): Kunnen wij het dan maar beter gelijk van tafel halen? Dan heb je het probleem niet.

De heer HOEFNAGELS (D66): Nee, dat is bij veel meer onderwerpen het geval. Op het moment dat je ergens niet over wilt praten, kun je het maar beter niet doen. Nee, wij willen juist zelf de afweging kunnen maken. Wij verwachten dat het niet nodig is dat er altijd 'n.v.t.' komt te staan bij duurzaamheid. Er zullen zeker aspecten zijn, zoals de overgang van de jeugdzorg naar de gemeenten, waarbij ik duurzaamheid niet direct als heel groot afwegingscriterium zie. Misschien spreek ik nu echter voor mijn beurt en zeggen GS op dat moment wel degelijk dat daaraan duurzaamheidsaspecten hangen.

Dan kom ik bij de SP. Ik heb het belangrijkste punt zojuist al besproken, toen ik antwoordde op de vragen van de VVD. Het is dus wel degelijk een onderdeel, maar wij zijn er in elk geval niet voor om nieuwe kerntaken op te nemen. Het ligt op dit moment niet op tafel. Het gaat

nu om het afwegingskader waarvoor wij kiezen. Daar zit het aspect 'people' in. Volgens mij heb ik daarop voldoende gereageerd.

Ik bewaar mijn reactie voor de ChristenUnie nog even tot het laatst, want ik ben nog een leuk antwoord aan het bedenken.

Ik beantwoord de SGP dat het denken al gebeurt. U bent bang voor een verzwaring van de taak, maar in feite wordt duurzaamheid al meegenomen in de afweging van GS. Althans, dat vertellen zij ons altijd en daarvan ga ik absoluut uit. Ik zie het ook regelmatig. Het gaat er dus nu alleen om dat het op een goede manier op papier komt, zodat ook Provinciale Staten kunnen kennisnemen van die afwegingen en op basis daarvan een statenvoorstel wel of niet kunnen goedkeuren. Daarmee hoop ik dat het bezwaar van tafel is. Het is niet de bedoeling dat wij hier nu iets introduceren waardoor je alle statenvoorstellen 10% duurder maakt. Dat is niet onze wens.

50Plus noemde een onderwerp waarover wij het nu nog even niet gaan hebben, maar het gaat er ons juist om dat bij voorstellen duurzaamheid integraal kan worden afgewogen. Dat geldt dus ook voor alle mogelijke ideeën die er hier nog zijn in de Staten en die nog komen. Dat kan voor alles gelden. Ik kan het voorbeeld noemen dat in de commissie BEM aan de orde is geweest, in de vergadering waarin wij dit punt bespraken, namelijk de dienstauto's. Toen werd op een gegeven moment juist het duurzame heel erg ter discussie werd gesteld aan de hand van de vraag: wat is nu de meest duurzame keuze? Op het moment dat dit vooraf zou zijn vastgelegd, zou die discussie op dat moment niet hoeven te ontstaan.

Ik kom nu bij het betoog van de ChristenUnie. Laat ik beginnen met te zeggen dat ik het helemaal eens ben met haar bijdrage. Maar wie is de hen? Dat ga ik niet zeggen, want dat is aan GS. Ik weet wel dat wij dit hebben gekoppeld aan de strategie Utrecht 2020 – 2040. Die ligt bij mevrouw Pennarts, waarmee ik niet direct wil zeggen dat mevrouw Pennarts ook de hen moet zijn in dit geval. Dat zou namelijk wel heel gemakkelijk zijn gezien de samenstelling van dit college.

De VOORZITTER: Misschien is het goed om vanuit het college daarover in zijn algemeenheid nog iets te zeggen. Dat doet de voorzitter van het college dan, in die zin dat dit college er heel nadrukkelijk voor heeft

gekozen – de heer Hoefnagels zegt: kom daar nu niet mee, maar ik doe dat toch – dat alle portefeuillehouders duurzaamheid integraal in hun portefeuille meenemen, in tegenstelling tot het vorige college waarin één portefeuille Duurzaamheid bestond en de anderen – ik wil niet zeggen: toekeken, maar wel: – de verantwoordelijkheid lieten bij die ene gedeputeerde. Om juist op alle portefeuilles duurzaamheid integraal af te wegen, heeft dit college gezegd dat dit een zaak is van ons allemaal. Als het gaat over duurzaamheid, dan zitten er dus vijf portefeuillehouders die op hun terrein allemaal people, profit en planet afwegen in hun beleidsvoornemen. Dat in algemene zin.

De opvatting van wat de Staten besluiten ten aanzien van het initiatiefvoorstel laat het college over aan de Staten. Ik denk dat het goed zou zijn als de Staten dit initiatiefvoorstel aannemen. Wij kunnen dan met een statenbrief komen. Het zal echter toch nog wel enig nadenken en studie vergen van hoe je dat precies verwoord bij alle beleidsvoorstellen. Ik denk dat dat ook een kwestie is van nader overleg en nadere invulling. We moeten echter wel met z'n allen extra bureaucratie, extra regeldruk en extra papier voorkomen. Dus: niet één hen.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag een vraag stellen aan de voorzitter van het college. Inderdaad, het gaat niet om één hen, of misschien toch wel een hen, namelijk degene die straks dit initiatiefvoorstel gaat uitwerken. Met dezelfde argumenten zouden wij echter ook kunnen betogen dat wij geen gedeputeerde van Financiën moeten hebben, omdat dit onderdeel ook integraal in alle portefeuilles zou moeten zitten. Toch hebben wij mijnheer Van Lunteren als gedeputeerde Financiën.

De VOORZITTER: Dit voorbeeld gaat niet op, want in elk voorstel dat u bereikt zit een paragraaf Financiën, waarin de gevolgen voor de financiën worden aangegeven. Die zijn in eerste instantie op portefeuillehoudersniveau aangegeven en afgewogen. De portefeuillehouder Financiën kijkt of het binnen de afgesproken kaders binnen de begroting blijft en of er geen extra ruimte geclaimd wordt.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Om een tweede termijn te voorkomen het volgende. Met belangstelling heb ik het antwoord van de heer Hoefnagels aan mevrouw Hoek beluisterd, waarin hij zegt dat hij ervan

uitgaat dat in elk voorstel integraal de afweging voor duurzaamheid wordt gemaakt. Hij gaat er ook van uit – en terecht – dat hij het college kan vertrouwen. Waarom dan nog dit initiatiefvoorstel? Dat is mijn concrete vraag.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Omdat wij als Provinciale Staten over de vaststelling van al die voorstellen gaan. Het gaat ons erom dat wij dat op een juiste manier kunnen afwegen. Ook bij andere aspecten is dat zo. Ten aanzien van financiële aspecten heb ik ook vertrouwen in wat Gedeputeerde Staten doen. Dan wil ik echter nog wel zien wat de afweging is die wij op dat soort onderwerpen kunnen maken.

De heer VAN WIKSELAAR (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Mij ging het erom dat als dit initiatiefvoorstel wordt aangenomen er dan in elk geval een stevige opdracht ligt voor GS. Mijn concrete vraag aan GS was: is die opdracht uitvoerbaar? Is deze te 'handlen'? Ik kan weinig beeld krijgen bij de capaciteitsvraag die dit veroorzaakt en waarnaar gevraagd wordt. Heeft het college er al een indruk van wat dat betekent? Of zegt het college dat het werk er prima bij kan als wij dat graag willen? Of is het de andere route, waarin wij zeggen dat wij dit even laten passeren en GS laten komen met een voorstel hoe dit in te vullen, om dan de afweging te maken of wij dit wel willen gezien de balans van de zaken die op dat moment voorliggen.

De VOORZITTER: Het college laat het aan uw Staten over wat u met dit initiatiefvoorstel doet. Als het wordt aangenomen, is het goed dat het college in een statenbrief aangeeft hoe het denkt dat te kunnen verwoorden en of het veel tijd in beslag neemt of niet. Het is mijn persoonlijke opvatting dat als het werk echt over de schoenen zou lopen, het college zeker met een kritische opmerking bij u terug zal komen.

De heer LUTFULA (SP): Mijnheer de Voorzitter! Met het woord 'social return' in het voorstel wordt de onderkant van de maatschappelijk samenleving tegemoetgekomen, maar ik vind dat social return een zeer krappe ruimte krijgt binnen het voorstel. Het voorstel is dan eigenlijk dat wij, niet zo lang geleden, bij het project Provinciaal Groenonderhoud de bedoeling hadden dat de sociale werkvoorziening dat werk zouden doen, maar omdat de provincie niet het juiste beeld had van wat de sociale werkers wel kunnen doen en niet kunnen doen, is het uiteindelijk niet bij deze categorie mensen beland. Ons voorstel geeft extra randvoorwaarden bin-

nen dit voorstel aan de sociale werkvoorziening dat zij meer ruimte kunnen krijgen vanuit de projecten die door de provincie worden uitbesteed. Dit willen wij ook om het voorstel van de PVV om de MVO Prestatieladder te onderzoeken.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Het tweede heb ik al aangegeven. Ik zal het aan Gedeputeerde Staten meegeven in dit verhaal. Met betrekking tot het eerste vraagt u in feite om ergens op een beleidsterrein iets aan te passen en dat te verweven in dit voorstel. Dat is echter absoluut niet onze bedoeling. Dit is een afwegingskader; het voorstel is dat wij duurzaamheid op de agenda hebben staan en dit bij de verschillende onderdelen aan de orde te laten komen. Het is absoluut niet de bedoeling dat wij hiermee de kaders gaan wijzigen voor allerlei andere voorstellen. Dat kan ik gewoon niet overnemen.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De heer Hoefnagels heeft in zijn beantwoording aangegeven dat het aantal voorbeelden er niet toe doet, omdat het voorstel niet tornt aan de kerntaken van de provincie. Is dat niet meteen dan juist een extra motivatie om die voorbeelden eruit te halen? Dan vermijdt u de discussie en de heer Hoefnagels zegt zelf dat hij ze niet gebruikt.

Ik heb nog een tweede vraag. Bij de afweging die gemaakt wordt is het ook de vraag wat dit doet met de kosten voor de uitvoering. Het gaat niet alleen om het beslag op tijd en uren, maar ook om de invloed op de kosten. Kunnen wij niet, zoals u als voorzitter al aangaf, niet conform de handreiking van de voorzitter handelen dat de punten 1 tot en met 3 in het voorstel staan en dat aan punt 4 een vraag aan GS is: wat gaat u hiermee doen?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Eerst het eerste punt van de voorbeelden en de of wij die er niet uit kunnen halen. Zoals ik al aangaf heeft het volgens mij geen toegevoegde waarde om de voorbeelden eruit te halen. Het gaat bij people-aspecten nu eenmaal om dit soort onderwerpen. Het feit dat wij die niet in de kerntaken hebben zitten, sluit niet uit dat je ze kunt meenemen in je afweging. Zoals ik zojuist heb gezegd is 'social return' daarvan gewoon een onderdeel. Dat wordt meegenomen en dat wordt gebruikt door de provincie. Ik zie geen noodzaak om dat nu uit het voorstel te halen.

Een tweede punt betreft het statenvoorstel zelf. Het verzoek is het vierde punt aan te passen. Ik begreep het

niet helemaal en ik zie dat ook niet zo snel gebeuren. Ik hoorde de voorzitter zojuist namelijk zeggen dat GS met een brief komt waarin staat wat de impact is. Als het over de schoenen gaat lopen, zullen zij echt wel met een opmerking komen. Hier wordt vastgelegd dat ik voor een afweging die ik als lid van Provinciale Staten moet maken, bepaalde informatie wil. Wij stellen hiermee vast dat wij die afweging kunnen maken. Het gaat om een hulpmiddel voor Provinciale Staten. Dat daar enige kosten tegenover staan, mag, maar het moet inderdaad niet de spuigaten uitlopen. Wij besluiten het nu en GS gaat er vervolgens invulling aan geven.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoor de heer Hoefnagels zeggen dat de kosten en de baten wel in een zekere verhouding moeten staan.

De heer HOEFNAGELS (D66): Uiteraard. Dat geldt voor alles.

De heer LUTFULA (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het antwoord van D66 op de vragen van de VVD maakt het voorstel nu eigenlijk een beetje onduidelijk wat de 'social return' betreft. De heer Hoefnagels zegt dat hij het heeft genoemd, maar dat hij er niets mee gaat doen. Hij wilt het niet uit het voorstel halen en hij wil er ook niets anders van maken. Wat wil hij er dan eigenlijk mee doen? Waar zit dan de ruimte als wij het over de onderkant van de maatschappij hebben? Waar is het randvoorwaardenvoorstel voor die categorie?

De VOORZITTER: Ik constateer dat dit ongeveer voor de derde keer dezelfde interruptie is. Ik laat dit de laatste zijn.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het idee dat ik de vraag net wel degelijk heb beantwoord. Ik geef daarom even een ander voorbeeld. Het feit dat ik iets noem, betekent niet per definitie dat ik iets wil. Er wordt in een van de punten, bij het nieuwe afwegingskader, ook genoemd dat het misschien wenselijk is om de kaders tijdelijk te versoepelen door subsidies of garantstellingen of participatie, om zo aan bijbehorende voorwaarden te voldoen. Daarmee bedoel ik niet dat wij in dit voorstel voorstellen subsidies te introduceren. Helemaal niet. Wij hebben echter wel een garantiefonds Energie. We zitten te kijken of het op een bepaald aspect goed is om geld beschikbaar te stellen via een subsidie. Is het goed om geld beschikbaar te stellen via het garantiefonds? Is het goed om helemaal geen geld beschikbaar te stellen? Dat moet je altijd afwegen in een statenvoorstel en in een besluit. Je weegt

het dus op dat moment af. Datzelfde geldt ook voor zoiets als 'social return'. Dat ik het hier noem, betekent nog niet dat ik het in elk statenvoorstel aan de orde wil hebben en wil meenemen. Dat is iets heel anders. Dan moet u daarover een motie indienen. Volgens mij is een motie van de PvdA – die misschien destijds ook nog wel door u is ondertekend, maar dat weet ik niet zeker – op dat vlak aangenomen. Dat wordt dus uitgevoerd door GS. Nu ben ik echter GS aan het verdedigen en dat is volgens mij niet de bedoeling.

De heer LUTFULA (SP): Vooral dit punt maakt uw voorstel heel onduidelijk. Het is namelijk helemaal niet duidelijk wat u met dit punt precies wilt doen.

De heer HOEFNAGELS (D66): Volgens mij is het initiatiefvoorstel wel duidelijk. Heeft u het nu over één puntje dat als voorbeeld wordt genoemd in de handreiking die daarbij wordt genoemd? Als dat het hele voorstel onduidelijk maakt ... Ik zie niet wat daarvan de onduidelijkheid is. Het is een optie.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij hoorde ik zojuist net een van de motivaties waardoor het geven van voorbeelden zo lastig is, omdat je dan discussies krijgt over de voorbeelden. Dat is mijn betoog in eerdere instantie.

De VOORZITTER: Is er behoefte aan een tweede termijn over dit onderwerp? Ik denk dat het meeste al gewisseld is via de interrupties. Dat is het geval. Ik dank de heer Hoefnagels hierbij.

Interpellatieverzoek van de PVV inzake het asbestdossier.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! In de vorige vergadering van Provinciale Staten is een motie aangenomen die GS de opdracht geeft een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar het huisvestingsdossier. Er moesten onder andere een integrale evaluatie en een volledig overzicht van oorzaken en gevolgen komen. Wat de fractie van de PVV betreft had dit beperkt kunnen blijven tot het asbestdebat. Volgens mij had dit volgens de gehele oppositie zo kunnen zijn, maar goed, dan is er geen meerderheid voor.

Ik heb het debat er nog eens op nagekeken. Het was duidelijk dat ook Provinciale Staten, hoewel gewantrouwd door de heer Peters als indiener van de motie,

een rol zouden kunnen hebben in het onderzoek. In de commissie BEM kwam de aap echter uit de mouw. Op de herhaaldelijke vragen van diverse fracties, wie er dan geïnterviewd zouden worden, bleef de onderzoeker uiterst vaag. Verder was het niet de bedoeling, in elk geval niet primair de bedoeling, om tot waarheidsvinding te komen. Het onderzoek zou vooral moeten leiden tot leermomenten. Als de onderzoeker niet toekomt aan de beantwoording van de vragen, die onder andere door mijn fractie zijn gesteld, dan zouden GS die vragen zelf wel beantwoorden. Aan zo'n onderzoek hebben wij natuurlijk helemaal niets. Hoe komt dat nu?

Welnu, GS heeft de motie vertaald naar een opdracht aan Twynstra. Gudde Het is, zoals mevrouw Hoenderdos van de Randstedelijke Rekenkamer ons vertelde, de vraag of PS kunnen leven met die vertaling. Welnu, de PVV-fractie in elk geval niet. Die vertaling blijkt namelijk in te houden dat de nadruk ligt op leren. Dat is niet mijn interpretatie van de motie. Ik heb ook helemaal geen vertaling nodig van die motie, want die motie vraagt om een integrale evaluatie en een volledig overzicht van oorzaken en gevolgen. In gewoon Nederlands: de onderste steen moet boven komen.

Uit het eerste het beste voortgangsbericht bleek dat Twynstra Gudde vooralsnog vooral mensen uit de provinciale organisatie gaat interviewen of intussen geïnterviewd heeft. Aan de hand van die interviews zou dan nog wel eens iemand bevestigd kunnen worden, zo staat in de mail van de gedeputeerde. Ik heb zowel bij de gedeputeerde via mail als bij Twynstra Gudde via de telefoon navraag gedaan of en zo ja met wie er dan nog gesproken gaat worden. Beiden verschuilen zich achter elkaar. Zelfs het staatsrecht werd erbij gehaald. Het beeld van een doofpot doemt langzaam op.

Laat ik een voorbeeld geven, een voorbeeld dat ik in de vorige PS-vergadering ook gegeven heb. Een van onze vragen luidde of met de vaststellingsovereenkomst en de afsprakenlijst niet veel meer verplichtingen bij de provincie zijn terechtgekomen dan die voortvloeiden uit de koopovereenkomst met De Waal. Gedeputeerde Krol gaf aan dat een belangrijke vraag te vinden, die, ik citeer: "expliciet aan de orde moest komen". Door wie gaat die vraag dan beantwoord worden? Het kan toch niet waar zijn dat er geen enkele zekerheid is dat er met anderen wordt gesproken dan alleen met mensen uit de provinciale organisatie? Een onderzoek naar wat er is misgegaan in dit asbestdossier kan onmogelijk leiden tot bevredigende resultaten als er niet wordt gesproken

met De Waal, met de gemeente Utrecht als toezichthouder, met Horyon, met TNO, met Vlasman, met BEM, met Axsys, DCMR en advocaten en statenleden. Dat is het eerste punt.

Ten tweede is een onderzoek ook niet waardevol als op de door de Staten gestelde vragen geen onafhankelijk antwoord komt, gebaseerd op waarheidsvinding en waarheidsvinding alleen.

Wij verzoeken GS dan ook Twynstra Gudde alsnog deze twee opdrachten te verstrekken. Dat ligt volledig in lijn met de motie. Zonder die toevoeging is het onderzoek wat ons betreft op voorhand volstrekt waardeloos. Mocht zo'n toezegging uitblijven, dan komen wij in tweede termijn met een motie.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Mijn reactie richting de heer Dercksen van de PVV is als volgt.

De lastigheid die ik heb bij dit dossier, althans dat ik tot het mijne heb mogen rekenen, in elk geval door dit onderzoek van u te krijgen, is dat ik zo langzamerhand inderdaad niet meer helemaal helder heb wat u exact wilt. U heeft zojuist voorgelezen dat u, zoals dat ook in de motie stond, een evaluatie wilt hebben en daarin dingen scherp wilt hebben. U heeft daarin ook aangegeven dat u dat primair op basis van deskresearch wilt, althans dat u op basis van feiten wilt werken. Ik meen mij te herinneren dat in het debat, in elk geval vanuit de PvdA, heel nadrukkelijk – dat bent u niet geweest, maar dat zijn met name zij geweest – heeft aangegeven dat zij vinden dat er mensen gehoord moeten worden. Er is toen expliciet over de gedeputeerde gesproken. Ik heb u tijdens de behandeling in de commissie BEM meegegeven dat ik dat aan de onderzoekers laat. Vanuit de PvdA heb ik heel nadrukkelijk het verzoek gekregen om hen op de hoogte te houden op het moment dat er besluiten zouden worden genomen als een eventuele inkadering aan de orde is geweest. Ik dacht, door Twynstra Gudde te vragen om een voortgangsrapportage zodat ik die kon doorsturen, dat ik op die manier daaraan enigszins tegemoet kon komen, zodat u in elk geval op exact hetzelfde moment op de hoogte bent van hetgeen er gebeurt, zodra ik het weet. Zodra het stuk bij mij binnenkomt, stuur ik het door, juist om te voorkomen dat er beslismomenten komen waarin ik besluiten zou moeten nemen over het feit dat het onderzoek een bepaalde wending neemt. Ik doe dat dus niet zonder afstemming. Dat is de reden geweest waarom ik het op die manier heb gedaan.

Wat mij verbaast – en daarbij is ook het staatsrecht aan bod gekomen – is dat de Staten mij de opdracht hebben gegeven om dit te doen. Althans, u heeft het college de opdracht gegeven. Het college heeft mij gevraagd, in mijn verantwoordelijkheid voor concern control, om deze opdracht uit te zetten. Het is echter staatsrechtelijk gezien onjuist in dit geheel als er telefoontjes plaatsvinden met de mensen die het onderzoek uitvoeren. U heeft in de commissievergadering nadrukkelijk aangegeven dat u dat niet van mij verwacht. Ik wil dan maar aanhalen: wat gij niet wilt dat u geschiedt, doet dat ook een ander niet. Ik denk dat het niet juist is om op die manier te werk te gaan. Als u een punt heeft – en dat kan natuurlijk altijd als u zegt dat u het idee heeft dat het verkeerd was en daarvoor was die voortgangsrapportage ook bedoeld – dan had u niet per se hoeven te wachten tot een interpellatie in deze vergadering, maar dan hadden wij gewoon een gesprek kunnen aangaan en kunnen bekijken of de bijstelling noodzakelijk was.

De VOORZITTER: De volgorde bij een interpellatie is dat eerst de interpellant het woord krijgt. Daarna reageert de gedeputeerde. Vervolgens krijgt de interpellant weer als eerste het woord.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Dat is dus de beleving die ik erbij had. Nu kom ik terug op het punt. De reden dat ik dit inkleur is omdat het voor mij wel lastig wordt op het moment dat u mij een opdracht geeft en er buiten mij om met mijn opdrachtnemer gesproken wordt. De vorige keer werd dat als een dreigement opgevat en zo bedoel ik het absoluut niet. Ik kom dan op een gegeven moment in een positie – nogmaals: dat is geen dreigement – dat ik moet zeggen dat u mij een opdracht heb gegeven en dat u mij die opdracht kennelijk niet toevertrouwt. Dan moet u de opdracht gewoon weer terugnemen. Dan kan ik de opdracht namelijk niet uitvoeren. U als Staten hebt een compromis bereikt om te bepalen of u dat dan nog allen zo wilt doen. Voor mij wordt het dan echter steeds lastiger. Ook als u op voorhand namelijk al een onderzoek afschiet, zonder dat ik de gelegenheid heb om dat onderzoek met mijn opdrachtnemer af te ronden en aan u aan te bieden en ik in het hele traject nog niets gedaan heb, dan wordt het voor mij heel lastig om daarover voor mijzelf een goed gevoel te hebben. Ik ben er heel openhartig in dat ik geen zin heb om straks te worden afgerekend op het feit dat ik, zoals nu gezegd wordt, meewerk aan een doofpot. Ik probeer oprecht een onderzoek uit te voeren. Om op voorhand al te stellen dat ik dingen in

de doofpot probeer te stoppen, dan twijfelt u op voorhand al aan mijn integriteit. Dan wil ik deze opdracht dus niet uitvoeren. Daarin ben ik helder. Dan wordt het een probleem voor het college, want dan leg ik het bij het college terug. Ik geef dus helder aan dat als dat is hoe u er aan de voorkant in staat, ik de opdracht niet kan uitvoeren. Dat is geen dreigement, maar dat wil ik gewoon niet.

Dan de punten zoals u die aanreikte. Ik heb daarover ook gesproken met Twynstra Gudde, nadat ik uw vragen voorbij zag komen. Ik heb echt wel oog voor de punten die u daarin meegeeft. De primaire vraag die ik bij Twynstra Gudde heb neergelegd is of zij eventueel qua tijd in de problemen komen. Dat is een groot issue geweest. De SGP en ChristenUnie hebben op dat punt ook nadrukkelijk gevraagd of het niet te breed is opgezet. Twynstra Gudde geeft aan dat het op dit moment nog niet veel gedaan heeft ten aanzien van het punt van aankoop, buiten het feit dat het wat deskresearch heeft verricht. Het concludeert dat het debat hier al meerdere malen heeft plaatsgevonden en dat de Staten daarover hun standpunt hebben ingenomen. Het denkt dat zij daarin niet veel nieuws vindt. Het geeft aan dat het zou helpen als het dat deel van de opdracht niet zou hoeven uit te voeren. Dat is een keuze. Morgen komt dat via de gebruikelijk lijn bij mij terecht en dan zou ik het hebben doorgezet. Omdat dit debat nu echter speelt, leg ik dat punt op dit moment neer. Ik neig ernaar om te zeggen dat als die tijd gebruikt kan worden om daarmee adequater in te springen op het geheel. Dat zou namelijk betekenen dat wij nog een aantal aanvullende interviews kunnen houden. Dan zou mijn afweging in het geheel zijn: doe dat en schrap dat.

Ik heb ook met Twynstra Gudde gesproken over de bezorgdheid die u hierin uit en over de hoeveelheid partijen die u aan de buitenwereld vraagt. Daar wringt de schoen en daarover zult u echt met elkaar het debat moeten voeren; dat kunt u niet met mij doen. Dat is: wat is nu uw insteek? U heeft gevraagd om een evaluatie. Dan is het gebruikelijk om, op het moment dat je dat doet, te kijken naar alle stukken die voorhanden zijn. Het is de politieke verantwoording dat het bestuurlijk element juist daarin zit. Het is dan logisch dat de bestuurder en ambtenaren besluiten hebben genomen op basis van de adviezen die bij hen kwamen. Dat element heb je namelijk in de hand en is dus ook het deel dat je zou moeten onderzoeken. Dat is namelijk de procesgang die hier plaatsvindt en dat is het deel waarop je

van invloed bent, namelijk de interne evaluatie. Anders had u ervan moeten maken dat het geheel alsnog volledig wordt uitgevochten. Dan wil ik uw Staten voorhouden dat u misschien de vaststellingsovereenkomst niet had kunnen vaststellen, omdat u dan gewoon de procedure had. Als u het op die manier zo breed maakt, dan bent u eigenlijk de rechtszaak aan het doen. Dan bent u aan het kijken wie er nu gelijk had. Als dat de insteek is, dan zeg ik daar niets van. Dan is het een debat voor uw Staten. Dan zie ik wel of daar een nieuwe opdracht voor mij uit voortkomt. Het is echter niet de opdracht die u aan mij hebt gegeven.

Ik wil nogmaals benadrukken dat ik het vervelend vind dat de suggestie wordt gewekt dat ik allerlei dingen niet doe omdat ik dingen probeer weg te poetsen. Het enige wat ik probeer te doen is om zo veel mogelijk aan de breedte van uw Staten tegemoet te komen. Dat is de manier waarop ik het wil doen. Ik hoor graag van u of dat anders moet.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind dat de gedeputeerde zich heel klein maakt. Het is goed dat mevrouw Hoenderdos erbij is gevraagd, want zij legde ook in de commissie BEM duidelijk op tafel de vraag of de vertaling die GS geven aan de motie, wel de vertaling is die PS willen hebben. Blijkbaar zit daarin toch echt wel verschil van inzicht.

Niet alleen wij als PVV, maar ook de heer De Kruijf en anderen, hebben aan de gedeputeerde en ook aan de heer Tazelaar van Twynstra Gudde gevraagd wie je nu gaat interviewen. Hij wilde dat gewoon niet vertellen. Dat is natuurlijk een beetje de duivel verzoeken, want wij willen graag weten wie er echt geïnterviewd gaat worden in dit onderzoek. Als je acht mensen van de provinciale organisatie kunt interviewen, dan kun je ook acht mensen van derden partijen interviewen.

De heer PETERS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag aan de heer Dercksen. Volgens mij heb ik een duidelijke motie ingediend en daarbij letterlijk gezegd dat ik vind dat een aantal statenleden het onderzoek niet zelf zouden kunnen uitvoeren, omdat zij niet van objectiviteit getuigen. Daarom wilde ik dat een onafhankelijk bureau het onderzoek zou doen. Toen heeft de heer Dercksen daarmee ingestemd en gezegd dat hij zijn knopen telde, omdat dit het enige onderzoek was dat hij kon krijgen. Nu tovert de heer Dercksen er echter meer knopen bij. Nu wil hij zich gaan bemoeien met de vragen die gesteld moeten worden en wie wel en wie niet ondervraagd moeten worden. Dat is dus precies

niet de bedoeling van de motie waar hij zelf voor heeft gestemd.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Mag ik deze vraag beantwoorden met een wedervraag? Denkt de heer Peters dat wij te weten komen waar het is misgegaan als er geen andere partijen dan de provincie ondervraagd worden?

De heer PETERS (D66): Na wat ik heb gezien vind ik het verbazingwekkend dat wij hier nu weer over asbest praten. Het onderzoek is nog maar net begonnen. Er komt een eerste voortgangsrapportage van de projectevaluatie. Die komt er normaal gesproken alleen aan het einde, maar dit is politiek en dan doe je het zo vaak mogelijk, om te voorkomen dat je niet voldoende vertelt. Op het eerste het beste rapportje wordt direct gereageerd dat het allemaal niet goed is. Op die manier krijg je geen onafhankelijk onderzoek. Als je dit bureau gewoon zijn werk laat doen, zul je wel degelijk goede resultaten krijgen. Aan het einde van het onderzoek kunnen wij er dan over oordelen. Dat waren de kaders zoals wij daartoe hebben besloten.

De heer DERCKSEN (PVV): Ik heb niet gezegd dat het onderzoek niet goed is. Ten eerste heb ik de gedeputeerde gevraagd of er naast acht mensen van de provinciale organisatie ook nog derden zouden worden bevraagd. U kent dat mailtje. Daarin staat dat dit mogelijk zou kunnen. Toen bedacht ik mij dat als dit met zoveel omhaal niet wordt toegezegd ... We hebben er in de commissie BEM herhaaldelijk om gevraagd. Er werd niet gezegd wie van al die andere betrokken ondervraagd zouden worden. Ik dacht toen: "Ik trek eens aan de bel en ik ga mijnheer Tazelaar vragen wat hij van plan is." Hij vertelde dat niet. Toen dacht ik: "Willen wij dit onderzoek nog een beetje waarde geven, dan moeten wij een handje helpen."

De heer PETERS (D66): Mijnheer Dercksen, ik weet niet hoeveel onderzoeken u heeft gedaan, maar ik heb er veel gedaan. Ik denk dat het volkomen terecht is dat hij dat niet kan zeggen, want de normale manier waarop je zo'n onderzoek uitvoert is dat hij begint bij de mensen die bij het project betrokken zijn geweest. Daar ga je vragen stellen: eerst bij de leidinggevende. Dan bekijk je of dat lager in de organisatie consistent is. Afhankelijk van wat je vindt, kun je op bepaalde gebieden besluiten dat je het voldoende duidelijk vindt en het daarbij laat. Daar waar er inconsistenties zijn, kun je besluiten om

verder te vragen; verder binnen de organisatie en soms ook verder buiten de organisatie. Als je net begint, kun je dat nog helemaal niet zeggen.

De heer DERCKSEN (PVV): Daarover verschillen wij van mening. Ik ben namelijk van mening dat je geen goed en waardevol onderzoek kunt doen als niet gewoon van tevoren zegt dat je natuurlijk met die advocaten en met de statenleden moet praten. Als je dat niet gewoon zegt, bekruipt mij het gevoel dat de waarde van het onderzoek niet erg hoog zal zijn.

De heer VAN WIKSELAAR (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag voor de heer Peters. Ik probeer het mij voor te stellen. Bij een integraal onderzoek bekijk je alle aspecten die in die casus van belang zijn. Volgens mij kan het dan niet zo zijn dat je dan alleen naar de interne processen gaat kijken, maar met name ook naar wat er buiten gebeurd is en hoe de interpretatie naar buiten toe is. Dat betekent dat daaruit elementen naar voren zouden kunnen komen waardoor je zegt dat je ervan kunt leren, dat je de volgende keer een andere omschrijving moet hanteren en er anders mee moet omgaan en dat we die procedure anders moeten insteken. Volgens mij is dat een vanzelfsprekend onderdeel van het onderzoek. Zo heb ik indertijd het verhaal integraal verklaard. Kan de heer Peters zich voorstellen dat een aantal van ons er moeite mee heeft als op voorhand al een selectie wordt toegepast op datgene waar je naar gaat kijken?

De heer PETERS (D66): Volgens mij is niemand uitgesloten van het eventueel ondervraagd worden. Integraal had voor mij voornamelijk de betekenis dat wij niet alleen en uitsluitend kijken naar het asbestgedeelte van het huisvestingsproject, maar naar het gehele huisvestingstraject. Natuurlijk kunnen er dan ook mensen van buiten de organisatie ondervraagd worden, daar waar dat nodig is. Zeker, dat zit er beide in.

De heer VAN WIKSELAAR (SGP): Is het voor u niet een vanzelfsprekendheid dat dat gebeurt als u het over een gedegen onderzoek heeft? Dan wachten we liever de tijd even af om hier goed naar te kijken en de juiste vervolconclusies te kunnen trekken in procedures en wat dies meer zij, dan dat wij ons door de tijdsdruk kansen ontnemen om de organisatie te verbeteren.

De heer PETERS (D66): Dat zou ik nu, vanwege de ob-

jectiviteit, juist aan de onderzoekers zelf willen laten, mijnheer Van Wikselaar. Zij kunnen dan beoordelen wie zij willen ondervragen. Wij kunnen ons oordeel dan daarna geven. Als wij als Staten zeggen wie wel en wie niet geïnterviewd moeten worden, dan bemoeien wij ons met het onderzoek en is het daarmee niet meer onafhankelijk. Dat is nu juist de bedoeling van mijn motie.

De heer VAN WIKSELAAR (SGP): Betekent dit dan voor u, als straks het onderzoeksrapport hier ligt en wij concluderen dat een aantal vragen nog openligt, wij dan een vervolgonderzoek starten?

De heer PETERS (D66): Dat is een alsdan vraag. De bedoeling van mijn motie was een gedegen onderzoek, met – precies zoals het staat geschreven – antwoord op de vragen die nodig zijn, zowel in positieve als in negatieve zin. Ik kan nu niet zeggen wat er uitkomt ‘als, dan’ en wat wij dan gaan doen.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag voor de heer Peters. U bewaakt het proces wel, mag ik aannemen. Ik was medeindienaar van die motie. Voor mij lag de vanzelfsprekendheid er duimendik bovenop dat naast interne kandidaten ook externe mensen geïnterviewd zouden worden, omdat je het jezelf anders onmogelijk maakt om een helder beeld te krijgen van wat er precies allemaal is gebeurd. De vraag is: was die vanzelfsprekendheid bij de heer Peters niet aanwezig?

De heer PETERS (D66): Nee, dat kan ik ontkennen. Natuurlijk zeg ook ik dat externe mensen geïnterviewd kunnen worden. Ik wil het alleen aan de onderzoekers laten wanneer en hoe zij dat gaan doen.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Acht u het echt denkbaar dat dit niet zal gaan gebeuren?

De heer PETERS (D66): Ik vind dat moeilijk om te zeggen. Je begint met het projectteam zelf. Afhankelijk van wat je daar vindt, ga je verder zoeken tot je geen inconsistentie meer ziet. Ik kan daarop niet vooruitlopen. Of ik dat denkbaar of ondenkbaar vind, hangt af van wat de onderzoekers in hun onderzoek tegenkomen. Ik sluit het echter zeker niet uit. Meestal gebeurt het ook dat derden worden ondervraagd. Ik wil nu niet zeggen dat er per se met die en die personen moet worden gesproken, want dan bemoeien wij ons als Staten met het onderzoek en dat wil ik juist niet.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil de heer Peters nog even wijzen op wat hij zelf heeft gezegd in dat debat. Hij wilde namelijk geen enkel ding weglaten bij het onderzoek. De heer Krol heeft gezegd dat de inbreng van de Staten prima mogelijk is. De heer Peter sloot zich daarbij aan met de opmerking dat de Staten natuurlijk input mogen geven. Onderbelicht blijft het gegeven dat GS een opdracht heeft verstrekt aan Twynstra Gudde. Dat is een vertaling van de motie. Het is niet één op één de motie geweest, maar het ging om een vertaling van die motie. Daaruit is gekomen dat er onder andere leermomenten moeten worden vastgesteld. Daarover hebben wij niet gesproken.

De heer PETERS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ja, natuurlijk kunnen de Staten input geven, maar dan wel binnen de kaders van de motie. Nu is de heer Dercksen de motie alleen maar aan het uitbreiden. Hij is nu op weg om er een statenonderzoek van te maken. Dat willen wij niet.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Heb ik nu de heer Dercksen zojuist horen zeggen dat er input kan worden gegeven, maar onder het mom van niet alleen input geven, maar ook het bewerken van het proces? De motie is toch heel duidelijk? Het gaat om het doen van een onderzoek. Als PS gaan wij aan de hand van de resultaten van dat onderzoek onze eigen afwegingen maken.

De heer DERCKSEN (PVV): Wij vallen in herhaling, mevrouw Vlam. Wij willen inderdaad een integraal onderzoek. Wat ons betreft is het ondenkbaar dat daarbij niet alle partijen die daarbij een belangrijke rol hebben gespeeld worden bevroegd.

Mevrouw VLAM (VVD): Ik hoor u zojuist zeggen dat u vindt dat u als fractie daarmee het proces wilt beïnvloeden.

De heer DERCKSEN (PVV): U kunt zeggen wat u wilt, maar ik heb dat niet gezegd. De toezeggingen van de gedeputeerde vond ik nogal dun. Ik ga mijn motie dus indienen. Wij vinden dat het niet kan dat een onderzoek waarde heeft als niet alle betrokken partijen daarbij worden verzocht. Het kan namelijk zo zijn dat de vertaling die GS aan Twynstra Gudde heeft gegeven, die wij geen van allen hebben gezien, daarop misschien invloed heeft gehad. Misschien verschillen wij wel minder van mening dan wij denken en neemt GS deze motie over.

Motie M22 (PVV): onderzoek huisvestingsdossier / asbest.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 22 april 2013, ter behandeling van het interpellatiedebat inzake het onderzoek naar het huisvestingsdossier;

constaterende:

- *dat GS door middel van een motie is opgedragen een onderzoek te doen naar het huisvestingsdossier, waaronder begrepen het geschil met de koper van het oude provinciehuis ter zake de sanering van het asbest;*
- *dat de onderzoeker, Twynstra Gudde, vooralsnog alleen interviews heeft gepland en uitgevoerd met mensen uit de ambtelijke provinciale organisatie en het volledige onduidelijk is of ook anderen nog zullen worden bevroegd;*
- *dat in de commissie BEM is aangegeven dat waarheidsvinding niet de primaire opdracht is van het onderzoek, maar dat er vooral wordt gezocht naar leermomenten;*
- *dat het onduidelijk is of de door de Staten ingediende vragen onafhankelijk zullen worden beantwoord, nu GS in de commissie BEM heeft aangegeven mogelijk een deel van de vragen zelf te willen beantwoorden en Twynstra Gudde vooralsnog geen gesprekken heeft gepland met anderen dan mensen uit de ambtelijke provinciale organisatie;*

spreken als hun mening uit:

- *dat een onderzoek onmogelijk tot bevredigende resultaten kan leiden als niet wordt gesproken met partijen die een voorname rol hebben gespeeld in en rond het proces van asbestsanering, waaronder De Waal, gemeente Utrecht, TNO, BEM, Aksys, Vlasman, betrokken advocaten, Horyon, DCMR en Statenleden;*
- *dat de door statenleden gestelde vragen door een onafhankelijke dienaar worden beantwoord en niet door GS;*

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *de onderzoeker, Twynstra Gudde, te instrueren om de door leden van Provinciale Staten gestelde vragen onafhankelijk te laten beantwoorden en daarbij te streven naar waarheidsvinding, waarbij eventueel deskundigen worden geraadpleegd;*
- *ter beoordeling van het geschil met De Waal, onderdeel van het huisvestingsdossier, te spreken met*

partijen die een voorname rol hebben gespeeld, waaronder de partijen zoals hierboven vermeld, en daarvan onafhankelijk aan GS en verslag te doen.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Deze motie M22 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Als eerste reactie zijn naar onze mening de motie en interpellatie van de PVV veel te vroeg. In de vorige statenvergadering hebben wij de motie aangenomen met het verzoek tot het houden van een onderzoek. In de BEM-vergadering van twee, drie weken geleden is daarover gesproken. Het kan toch niet zo zijn dat wij niet alleen over de opdracht gaan discussiëren, maar ook over de wijze waarop de opdracht wordt uitgevoerd? Het is aan PS om straks een afweging te maken aan de hand van de resultaten die voorliggen. Daarop moeten wij niet tussentijds gaan sturen. Een eerste overzicht van de activiteiten van het onderzoeksbureau, zoals gegeven, betekent niet dat dit een lijst is waarin meteen het hele onderzoek getackeld wordt. Het is te vroeg, veel te vroeg. Wij wachten graag het totale onderzoek af.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De PvdA was voorstander van een asbestonderzoek dat door de Staten werd aangestuurd. Dat moge duidelijk zijn. Leden van GS waren naar onze mening zo betrokken bij het proces dat wij het een schande zouden hebben gevonden dat zij een onderzoek naar het eigen handelen zouden aansturen. Het heeft niet zo mogen zijn. De meerderheid dacht er anders over. Dat komt voor. Na een aantal belangrijke aanscherpingen met betrekking tot de onafhankelijkheid, de objectiviteit, de mogelijkheid tot politiekbestuurlijke verantwoording, vraagstelling en keuze van het onderzoeksbureau, zijn wij akkoord gegaan met aansturing door GS en hebben wij een daartoe strekkende motie mede ondertekend. Wij staan nog steeds achter die motie. Wij vinden ook dat het onderzoek zijn kans moet krijgen. We zijn tevreden met de betrokkenheid van de Rekenkamer en ook het tempo bevalt ons. Daarbij merk ik overigens wel op dat als dat tempo echt gaat knellen en gaat botsen met de kwaliteit, wij een seintje krijgen. Daarvan ga ik uit.

Ondertussen maken wij ons echter ook wel zorgen. In de commissie BEM hebben wij die ook geuit. Wat

betreft de keuze voor het onderzoeksbureau kregen wij twee namen voorgeschoteld. Ik heb geen idee waarom is gekozen voor deze twee bureaus; dat werd ook niet onderbouwd. Iedereen mocht daarvan iets vinden. Ik heb geen idee wat iedereen ervan vond, maar het werd Twynstra Gudde. Vlak voor de laatste commissievergadering BEM bleekt dat datzelfde Twynstra Gudde ook een rol krijgt bij de discussie over de opschaling van de provincie. Het zal toeval zijn, maar het voelt toch ongemakkelijk. Vervolgens werd de opzet van het asbestonderzoek besproken in BEM. Er werd gepresenteerd en er werd veel gezegd, er werden veel vragen gesteld en er ontstond veel discussie. Duidelijk werd wel dat Twynstra Gudde zowel ambtelijk als bestuurlijk zal terugkoppelen, voordat er aan de Staten wordt gerapporteerd en dat die Staten, maar ook andere belangrijke externe partijen, vooralsnog geen plek zouden krijgen in de interviews. Daarbij pleitten wij er sterk voor dat bij dit onderzoek niet alleen interne, maar ook heel nadrukkelijk externe betrokkenen aan het woord komen. Ik zou zeggen: misschien moeten die externe betrokkenen vooral erbij te betrekken, om ons de kans te geven een scherp beeld te krijgen van het proces dat zich heeft voltrokken.

Ten overvloede wellicht: wij staan nog steeds achter de motie. Echter, zeker na het voortgangsbericht, voelen wij een twijfel of het wel goed gaat. Vandaar dat het goed is dat wij er nu over spreken en wij nu, aan het begin van het proces, nog de kans hebben om het eens te worden over wellicht een gewijzigde voortzetting. Het lijkt ons dan ook van belang dat de eerder genoemde randvoorwaarden heel scherp in de gaten worden gehouden. Wij nodigen de gedeputeerde nadrukkelijk uit om die nog eens te onderschrijven. Dat kan mooi tijdens dit extra debat. Overigens is dat voor een deel toch al gebeurd. Onder andere daarom geven wij onze steun aan dit debat.

Nu de heer Dercksen ook zijn motie al heeft genoemd, waarin hij een tweetal vragen of eigenlijk opdrachten geeft aan GS en deze motie mocht worden aangenomen, zeg ik op voorhand al dat wij die motie steunen. In het verslag van de commissie BEM is heel helder te lezen dat de heer Peters als een vanzelfsprekendheid heeft uitgesproken dat vragen door specifieke partijen, benoemd in de Staten, expliciet door het bureau zullen worden beantwoord. Ik ben het daarmee eens. Over de externe partijen heb ik mijn mening al gegeven.

De heer NUGTEREN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal niets nieuws zeggen, maar toch heb ik er

behoefte aan ons standpunt toe te lichten. In de vorige statenvergadering is uitvoerig gesproken over een onafhankelijk onderzoek. Wij waren daar erg voor, met name voor het waartoe daarvan. Het resultaat was een motie, die al een paar keer is genoemd, waarbij werd besloten tot een dergelijk onderzoek. In de commissievergadering BEM van 8 april jongstleden is wederom – en naar ons idee terecht – uitvoerig gesproken over het onderzoek naar aanleiding van een presentatie van de onderzoekers. Daarbij ging het met name om het hoe, de rol van de Rekenkamer en een aantal andere zaken die zijn besproken.

Vorige week ontvingen wij, conform de afspraak die daartoe gemaakt was, een voortgangsverslag dat voor de PVV aanleiding was om deze interpellatie aan te vragen. Laat ik zeggen dat ik de voortgangsrapportage ook wat kort vond; deze had iets meer toelichting kunnen hebben, zodat er wellicht wat misverstanden hadden kunnen worden vermeden. Om nu echter via een interpellatie en een motie nadere richtlijnen te geven aan het onderzoek, dat al uitvoerig is besproken, staat naar ons idee haaks op de wens van een onafhankelijk onderzoek, waarop de heer Peters, waarnaar ik korthedshalve verwijs, al wees. Dat neemt niet weg dat wij ons kunnen voorstellen dat er externe anderen dan de genoemden in het voortgangsverslag worden geïnterviewd, maar dat zijn toch zaken die wij aan de onderzoekers willen overlaten. De Staten zullen aan het einde van de rit moeten beoordelen of het onderzoek adequaat is uitgevoerd in het licht van de motie en wat de bevindingen kunnen betekenen. Tot dan toe past ons terughoudendheid.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Deze Staten hebben in de afgelopen maand een ernstige fout gemaakt. Ze hebben in de eerste plaats toegestaan dat het onderzoek werd geleid door Gedeputeerde Staten, zodat de slager zijn eigen vlees keurt. Bovendien hebben zij toegestaan dat als argumentatie – de heer Peters heeft dat zojuist nog bevestigd – is gegeven dat statenleden, omdat er een aantal kritische tussenzittingen, niet objectief kunnen zijn en dat daarom het college dat zelf maar moet doen. Het college is kennelijk wel objectief, terwijl het om de beoordeling van het eigen werk gaat.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De link tussen objectiviteit en de rol in een onderzoek vind ik niet correct. Het gaat om twee verschillende zaken. Iedereen kan zijn eigen afwegingen maken voor wat

betreft de objectiviteit als statenlid. Dat betekent echter niet dat wij behalve opdrachtgever richting het college ook partij van het onderzoek moeten zijn, in de zin dat wij gaan bepalen hoe het onderzoek uitgevoerd gaat worden. Dat zijn toch twee heel verschillende zaken?

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb die argumentatie niet aangevoerd, maar de heer Peters heeft dat gedaan. Hij heeft gezegd dat mensen zoals Meijer niet in de gelegenheid zijn om objectief een oordeel te vellen over hetgeen er gebeurd is, omdat zij al een oordeel zouden hebben en dat daarom de uitvoering van het onderzoek in handen van GS moet worden gegeven.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer Meijer, hoor ik nu zojuist de bevestiging hiervan?

De heer MEIJER (SP): Ik weet niet wat u hoort, maar ik stel vast dat als u wilt debatteren over deze afweging, u dan vooral met de heer Peters aan de slag zult moeten gaan. Ik wens u veel succes.

Niet alleen het element van die kleinering van de Staten – waarbij je zegt dat wij dat niet kunnen, omdat wij kritisch zijn – is bijzonder kwalijk, maar dat geldt ook voor het feit dat vervolgens het werkveld in het onderzoek zodanig uitgebreid is dat het uiteindelijk in dat korte tijdsbestek helemaal niet meer kan gaan over de zaak waarover het gaat, namelijk: 'wat is er gebeurd met het asbestdossier en wie is er verantwoordelijk?'. Die zaken moeten in onderling verband worden aangeboden.

De laatste vergadering van de commissie BEM bevestigt nog eens de zorgen die de SP heeft en die uiteraard ook aanleiding waren voor ons om als enige fractie tegen die motie te stemmen. De tijd blijkt namelijk kort te zijn, er zijn niet veel mogelijkheden om de diepte in te gaan, een kritisch onderzoek naar het asbestdossier blijkt moeilijk te liggen en het blijkt zich meer te gaan toespitsen op leermomenten. Ik denk dat de 1,2 miljoen inwoners van de provincie Utrecht natuurlijk uitermate geïnteresseerd zullen zijn in de leermomenten, maar dat zij vooral willen weten hoe het mogelijk heeft kunnen zijn dat het zo gelopen is en wie hiervoor verantwoordelijk is. Duidelijk is dat binnen de kaders die de Staten in meerderheid, minus de fractie van de SP, hebben aangegeven, er de ruimte is om hiermee weg te lopen. Daarom is het terecht dat de heer Dercksen zegt: "Sorry, luister eens, deze kant willen wij niet opgaan".

Tot slot. Het allerergste vind ik oprecht dat er in de overwegingen van de motie Peters gestaan heeft dat het hele personeelsdossier, met risico-inventarisatie en –evaluatie en alles wat daarmee samenhangt, geen onderwerp van onderzoek mag zijn. Ik denk dat, gehoord hebbende de beraadslagingen in de commissie BEM, aan de orde zijnde ook de kwestie van dat het geld weg is als dit onderzoek is afgehandeld, voor de gedeputeerde al of niet – als het onderzoek zo doorgaat waarschijnlijk niet – dat verhaal is gesloten. Wat echter niet gesloten is, ook al zou ik dat vurig hopen, is de vraag naar wat er gebeurt met de gezondheid van de mensen. De mensen die hier werken en de mensen die in opdracht van derden arbeid hebben verricht in het vorige provinciehuis. Ik hoop dat het daar maar stil blijft, maar dat weten wij niet. In dat opzicht vrees ik het ergste. U had met elkaar nooit de fout mogen maken om te zeggen dat dat hele stuk geen onderwerp van onderzoek mag zijn. Daarom wil ik u nog eenmaal de gelegenheid geven daarop terug te komen. Ik dien een motie in om alsnog dit onderwerp deel te laten uitmaken van dat onderzoek.

Motie M23 (SP): gezondheid blijft een rol spelen.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 22 april 2013;

constaterende:

dat het beleid inzake de veiligheid en gezondheid van het personeel, de RIE's en de risico's van werknemers die in dienst van derden werkzaamheden in het oude provinciehuis verricht hebben tot dusver niet bij het "verhuisonderzoek" is betrokken;

overwegende:

dat uiteindelijk de veiligheid en gezondheid van werknemers, al dan niet in dienst van de provincie, die in het oude provinciehuis werkzaamheden verricht hebben, nog vele jaren op de agenda kunnen komen, terwijl de andere aspecten in het verhuisdossier binnenkort als afgehandeld zullen worden beschouwd;

dragen het college op:

het beleid inzake de veiligheid en gezondheid van werknemers die mogelijk, al dan niet in dienst van de Provincie Utrecht, in het oude provinciehuis met asbest in aanraking zijn geweest alsnog bij het verhuisonderzoek te betrekken.

Een gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Motie M23 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp de werkwijze van GS, ook zoals gedeputeerde Van Lunteren dat zojuist heeft uitgelegd. Wij moeten er volgens mij mee dealen dat de motie die nu wordt uitgevoerd een compromis is. Het is helaas het meest haalbare. De heer Meijer komt met een motie en de PVV heeft ook een motie. Ik ben echter bang dat dit het is.

Het gaat echter mis bij de enorme focus op tijd. Waarom willen wij dit onderzoek per se voor de zomer afgerond hebben? Wanneer is dat in ons hoofd gesloepen en wat is daarvan het politieke of bestuurlijke belang? Als wij dit onderzoek namelijk op 17 juni in de vergadering van PS op de agenda willen hebben, dan moet het op 3 juni in de commissie BEM worden behandeld. Als wij het hele ambtelijke traject meerekenen, dan hebben wij nog een week of drie te gaan. Dan heeft Twynstra Gudde nu nog twee weken om te onderzoeken en één week om het allemaal op te schrijven. Waarom? Het is voor mij echt te krap. Ik wil die vraag nog voorleggen: waarom die focus en waarom zeggen wij niet: ook al duurt het tot de kerst, als er maar een zinnig en goed onderzoek wordt uitgevoerd?

De heer VAN WIKSELAAR (SGP): Mijnheer de Voorzitter!

Ik denk dat wij allemaal te verkrampd doen. Volgens mij is iedereen gebaat bij een goed onderzoek, waaraan wij de juiste conclusies kunnen verbinden om ervan te leren. Dat geldt voor alle aspecten van het onderzoek. Wij voelen wat frictie als het gaat om de kracht en de kwaliteit van het onderzoek in het spanningsveld. Ook in de commissie, waarin het bureau Twynstra Gudde vertelde wat zij zouden doen, hebben wij die vragen concreet gesteld: krijgen wij nu door de tijdsdruk een kwaliteitsvermindering, ja of nee? Het antwoord daarop was volgens mij op dat moment niet helder. Het enige wat wel helder was is dat wij door de tijdsdruk keuzes moesten maken.

Eigenlijk heeft de gedeputeerde dat net ook gezegd.

Twynstra Gudde heeft aangegeven dat het onderzoek uit drie componenten bestaat. De eerste component is de aankoop van het nieuwe provinciehuis, waarvan Twynstra Gudde nu al op voorhand de conclusie uitspreekt dat daaruit weinig bijzonders zal voortkomen en dat, als wij daaraan geen aandacht meer besteden, dit betekent dat er meer ruimte is voor onderdeel 2. In mijn beleving betekent dat dat Twynstra Gudde eigenlijk zegt dat je diepgaander zou kunnen onderzoeken ten aanzien van de

eerste component, waardoor er – dat is mijn conclusie – een betere kwaliteit op tafel komt. Dan is mijn vraag aan de rest van de partijen hier: wie kan daar nu tegen zijn?

Ik wil dus eigenlijk voorstellen om ten aanzien van de tijd waarvoor wij hebben gekozen – die krap is en waardoor er wat ons betreft rustig wat meer tijd mag worden genomen – te zeggen dat als wij het voor de zomer afgerond willen hebben, laten wij dan eens even samen bekijken welke slag wij daarin kunnen maken. Kan het onderdeel aankoop buiten beschouwing worden gelaten en kunnen wij de tijd nemen om even wat extra interviews te doen, zoals Twynstra Gudde zelf ook aangeeft, waardoor er toch een betere kwaliteit van het onderzoek op tafel ligt en waaruit wij hopelijk dan betere conclusies kunnen trekken om de organisatie op een hoger niveau te tillen? Ik zoek even naar het middel om het straks in de Staten aan de orde te brengen en te bekijken hoe wij dat kunnen organiseren; misschien moeten wij wel even schorsen.

Ik heb nog één vraag voor het college, om alle discussie over partijdigheid, vooringenomenheid en sturing helder te krijgen. Nu weet ik wel dat papier niet hetzelfde is als woorden, maar kunnen wij de opdracht zoals die aan Twynstra Gudde is verleend gewoon krijgen? Dan staat helder op papier wat de opdracht aan Twynstra Gudde is en hoeven wij daarover geen discussie meer te voeren.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Een aantal van u en ook de heer Van Wikseelaar zojuist, maakte de opmerking over de tijd. Ik wil mij met name beperken tot die punten.

Het lastige hierin is dat ik dat dus ook vraag. Ik vraag aan mijn opdrachtnemer: is er een probleem qua tijd? Ik krijg als antwoord dat dat probleem er niet is. Er wordt wel gemeld dat als dat probleem er niet is en wij in de fase waarin wij nu zitten, zien dat wij misschien nog een aantal aanvullende gesprekken willen voeren en dat het hen dan helpt om een bepaald deel niet mee te nemen, waarvan wij nu kunnen zien dat het iets is, dan hebben wij voldoende tijd. Het is dus een beetje lastig, want ik leg de opdracht ook elders neer. Ik ga er dus van uit dat hetgeen die partij die mij aangeeft, klopt en dat ik hier straks met een rapport kom waaruit dat blijkt. Ik heb u toegezegd dat dat rapport één op één hier naartoe wordt gezonden. Het aspect tijd is voor de onderzoeker geen probleem. Als ik de onderzoeker beluister, wordt er heel stevig doorgevraagd. Dat heb ik in elk geval

ook gehoord van de mensen die daar op bezoek zijn geweest. Er wordt dus heel goed gescand. De mensen die er zijn geweest, hebben er ruim drie uur gezeten. Er wordt dus goed doorgezaagd en goed doorgevraagd op basis van de uitgevoerde deskresearch. Twynstra Gudde geeft bij mij aan dat zij op basis daarvan steeds verder trechteren en bekijken met welke partijen zij willen spreken. Ik zei zojuist ook al dat zij vanmorgen weer tegen mij hebben gezegd dat zij niet uitsluiten dat zij met een aantal externen gaan spreken. Ook ik zit hier heel erg klem. Ik vraag het hen ook, want als ik het punt van de statenleden hoor – de heer De Kruijf en de heer Dercksen noemden dat ook – dan houd ik het hen nog een keer voor. Men antwoordt mij dan met de vraag wat de toegevoegde waarde is van het spreken met de statenleden. Het enige wat wij zouden kunnen bedenken is dat je gaat verifiëren of een gesprek heeft plaatsgevonden op elk moment dat een gesprek heeft plaatsgevonden. Dat is het lastige hierin. De enige manier van hoe hiermee om te gaan is om met u allemaal te spreken, althans met alle aanwezigen, elke keer.

Dit noem ik om maar eens neer te leggen welke dilemma's de onderzoekers bij mij terugleggen, want daarin zit ook het dilemma voor de onderzoekers: op het moment dat ik een selectie van de Staten spreek, spreek ik een selectie en hoe is die selectie dan bepaald? De enige manier om het te doen is dus om iedereen te horen. Daarin zit het dilemma: wat is nu jullie bedoeling van het onderzoek. Mevrouw Hoenderdos heeft niet gezegd dat dit niet de vertaling is van wat de Staten hebben gezegd, maar zij heeft de vraag opgeworpen of dit, u aanhorende, de vertaling is van de motie, zoals u het wilde laten zijn. Uiteindelijk heeft u mij in meerderheid daarmee laten doorgaan. Ik leg ook even mijn dilemma's hier voor. Ik zit daar wel mee. Wat moet ik hier nu mee?

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag over de tijds-klem die er wellicht wel of niet is. Het onderzoeksbureau hanteert haar eigen normen voor een goed onderzoek. Uit het voortgangsbericht maak ik op dat er intern, binnen deze muren, acht mensen zijn geïnterviewd. Er staat dat op basis van deze interviews specifieke documenten zijn bestudeerd, dat er een globale tijdlijn is opgesteld en dat daaruit betekenisvolle momenten worden vastgesteld. U kunt het zich misschien niet voorstellen, maar het lijkt er toch wel heel sterk op dat er nader onderzoek wordt gedaan vanuit het perspectief zoals dat hier in huis wordt gevonden. Misschien kunt u zich voorstellen dat dit voor

mij een beetje het angstige gevoel oproept dat het niet het brede onderzoek is dat ik graag zou willen zien, om uiteindelijk te kunnen beoordelen waarover verantwoording moet worden afgelegd en wat het oordeel dan zou moeten zijn.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Kunt u zich dan ook voorstellen dat dezelfde onderzoeker richting mij aangeeft dat het voor het bureau pas relevant is om met mensen buiten te gaan praten op het moment dat zij twijfel krijgen als door stukken niet kan worden onderbouwd dat er punten zijn die ik met de buitenwereld ga verifiëren. De onderzoeker geeft daarbij wel aan dat hij niet uitsluit dat hij naar partijen in de buitenwereld gaat, maar dan wel ten aanzien van die punten. Dat is de helderheid. U heeft mij namelijk niet de opdracht gegeven een enquête te houden. Dan had u dat zelf moeten doen. Dan ga je inderdaad alle partijen horen, want dan ga je namelijk in de plaats van de rechter treden, want daarvoor is een enquête bedoeld, want dan probeer je namelijk te beoordelen welke van de verhalen het juiste verhaal is. U heeft gevraagd om lessen te trekken voor de toekomst en dat u duidelijk wilde hebben hoe de politieke verantwoordelijkheidsstructuur in elkaar zit. Dat heeft u letterlijk gevraagd en op die manier is Twynstra Gudde aan het werk gezet. Je moet dan eerst intern beginnen om helder te krijgen hoe het zit. Als er tegenstrijdigheden komen, dan is het niet meer dan logisch dat er naar buiten toe gevraagd wordt. Als ik het lijstje zie dat de PVV in haar motie heeft staan, dan ga je echt op de stoel van de onderzoeker zitten. Dan ga je hem een richting opduwen in het onderzoek. Ik durf de weddenschap met u aan te gaan dat als ik dat had gedaan, de wereld hier te klein zou zijn geweest. Dan zou ik namelijk hebben gestuurd in het onderzoek. Aan de andere kant doet u het achteraf wel met een motie. Het is uw recht als Staten, maar u moet zich wel kunnen voorstellen dat ik dit in elk geval niet uit mijzelf ga doen.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik merk nu, net als in de commissie BEM, dat het punt enige kriebels oproept bij u. Misschien is dat overigens wel de juiste emotie. Dat voel ik ook wel een beetje. Ik lees wat er staat: er worden betekenisvolle momenten gehaald uit de interviews die intern zijn gehouden. Dat heeft toch heel sterk iets in zich dat je beperkt, als je betekenisvolle momenten zoekt, als je jezelf aan het begin van het onderzoek onnodig in een bepaald spoor laat sturen. Dat klinkt misschien raar, want nogmaals:

het onderzoeksbureau heeft haar eigen kwaliteitsnormen, enzovoort, maar ik voorspel u bijna dat als dit het verdere verloop van het onderzoek gaat inkleuren, u dan een beoordeling krijgt dit heel sterk over dit soort dingen zal gaan, eerder nog dan over de inhoud. Dat zou ik buitengewoon betreuren.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat deel ik volledig met u. Waar u bij mij een lichte irritatie hoort, komt dat doordat het voelt, als mensen woorden als 'doofpot' gaan gebruiken, alsof men gaat twifelen aan mijn integriteit. Ik heb dat expliciet gemerkt bij de heer Dercksen, maar ik heb het bij u op dat punt niet gevoeld.

Ik probeer hier oprecht invulling te geven aan die motie. Dat is heel erg lastig, maar ik probeer dat zo goed mogelijk te doen. Ik hoop dat u begrijpt dat ik het dan niet plezierig vind dat op dat moment wordt getwijfeld aan mijn integriteit. Ik heb ook met de onderzoekers gesproken over dit punt. Ik begrijp dat er heel nadrukkelijk wordt doorgevraagd. Dat hoor ik met name ook van mensen die daar een gesprek hebben gevoerd. Dat betekent dan ook dat de onderzoekers alle stukken van tevoren hebben moeten gezien. Dat klopt ook, want voordat zij met de opdracht aan de slag gingen en bij u een presentatie hielden, hebben zij al die informatie gekregen en waren zij daarmee een week bezig. U heeft wel een terecht punt voor wat betreft het volgende. Ik ga hen dat vragen. Een van u maakte die opmerking net tijdens het debat. Misschien zijn de onderzoekers wel wat te summier in het geleverde voortgangsverhaal. Ik wil daar met alle plezier nog eens naar kijken. Naar aanleiding van dit interpellatiedebat heb ik een gesprek gevoerd met Twynstra Gudde, waardoor ik nu een aantal inkleuringen krijg die u misschien ook helpen om duidelijkheid te krijgen. Er zit totaal geen sturing in van mijn kant. Als ik dat hier zou zeggen, dan overleef ik het hier niet. Hier zit ik nu juist niet aan het stuur.

De heer Van Wikselaar sprak over de opdrachtverstrekking. Wij hebben geen opdracht verstrekt. Wij hebben gezegd: "Hier is de motie". De griffie zal zelfs kunnen bevestigen dat ervoor is gezorgd dat het verslag zo helder was en dat duidelijk was wat er gezegd was. Dat is allemaal doorgestuurd naar Twynstra Gudde. Twynstra Gudde heeft de opdrachtformulering gemaakt. Daarover hebben wij gesproken met BEM. Vlak daarvoor heb ik de presentatie gezien, maar daar zit een paar uur tussen en geen dagen. Daarover hebben de Staten kunnen spreken en daarover hebben wij het debat gevoerd. Ik heb het ge-

voel dat gedacht wordt – en daar zit de irritatie van mij – dat ik sturing probeer te geven aan het proces, maar dat doe ik niet. Ik wil dat idee echt weg hebben.

De heer VAN WIKSELAAR (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Wat mij betreft is dat helder.

De gedeputeerde maakte de opmerking dat in het aankoopproces tot nu toe heel weinig naar voren is gekomen en dat gevraagd wordt of het nog wel zinvol is om daarover door te akkeren en dat, als die tijd daarvoor wordt vrijgemaakt, er nog wat meer interviews kunnen worden gehouden. Ik vertaal dat impliciet als het andersom te draaien: eigenlijk zitten we iets te krap in het jasje en zouden wij extra tijd kunnen maken om daarover door te akkeren. Is dat de juiste vertaling van hetgeen is gezegd? In dat geval vind ik de schorsing een moment om met de fracties de hoofden bij elkaar te steken.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is wel lastig, want ik krijg morgen weer zo'n voortgangsverslag. Nu hebben wij het mondeling gedaan en ik had het juist schriftelijk willen doen, juist vanwege die borging.

Op exact deze vragen gaven de onderzoekers aan dat zij in de door hen gevoerde gesprekken zien dat er nog behoefte is aan een aantal gesprekken. Volgens mij gaat het daarbij ook om externe gesprekken, maar het is mij nog niet uitgelegd om welke gesprekken het gaat; zij lieten hiervan echter wel iets doorschemeren. Om dat te kunnen doen, vragen zij mij om het andere deel te laten varen. Dat is een keuzemoment. Ik heb daarvan gezegd dat als zich keuzemomenten voordoen, ik deze aan de Staten voorleg. Mijn advies zou zijn, mede gelet op hetgeen hier besproken wordt, om die ruimte te laten. De onderzoeker is zich er heel goed van bewust dat een bepaalde kwaliteit wordt gevraagd van het rapport en dat dit betekent dat het onderzoek op een zorgvuldige manier moet plaatsvinden. De onderzoekers zitten er namelijk ook mee in hun maag. Op die manier kijken ze ernaar en op die manier komen zij op het punt dat zij constateren dat als zij verder willen gaan en een uitspraak willen doen, zij moeten verifiëren wat hier binnen wordt gezegd met wat er buiten wordt gezegd. Dat is de logische volgorde. Je begint binnen en als je dingen naar boven haalt die niet scherp zijn, of die te gemakkelijk zijn waarbij je denkt dat iemand zijn straatje staat schoon te vegen, moet je naar buiten gaan. In alle oprechtheid kan ik mij voorstellen dat je je bij een aantal externe partijen die in het rijtje staan, kunt afvragen wat je nu aan het onderzoeken bent. Ik neem aan dat helder

moet worden wat het politieke moment was waarop politieke besluitvorming heeft plaatsgevonden. Dat heeft u aangegeven en dat was de lijn zoals ik deze met name vanuit de PvdA hoorde. Dat betekent dat het gaat om de momenten waarop het bestuur aan zet is geweest. Dat is in elk geval de vertaling die Twynstra Gudde haarscherp op het netvlies heeft staan. Op dat vlak is heel nadrukkelijk doorgevraagd op allerlei punten. Dat hoor ik terug van de mensen die daar op interview zijn geweest. Op een zeker moment zal er geverifieerd moeten worden. De vraag is echter wat je daarnaast verder nog nodig hebt. Dat moet u zelf beoordelen als het onderzoek er ligt. Ik hoop dat u daarin mijn punt ziet. Ik voel dat als een continu dilemma. Ik ben op zich blij om het op deze manier te doen, maar wat mij betreft hadden wij dit gesprek ook op elk ander moment kunnen voeren. Dat wil ik u in elk geval meegeven. Als u voelt dat die noodzaak er gaandeweg nog is, dan hoeft u voor mij in elk geval geen statenvergadering bij elkaar te roepen. Dan mag u ook gewoon met mij dat gesprek aangaan. Dat heb ik u toegezegd en daartoe ben ik bereid. U mag mij er elk moment voor opbellen als u dat gevoel heeft.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! We hadden vandaag toch een vergadering, dus ik dacht dat wij dat misschien dan vandaag konden doen.

De gedeputeerde zegt dat er geen sturing is en dat de motie zou zijn overhandigd aan Twynstra Gudde. Dat is juist een van mijn problemen, want in de commissie BEM zegt mijnheer Tazelaar dat hij een vraagstelling heeft gekregen, niet zijnde de motie van PS. Er zit uiteraard een filtering uit die motie in de vraagstelling. Kortom: er zit wel iets tussen. Dat is juist een van de redenen waarom wij hier staan, namelijk dat niet die motie op het bureau van Twynstra Gudde kwam, maar het verhaal van de heer Tazelaar in BEM.

Moeten alle statenleden geïnterviewd worden. Nee, natuurlijk niet. Het lijkt mij helder dat dat de mensen zijn die zich verdiept hebben in het dossier en woordvoerder zijn. Misschien kunnen wij ons daartoe beperken. Ten slotte. Wij hebben een aantal vragen ingediend. Die vragen zijn simpelweg niet te beantwoorden zonder externe partijen te horen. Je kunt anders geen objectief en onafhankelijk antwoord op onze vragen geven.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Om bij een bekende politicus te blijven: nu doet u het weer. U stelt dat ik iets zou hebben gedaan wat ik niet heb gedaan. Ik heb het volgende gedaan. Ik heb uw motie overhandigd.

Op basis daarvan hebben wij het verslag meegegeven. Op basis daarvan had Twynstra Gudde natuurlijk behoefte aan een gesprek en heb ik u de opdrachtverstrekking voorgelegd. Als u op dat moment in meerderheid had gezegd dat die uitleg voor u onacceptabel was, dan was het op dat punt aangepast. Ik heb dus niet iets anders gedaan dan dat u hebt gedaan. U hebt de onderzoeksvraag gehad. Als u vroeger op school een beetje hebt opgelet toen werd uitgelegd hoe onderzoeken worden gehouden, dan weet u dat dat het startpunt is van elk onderzoek. Dat is het moment waarop u dat kunt doen. Dat is precies de reden waarom wij aan de voorkant de Randstedelijke Rekenkamer hebben gevraagd om op dat punt mee te kijken. Toen is ook het punt van de waarheidsvinding voorbijgekomen. Ik wil het graag helder hebben. Het beeld is nu dat dit niet de waarheid is, dus dat wij onwaarheid aan het bespreken zijn. Waarheidsvinding staat in dit soort onderzoeken centraal voor een enquête, althans als in politieke termen. Daarvoor heeft u met elkaar het politieke compromis gesloten dat u dat niet wilde. Ik heb dit bij u neergelegd en u heeft daarmee ingestemd. Er is geen andere opdracht dan de opdracht die u heeft gezien. Die heeft u zelf in BEM behandeld en er is daar niemand geweest die tegen mij heeft gezegd dat het anders moet. Ga dus in elk geval niet de illusie wekken dat ik een andere opdracht verstrek dan dat u heeft gezien.

De heer DERCKSEN (PVV): Ik verstrek geen illusies. Ik citeerde uit de commissie BEM.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Ja, maar u citeert vaak selectief en dat doet u in dit geval opnieuw. Moeten alle PS-leden geïnterviewd worden? Ik geef u alleen maar mee dat ik probeer om u deelgenoot te maken van een dilemma dat ook de onderzoeker bij mij neerlegt. Op het moment dat ik mij beperk tot de mensen die zich hebben verdiept in het onderzoek en ik zeg dat het dan gaat om een selectie van statenleden ... Het gaat niet over uw kennis van het onderwerp, want uw kennis is hetzelfde als bij de anderen. U hebt een eenzijdig beeld. Dat is het enige waarop u bevroegd zou kunnen worden. Als je dat in het kader van een onderzoek plaatst of de dingen die vanuit het college worden aangegeven, met informatieverstrekking en dergelijke, gelijkloënd zou zijn. Dat kan ook gezien worden aan de hand van alle verslagen die er zijn. Als u dat anders wilt, moet ik het ook weten, want dan helpt dat misschien om te begrijpen wat u precies wilt.

De heer DE KRUIJF (PvdA): De statenleden is misschien wat anders, maar als het bijvoorbeeld gaat om de vraag wanneer en door wie is besloten en op welk moment is besloten om een gerechtelijke procedure op te starten, dat is op een aantal momenten gebeurd, dan is het toch wel heel erg van belang dat ook wordt gewezen op de visie van externe partijen daarop. Dan kun je inschatten in hoeverre het een terechte keuze is geweest of dat het een keuze is geweest die illusies koesterde dat we misschien wel zouden kunnen winnen. Op dat soort onderdelen kun je toch alleen maar een verdieping van de kwaliteit krijgen als je ook die externe partijen erbij haalt?

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Daar heeft u precies het punt waarop de onderzoekers bij dit punt ook zitten. Zij geven aan dat er inderdaad een aantal momenten is die zij grotendeels op papier kunnen terughalen met betrekking tot adviezen en dergelijke. Er is inderdaad een element van adviezen waarin je ziet dat de adviezen een andere kant op bewegen. Dat heeft de heer Dercksen zojuist ook al aangehaald. Daarvan geven de onderzoekers aan dat dat hun interesse trekt en dat zij daarop willen doorgaan.

Ik heb het niet met de onderzoekers gehad over wie zij exact willen spreken, maar het lijkt mij dat er nadere gesprekken over gevoerd moeten worden. Het lastige is echter de vraag of je aan de voorkant gaat zeggen dat zij dat moeten gaan doen. Dat kan namelijk zowel een positieve als een negatieve sturing zijn. Als ik gezegd zou hebben dat u met die en die persoon of organisatie moet gaan praten, dan zou dat kunnen worden uitgelegd als dat zo iemand belastende of ontlastende informatie geeft over het geheel. Daarom probeer ik enigszins uit dat deel weg te blijven en zeg ik tegen de onderzoekers dat het hun keuze is wat zij ermee doen. Zij zijn ook de bewakers van de kwaliteit van het onderzoek. Zij leveren ons straks iets op dat ik doorgeef aan de Staten. De onderzoekers zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit en niet ik. Ook u als Staten bent niet verantwoordelijk voor die kwaliteit en u moet ook niet op die plek willen komen. Dat maakt het voor u lastig om het onderzoek op kwaliteit te kunnen beoordelen. Dan heeft u namelijk aan de voorkant die sturing gegeven.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Laat dan helder zijn dat dit een punt is waarop de onderzoeker en het rapport zeer scherp beoordeeld zullen worden en dat er bij een groot deel van de Staten het gevoel leeft dat dit niet breder wordt getrokken dan op

dit moment gebeurt. Er is nu vooral intern gewerkt. Dat alleen al zal op zijn minst de kwaliteit van het rapport zeer ter discussie stellen.

Mijn tweede opmerking betreft het eerste punt van de motie. Dat gaat om vragen die door leden van Provinciale Staten zijn gesteld. In het verslag van de vorige statenvergadering staat dat de heer Peters dit heeft geresumeerd dat natuurlijk vragen die door statenleden worden gesteld zullen worden meegenomen in het rapport. U mag aannemen dat dit punt op zijn minst voor u verder geen probleem is en dat dit in het onderzoek opgepakt gaat worden. Los van wat u zelf doet, doen de onderzoekers dat ook.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Ik zal het nog een keer rechtzetten. Ik heb opdracht gegeven om een aantal vragen mee te nemen. Ik heb dat eerder voorbij zien komen in eerdere dossiers, waarin externe partijen is gevraagd een onderzoek op te leveren waarbij heel gedetailleerde en specialistische vragen voorbijkomen; u hebt ook de vragen van de PVV gezien. Hier is in algemene zin gezegd dat deze vragen zo veel mogelijk worden meegenomen. Ik heb mij erop voorbereid dat als bepaalde dingen niet worden meegenomen, omdat deze worden gezien als niet bestuurlijk relevante informatie, dus niet van belang voor het helder weergeven van het bestuurlijk functioneren. Als de onderzoekers die mening zijn toegedaan, vind ik wel dat er dan nog een antwoord moet komen op die vragen. Om die reden en niet anders dan om die reden heb ik gezegd, om het zekere voor het onzekere te nemen, dat ik ook zelf in de organisatie de vragen heb uitgezet om ervoor te zorgen dat die vragen beantwoord worden, juist omdat ik dat voor wilde zijn. Misschien zou ik er verstandig aan hebben gedaan om dat op dat moment niet te zeggen, maar ik wilde het zo helder als maar kan voor u maken dat ik ervoor wil zorgen dat u alle informatie krijgt om het debat in juni op een goede manier te voeren. Dat tekent misschien mijn openheid. Dat is het enige dat ik daar heb willen zeggen. Ik stuur niet op welke vragen wel en welke vragen niet moeten worden gesteld, maar omdat de onderzoekers zo expliciet aangeven dat dit heel gedetailleerde vragen zijn en dat deze echt weggaan en dat zij vanuit grote bestuurlijke lijnen een aantal dingen wel kunnen, omdat deze politiek sturend zijn. De onderzoeker heeft gezegd, en dat zou elke onderzoeker zeggen, dat hij geen politiek oordeel geeft. Op het moment dat je vraagt of de Staten op tijd zijn geïnformeerd en zo, dan gaat het om oordelen waarvan elke onder-

zoeker verre blijft. Dat gaat om een besluit dat u kunt nemen op basis van het onderzoek dat u krijgt. Ik heb echter gemeend dat als de vragen niet beantwoord worden, deze toch wel zo veel mogelijk beantwoord moeten kunnen worden. Ik weet echter niet wat er blijft liggen.

Ik heb het al gehad over het tempo.

Dan de randvoorwaarden. Ik heb de opdracht geïnterpreteerd zoals ik net heb uitgelegd. Ik probeer er dus juist zo ver mogelijk van af te blijven om daarop bij de onderzoeker ook maar enige vorm van sturing te geven. Dan hoef ik met u niet het debat over sturing te voeren. Ik zou het een vervelende situatie vinden als wij een debat moeten voeren over de totstandkoming van het debat, in plaats van dat wij een debat hebben over de inhoud van het rapport. Daarmee zou het namelijk ook een debat met de onderzoeker kunnen zijn. Ik wil proberen daar buiten te blijven en probeer hierin heel behoedzaam op te treden en u in alle besluiten die ik neem deelgenoot te maken.

Over de motie heb ik gezegd dat ik vind dat als u deze motie aanneemt, dat het goed recht is van de Staten. Daarmee verandert de opdracht aanzienlijk, want dan gaat deze echt volledig over waarheidsvinding. Dat is een ander onderzoek dan wanneer er een evaluatieonderzoek wordt gedaan. Als u daartoe besluit, dan gaat u wel zo erg aan het stuur van het onderzoek zitten dat ik u in overweging wil geven of u dan toch niet wilt overwegen het onderzoek naar uzelf terug te halen. Dan bent u namelijk aan het bepalen met wie u wel en niet wilt dat er gesproken wordt. Het is geen dreigement, maar dan doet u er verstandig aan om de opdracht zelf ter hand te nemen. Dan gaan wij namelijk echt dingen met elkaar mengen.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het is een beetje een ingewikkelde vraag aan mij. Ik zou het er namelijk maar zo mee eens kunnen zijn dat het bij ons teruggelegd wordt.

Even over de vraag over de motie. Als je kijkt wat er wordt opgedragen of verzocht, dan is dat in de eerste plaats het beantwoorden van vragen die in Provinciale Staten gesteld zijn. De heer Peters heeft dat in zijn bijdrage resumerend vastgesteld. Niemand heeft daarop gereageerd. Dat doet blijkbaar geen pijn, als ik heel eerlijk ben. Als men had gereageerd, zou ik zeggen: wijst u vooral de onderzoeker er nog eens op dat dit toch een belangrijk issue is hier. Dat is niet ingewikkeld.

Ten tweede moet ter beoordeling van het geschil gesproken worden met partijen die een voorname rol hebben gespeeld. Ook daarvan zie ik niet direct wat de pijn is. Er wordt een aantal partijen genoemd; dat lijstje is niet limitatief en hoeft niet expliciet hetzelfde te zijn. Het kunnen de partijen zijn die een voorname rol hebben gespeeld. Ik begrijp niet helemaal waarom dat in uw ogen zo'n totaal ander onderzoek maakt dan hetgeen er nu gebeurt.

De heer PETERS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben nu een paar keer op hetzelfde punt geciteerd. Ik ga nu volgens mij voor de derde keer zeggen dat dit kan binnen de kaders van de motie. Dat zegt men er nooit bij, maar dat heb ik er wel steeds bij gezegd.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Mijnheer De Kruijf, waar het anders wordt is dat bij "spreken als hun mening uit" – dat is ook een uitspraak van u als Staten – expliciet gemaakt wordt met welke partijen er gesproken moet worden. Dat is nogal een verschil. Dat geeft namelijk heel nadrukkelijk aan wie er bedoeld wordt en dan mengt u zich in het onderzoek. Op het moment dat je zelf onderzoeker bent, dan bepaalt u met wie er gesproken wordt. In de commissie heb ik – en dat heeft u ook gedaan – al aangegeven dat ik er geen enkele moeite mee heb dat alles zo veel mogelijk wordt meege-
nomen. Als een onderzoeker bepaalt, in het onderzoek dat hij uitvoert, op basis van het kader dat hij heeft meegekregen, bepaalde dingen wel en niet relevant te vinden, dan is dat de keuze van de onderzoeker. Als u vindt dat het anders moet, gaat u op de stoel van de onderzoeker zitten. Daarvan zeg ik dus – en dat is echt niet retorisch bedoeld – dat u het onderzoek naar uzelf toe moet trekken. Dan kunt u zelf bepalen hoe u het onderzoek invult en is het onderzoeksbureau niet meer het onderzoeksbureau, maar gewoon de uitvoerder van het onderzoek.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Wij staan hier omdat wij de vrees hebben dat het onderzoek zich anders voltrekt dan dat wij allen gewild hebben. Die discussie voeren wij met elkaar. Dat leidt dan tot een discussie op dit soort onderdelen. Ik vind dat een heel terecht discussiepunt, zeker niet met de bedoeling dat wij zelf het onderzoek gaan overnemen dat nu door het bureau wordt uitgevoerd.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Mag ik een vraag stellen om het voor mijzelf duidelijker te krijgen?

Ik interrompeer een beetje en probeer er ook enigszins een gesprek van te maken. Waar zit nu precies uw zorg? Ik heb van u begrepen dat u scherp wilt hebben op welke momenten er besluitvorming heeft plaatsgevonden die bepalend is geweest voor de situatie zoals deze is ontstaan. Dat betekent dat het mogelijk zou kunnen zijn dat er misschien wel momenten zijn die veel meer zitten in de momenten voordat er bezig is gegaan met de sanering dan dat het gaat om de periode tijdens de sanering. Een aantal van u heeft dat gesuggereerd. Op het moment dat u met deze motie heel duidelijk een richting aangeeft, gaat het dus ook veel meer over het beoordelen van de sanering an sich. Dat ligt nu juist onder de rechter en daarvoor heeft u een vaststellingsovereenkomst. Dat maakt het wat lastig voor de onderzoeker. Ik probeer even mee te denken. Ik heb niet het idee dat de onderzoeker geen externe partijen zal interviewen, maar op het moment dat je zo nadrukkelijk voorschrijft wie zij wel en niet moeten vragen, dan meng je je heel erg in het onderzoek.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Ik moet het misschien wat scherper formuleren. Ik ben er bang voor dat met name op momenten als bij de vragen waarom er een procedure wordt opgestart, waarom er niet eerder tot een overeenkomst is gekomen, waarom dat boetebeding en wie heeft dat bedacht, er een tunnelvisie ontstaat op grond van het feit dat de onderzoeker in deze eerste fase alleen maar praat met betrokkenen die al heel lang samenwerken en die al heel lang met deze politiekbestuurlijke GS te maken hebben. Die angst wil ik voorkomen door het open te breken en ook anderen daarover hun zegje te laten doen, alvorens verdere stappen worden gezet. Daar gaat het mij om.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Totnogtoe hoor ik van de gesprekken terug dat uw zorg op dat punt volgens mij onterecht is. Volgens mij heeft men aan de hand van de discussie over het hoe bij zichzelf gedacht dat een aantal externen moet worden gevraagd. Het verschil tussen u en mij zit erin dat ik het vervolgens aan de onderzoeker wil overlaten om te bepalen of zij met externen en zo ja, met welke externen zij het gesprek willen aangaan. De elementen zoals u die nu schetst, komen volgens mij in het onderzoek prima aan bod. Dat is mijn gevoel zoals ik dat nu heb, na de terugkoppeling over hoe de interviews tot nu toe zijn verlopen. Daarbij wordt opgeteld dat aan mij is aangegeven dat er nog een aantal aanvullende interviews moet plaatsvinden.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog een opmerking voor de heer Peters. Er is over gesproken dat de Staten een inbreng kunnen hebben in het onderzoek. Toen vulde de heer Peters aan dat dit binnen de kaders van de motie gebeurde. De motie die wij echter hebben geaccordeerd was de motie waarin een volledig overzicht van oorzaken en gevolgen zou worden meegenomen. In dat kader is onze inbreng te schrappen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de heer Peters deze opmerking voor kennisgeving aanneemt.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij heb ik alle punten beantwoord. Ik weet niet of er een volgende termijn komt, maar ik wil heel nadrukkelijk meegeven dat als er ergens 'naar aanleiding van' behoefte is aan een gesprek, ik daartoe altijd bereid ben.

De VOORZITTER: Is er behoefte aan een tweede termijn?

De heer VAN WIKSELAAR (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb even een punt van orde. Naar mijn idee ligt er een concrete vraag van de gedeputeerde over de tijdsbesteding binnen het onderzoek: kunnen wij de aankoop huisvesting, waar weinig uit komt, eventueel buiten beschouwing laten en kunnen wij daarmee aan de slag gaan? Ik heb dat gezien als een vraag van de gedeputeerde die door ons als Staten beantwoord moet worden. Ik vraag mij even af welke procedure wij moeten doorlopen om daarop van alle fracties een helder antwoord te krijgen, om uiteindelijk te kunnen besluiten.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik stel voor toch een korte tweede ronde te houden.

De VOORZITTER: Dan geef ik het woord aan de heer De Kruijf.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een drietal korte opmerkingen. We hebben in een eerdere fase een heel aardige discussie gehad over de vraag waarover je nu eigenlijk besluit. Gaat dat over het Statenvoorstel of over de context en de interpretatie eromheen? Als ik kijk naar hetgeen in de motie wordt opgedragen, dan denk ik dat daarbij geen pijn kan worden gevoeld. Wat daar staat is in feite al door de gedeputeerde toegezegd, namelijk gewoon dat er geantwoord wordt op vragen. Ten tweede zullen ook externe partijen

deel uitmaken van het onderzoek, met name partijen die een voorname rol hebben gespeeld. Mijn laatste opmerking is dat voor ons die tijdsdruk er niet zou moeten zijn. Als het echt lastig wordt om dit in juni tot een goed einde te brengen, dan mag het ook september of oktober worden. Daarmee hebben wij geen enkel probleem.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Laat ik nu eens een beetje gaan meevoelen met deze gedeputeerde. Laten wij vaststellen dat het toch een beetje raar is dat een groot deel van deze Staten nu aan de kaders van die motie gaat morrelen, terwijl de Staten die motie in meerderheid hebben vastgesteld. De Staten hebben gewild dat GS initiatief nemen. De gedeputeerde zegt terecht dat als u waarheidsvinding zou hebben gewild, u het statenonderzoek zelf had moeten doen. Dat voorstel lag er ook, van de PvdA. Dat hadden wij van harte gesteund. Dat uiteindelijk de meerderheid heeft gedacht: als er maar een onderzoek komt, it doesn't matter how, dus gaan we er maar achter staan en geven wij het weg aan GS, dus doen wij niet aan waarheidsvinding – bovendien halen wij ook nog werknemers eruit – dan moet u nu niet de gedeputeerde gaan aanpakken, maar creëert u voor zichzelf, waarde medestatenleden, een wat geloofwaardiger positie als u zegt dat u uw handtekening onder de motie Peters vandaan haalt. Daar komt het namelijk op neer. Als wij dat doen, dan is er een basis. Dan kunnen wij zeggen dat wij het misschien toch anders moeten aanpakken en dat wij toch moeten denken aan wie er verantwoordelijk is voor wat. Dan moeten wij irrelevante onderwerpen buiten het onderzoek houden. Deze opmerking wilde ik nog even toevoegen aan het debat.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer Meijer, u vraagt eigenlijk of wij onze handtekening niet onder die motie vandaan moeten halen. Volgens mij is dat formeel een beetje ingewikkeld. U kent onze collega's. Wij krijgen geen meerderheid voor een statenonderzoek. Sterker nog, als er niet een paar oppositiepartijen zouden hebben meegestemd, dan zou het risico aanwezig zijn geweest dat een van de coalitiepartijen zijn handtekening onder dit GS-onderzoek had gezet. Dan zouden wij hier helemaal niet hebben gestaan en zou er helemaal geen onderzoek zijn geweest. Dat als een kleine toelichting op ons stemgedrag. Wij zijn bij de motie van D66 en PvdA uitgegaan van een volledig overzicht van oorzaken en gevolgen. Het is mij volstrekt onduidelijk waarom dat geen waarheidsvinding zou kunnen zijn.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Even een nabeschouwing van de vorige vergadering. De situatie is zo dat, stel dat de oppositie bij de motie van de PvdA was gebleven, dat wil zeggen dat men voor een statenonderzoek is, waarbij wij als Staten zelf zouden hebben bepaald wie, wat, waar, hoe, enzovoort, al die vragen die al een hele tijd en in BEM aan de orde zijn geweest, en de oppositie was blijven vasthouden aan de motie Peters, dan was voor de hele provincie en voor heel Nederland heel duidelijk geweest hoe deze coalitie met deze problematiek omgaat. Dan was duidelijk dat de coalitie het aan ons houdt en dat de rest buiten de poort blijft. Dan zouden wij inderdaad een moreel recht van spreken hebben gehad. Dan zouden wij als oppositie één lijn hebben getrokken en de Staten hoog hebben gehouden. Dat zou beter zijn geweest.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn anders dan andere partijen en geen getuigenispartij. Dat is niet ons ultieme doel. Wij hebben wel een boodschap uit te dragen, maar wij zijn niet een ultieme getuigenispartij. Wij zijn wel een partij die af en toe resultaten wil boeken. Misschien herkent u dat en misschien herkent u dat niet. Dat is de reden geweest dat wij ons hebben neergelegd bij de statenmeerderheid die wel een onderzoek wilde, maar dan echt anders dan wij zelf hadden gewild. Op zich steunen wij die motie nog steeds, maar dan wel met een aantal aanscherpingen, waarvan ik hoop dat die nu goed voor het voetlicht zijn gebracht. Deze moeten leiden tot een beter onderzoek dan waar wij aanvankelijk vanmiddag voor vreesden.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik zie de resultaten waarop de heer De Kruijf doelt, met belangstelling tegemoet. Ik ben echter bang dat dat nog even duurt, want wij zijn al een tijdje in gesprek.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Het is inmiddels bijna 18.00 uur, dus wij moeten maar eens gaan afronden. Wij hebben de middag weer volgepraat. Ik heb één vraag voor de PVV over de motie 'huisvestingsdossier'. Ik vraag mij af of wij daarmee de pijn eruit kunnen halen. Als wij nu het eerste punt onder "spreken als hun mening uit" schrappen, namelijk de opsomming van organisaties en personen waarmee eventueel gesproken wordt, dan laten wij dat onderdeel wat meer aan de onderzoekers. Dan blijft het punt staan dat er ook met partijen van buiten dit huis gepraat moet worden en dat wij het wat meer moeten aankleden dan nu gebeurt.

Over het onderwerp tijd heb ik mijn reactie al gegeven.

De VOORZITTER: Ik constateer dat er geen verder gebruik wordt gemaakt van de tweede termijn en dat er geen reactie meer volgt van de gedeputeerde. Ik stel voor dat wij de beraadslagingen hieromtrent afronden. Wij gaan straks over tot de stemverklaringen. Daarvoor schorsen wij even. Het lijkt mij ook goed dat u nog even nadenkt over de opmerking van de heer Van Wikselaar. Je zou ook kunnen zeggen dat als wij dit verslag zo integraal mogelijk meteen naar de onderzoekers brengen, zij daarmee als onafhankelijk onderzoeksbureau kunnen doen wat het wil. Ik denk dus dat wij even moeten schorsen.

De heer VAN WIKSELAAR (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik zit even met één punt. Het is een concrete vraag: wat betekent een aanpassing van de onderzoeksopdracht? Dat moeten wij wel juist formuleren. Die kan niet mee met de notulen.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Die vraag ligt inderdaad concreet voor. Misschien zou u als voorzitter kunnen vragen dat als er iemand is die er bezwaar tegen heeft om dat onderdeel uit het onderzoek weg te laten, dat diegene dan dus nog even gebruik maakt van een ongebruikelijke derde termijn.

De VOORZITTER: De vraag die de heer Van Wikselaar heeft gesteld is of de hele aankoop enzovoort uit het onderzoek gelaten zou kunnen worden en of dat aanvaardbaar is voor de Staten. Ik begin rechts van mij. Is dat voor u aanvaardbaar?

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Bij interruptie. Mijn fractie heeft naar aanleiding van deze vraag behoefte aan een korte schorsing van twee minuten.

De VOORZITTER: Akkoord. Ik schors de vergadering. Schorsing van 17.49 uur tot 17.56 uur.

De VOORZITTER: Dames en heren, ik heropen de vergadering. Tijdens de schorsing deed zich ook de vraag voor wat er nu precies wordt uitgehaald en wat niet. De gedeputeerde wil hierover eerst graag iets zeggen.

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het punt dat eruit zal worden gehaald is het

punt van de aankoop. Dat is ook wat de onderzoekers zeggen. Over de aankoop is te uit en te na met u gesproken. Daarover zijn allerlei vragen gesteld en allerlei opinies naar voren gebracht. In de schorsing werden al onder meer de second en first opinies genoemd. Het punt van de bouwcombinatie Eureka, dus de verhuizing an sich en alles wat daarmee samenhangt, is wel weer interessante informatie, ook in relatie tot het stuk over asbest en om te bekijken hoe zo'n project is afgesloten. Daarop heeft namelijk nog geen evaluatie plaatsgevonden. Om die reden stel ik voor dat wel een onderdeel te laten blijven, omdat je het dan in een keer en in een hand hebt afgerond.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Voor alle duidelijkheid, voor onze duidelijkheid: vanuit de chronologie gedacht zou die aankoop al onderzocht hebben kunnen zijn, maar dat is blijkbaar niet het geval. Dat dat niet bij de kop wordt gepakt, betekent dat er echt ruimte ontstaat voor die andere onderdelen?

De heer VAN LUNTEREN (gedeputeerde): Ja, dat is het idee. Aan het begin van het onderzoek heeft men wel gekeken welke relevante informatie hieruit naar voren komt. Op basis daarvan concluderen de onderzoekers nu dat het weinig zin heeft om hierop heel veel door te gaan, omdat er op diverse momenten al andere onderzoeken zijn gedaan. Je kunt dat nu nog een keer doen, maar die informatie is al bij de Staten bekend. Dat is een beetje hetzelfde verhaal met het decimair rapport, maar ja, de onderzoeken daarvan heb je al. Daar komt dus niets anders uit dan wat je hebt, tenzij je zou zeggen dat het geen goede bureaus zijn. Zij hebben echter geen reden om te twijfelen aan de dingen die er al liggen. Wat er dan overblijft zijn politieke vragen en afwegingen. Die liggen bij de Staten en niet bij het onderzoeksbureau.

De VOORZITTER: De vraag was of dat onderdeel eruit gelaten kan worden. Ik had van de PVV al een ja. Ik ga over naar de VVD.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij kunnen ons vinden in deze toelichting.

De VOORZITTER: Ik inventariseer of welke fracties voor of tegen zijn. Ik constateer dat het CDA, de Christen-Unie, GroenLinks, D66, PvdA, SP, PvdD, 50Plus en de SGP voor zijn. Dat is in elk geval duidelijk.

Ik schors de beraadslagingen over dit punt. Wij gaan straks over tot de stemmingen. De heer De Heer heeft nog gevraagd om iets te mogen vertellen over een amendement.

De heer DE HEER (CHRISTENUNIE): Mijnheer de Voorzitter! Een punt van orde is dat ik amendement 53 wil intrekken en dat ik dat wil vervangen door een technisch beter amendement. Het amendement is inhoudelijk hetzelfde, dus dat wij als Staten aanbeveling 8 overnemen.

Amendement A54 (ChristenUnie): eindrapport Randstedelijke Rekenkamer over nazorg bij bodemsaneringen.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 22 april 2013, ter bespreking van het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer "Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering";

besluiten:

de tekst in punt 8 over aanbeveling 8 te wijzigen in "GS te verzoeken om, indien een nazorgdossier van voor 2006 in het kader van toezicht in beeld is, te bekijken of een nieuwe beschikking nodig is".

Toelichting:

De Randstedelijke Rekenkamer heeft negen aanbevelingen gedaan over de provinciale aanpak van de bodemsanering. GS hebben zes aanbevelingen onverkort overgenomen en aanbeveling 3, 5 en 8 worden niet door GS omarmd. Aanbeveling 8 gaat over oude dossiers, van voor 2006. Gedeputeerde De Vries deed daarover tijdens de commissiebehandeling een toezegging die aardig overeenkomt met dat wat de Rekenkamer in feite vraagt, namelijk een beschikking afgeven in situaties die actueel worden qua handhaving. Daarom ligt het voor de hand om aanbeveling 8 gewoon over te nemen.

De VOORZITTER: Amendement 54 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Het is een amendement van dezelfde strekking als amendement 53. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Voor wat betreft onze motie Hoevelaken stel ik vast dat de gedeputeerde de strekking van deze motie heeft overgenomen en het als zijn verantwoordelijkheid ziet om de kwestie Hoevelaken aan te kaarten bij Rijkswaterstaat,

alsmede om voor de ondertekening van BOK-2 daarop serieus actie te ondernemen. Wij trekken motie M20 dus in.

De VOORZITTER: Motie M20 is hierbij ingetrokken. Dat brengt ons op het moment dat wij straks overgaan tot het agendapunt stemverklaringen. Wenst u daarvoor nog een schorsing?

Mevrouw MINEUR (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik vroeg mij af of het rooster klaar is, omdat het handig is om dit erbij te hebben. Daarop staan precies de besluitpunten genoemd.

De VOORZITTER: Dat wordt nu gemaakt, maar is zo goed als klaar.
Ik schors de vergadering.

Schorsing van 18.01 uur tot 18.10 uur.

De VOORZITTER: Dames en heren, ik heropen de vergadering.

Stemverklaringen.

De VOORZITTER: Ik geef nu gelegenheid voor het afleggen van de stemverklaringen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben een stemverklaring voor het voorstel Budget voor afscheid cvdK op 6 juni 2013. Dat geldt niet zozeer voor het feit dat er een afscheid wordt genomen. Daar zijn wij voor.

De VOORZITTER: Dank u wel. (Hilariteit)

De heer DERCKSEN (PVV): Daar wachtte ik even op. Het geldt dus niet zozeer voor het afscheid op zich, maar wel voor de manier waarop het is gefinancierd. In de commissie BEM hebben wij aangegeven dat wij vinden dat het noodzakelijk is dat de kosten moeten worden gezocht bij het schrappen van andere posten, met name binnen het GS-budget. De gedeputeerde gaf toen aan dat dat niet kon. Dat lijkt ons onwil en het bevestigt het beeld dat binnen de muren van het provinciehuis er een stuk minder crisis is dan daarbuiten.

De VOORZITTER: Dat maakt dat u tegen bent?

De heer DERCKSEN (PVV): Daar gaat het om.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de VVD heeft kennisgenomen van het initiatiefvoorstel zoals dat door D66 is ingediend. Wij hebben er uitgebreid over gesproken in de Staten. Uit de toelichting blijkt dat de voorbeelden inderdaad niet zo scherp genomen zijn dan nu in het voorstel staat. Wij blijven als fractie echter moeite houden met punt 4, waarin aan GS de opdracht wordt gegeven door de Staten. Volgens ons zit daar iets in wat wij als Staten niet kunnen doen. De Staten nemen een besluit en kunnen hooguit een handreiking geven aan GS om daarmee terug te komen. Om die technische reden zullen wij tegen het voorstel zijn.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een stemverklaring bij motie M22. De ChristenUnie zal daar voor stemmen, met dien verstande dat de opsomming bij "spreken als hun mening uit", waar een aantal suggesties wordt gedaan, wat ons betreft vrijblijvend mag worden opgevat.

De heer VAN WIKSELAAR (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Voor mij is even iets onduidelijk. Als het duidelijk is, geef ik mijn stemverklaring af en misschien is deze wel overbodig. Amendement 52 zegt eigenlijk niet zo veel als je de andere twee amendementen, waarin wordt voorgesteld om aanbeveling 3 en aanbeveling 8 toe te voegen, aanneemt. Dan blijft aanbeveling 5 automatisch buiten schot. Ik vraag mij dus af of dat amendement overeind blijft. Als dat amendement overeind blijft, zullen wij tegen stemmen, omdat dit volgens ons volstrekt overbodig is, omdat dit al in het voorstel van het college staat.

Verder hebben wij een stemverklaring bij motie M22. Wat ons betreft is het aantal partijen dat daarin genoemd wordt zeker niet in beeld om allemaal onderzoek naar te doen. Dat is volgens ons niet nodig. Op het signaal om bij het onderzoek de externe partijen te betrekken wel als heel belangrijk wordt gezien, zullen wij wel acht geven. Derhalve zullen wij deze motie steunen.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben een stemverklaring bij het initiatiefvoorstel van D66. Het CDA zal voor dit voorstel stemmen. Wij gaan er daarbij wel van uit dat, zoals D66 in haar toelichting heeft aangegeven, dat de handreiking ter kennisname is, dat het niet de intentie is om buiten de kerntaken te gaan of ons een nieuwe rol aan te meten en dat er een goede balans komt tussen kosten en baten. Wij wachten de statenbrief van GS af.

De heer NUGTEREN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben twee stemverklaringen. De eerste hoort bij amendement A54, waar wij voor zullen stemmen, gezien de opmerkingen van de gedeputeerde en het feit dat alleen aan de hand is wanneer het zich concreet voordoet. Dat geeft wat duidelijkheid.

Ten aanzien van motie M23 zijn wij natuurlijk zeer dankbaar voor de generositeit van de heer Meijer. Onze dank is groot dat aan ons een tweede kans wordt gegeven om ons te verbeteren. Wij zullen echter niet toegeven aan de aandrang om dit toe te voegen aan het onderzoek. Het is al tweemaal onderzocht. De resultaten daarvan zijn volstrekt helder. De gedeputeerde heeft indertijd al verklaard wat de houding van de provincie zal zijn, mocht onverhoopt toch blijken dat mensen gezondheidsklachten hebben tengevolge van. Om die reden zijn wij tegen.

De heer DE KRUIJF (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben één stemverklaring en deze heeft betrekking op motie M23 "gezondheid blijft een rol spelen" van de SP. Voor alle duidelijkheid: wij vinden uiteraard ook de veiligheid en de gezondheid van het personeel buitengewoon belangrijk. Echter om aan de ene kant elementen uit het onderzoek te halen om ruimte te creëren voor de echt belangrijke punten en er vervolgens weer iets aan toe te voegen lijkt ons niet logisch. Vandaar dat wij tegen deze motie zullen stemmen.

Mevrouw MINEUR (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben twee stemverklaringen. Ik neem er één voor mijn rekening en mijn buurman neemt de andere voor zijn rekening. De eerste stemverklaring gaat over agendapunt 12, budget afscheid cvdK. De SP heeft veel waardering voor mensen die zich inzetten voor de publieke zaak. Iemand die na tientallen jaren afscheid neemt, mag best een feestje hebben. We zitten echter in een forse economische crisis, met het hoogste aantal werklozen ooit. Wij denken dat het de provincie zou sieren dat zij erin slaagt de uitgaven zo sober mogelijk te houden.

De VOORZITTER: Wat betekent dat voor het voorstel? Bent u voor of tegen?

Mevrouw MINEUR (SP): Wij steunen het voorstel. Wij doen alleen een oproep.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wat betreft nazorg bij restverontreiniging zien wij het zo dat het gezamenlijke voorstel van de heer De Heer en de SP waar-

schijnlijk geen meerderheid zal krijgen. Mocht het echter zo zijn dat het andere voorstel van de heer De Heer plus het voorstel van de PVV het beide halen, dan zullen wij voor het statenvoorstel stemmen. Als de amendementen worden afgewezen, dan zien wij daarin onvoldoende van onszelf terug en zullen wij het voorstel afwijzen.

Wat betreft BOK-2 doen wij het met de toezegging van de gedeputeerde over Hoevelaken. Ik heb in mijn betoog al aangegeven waarom wij voor het overige uiteindelijk de doorslag zullen geven voor wat betreft de positieve overwegingen. Wij gaan BOK-2 dus ook steunen. Voor het overige steunen wij uiteraard motie Dercksen over het huisvestingsonderzoek, alsmede onze eigen motie, maar dat zal u niet verbazen.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog een antwoord in reactie op de vraag van de SGP over amendement A52. Dit amendement trekken wij in, omdat dit amendement technisch niet helemaal correct is en voor verwarring kan zorgen.

De VOORZITTER: Dan blijven over de amendementen A51 en A54. Wij gaan over tot de stemmingen.

Stemming.

De VOORZITTER: Ik constateer dat er 45 leden aanwezig zijn. De heer Graaff en de heer Kocken zijn niet aanwezig. Klopt dit? Akkoord.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten amendement A51. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van PVV, SP, SGP, 50Plus en PvdD.

Zonder hoofdelijke stemming aanvaarden Provinciale Staten amendement A54.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het geamendeerde voorstel Rapport Randstedelijke Rekenkamer "Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering", PS2013MME06, met de aantekening dat de fractie van de SP geacht wordt tegengestemd te hebben.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel BOK-2 Knooppunt Hoevelaken, PS2013MME07, met de aantekening dat de fractie van de PvdD geacht wordt tegengestemd te hebben.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel Budget voor afscheid cvdK op 6 juni 2013, PS-2013BEM03, met de aantekening dat de fractie van de PVV geacht wordt tegengestemd te hebben.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel Wijziging van de tarieventabel behorend bij de Precariobelasting en legesverordening provincie Utrecht 2012, PS2013BEM04.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten van Utrecht overeenkomstig het initiatiefvoorstel D66 "Duurzaamheid volwaardig meegewogen", PS-2013BEM05, met de aantekening dat de fracties van VVD, PVV en SGP geacht worden tegengestemd te hebben.

De VOORZITTER: Wij komen nu bij de stemming over de twee moties die zijn ingediend naar aanleiding van het interpellatieverzoek.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten motie M22 "onderzoek huisvestingsdossier / asbest". Voor de motie hebben gestemd de fracties van PvdA, PVV, SP, ChristenUnie, SGP en PvdD.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten motie M23 "gezondheid blijft een rol spelen". Voor de motie hebben gestemd de fracties van PVV, SP en PvdD.

Sluiting.

De VOORZITTER: Dames en heren, dit brengt ons aan het einde van deze vergadering, ware het niet dat de heer Balemans gevraagd heeft om een kort moment tot u te spreken.

De heer BALEMANS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Beste collegae, beste Roel. Aan het begin van de vergadering memoreerde je het al: dit is jouw laatste vergadering die jij voorzit als voorzitter van Provinciale Staten. Nu gaan wij op 6 juni nog, al dan niet in soberheid – maar dat moet iedereen maar beoordelen als het zo ver is – op gepaste wijze afscheid van je nemen. Vanaf deze plek wil ik je namens de Staten heel hartelijk bedanken voor jouw inzet en jouw functioneren als voorzitter van Provinciale Staten. Ik heb nog geen cadeautje, maar dat komt op een ander moment wel. Eén ding wil ik toch memoreren, kijkend naar de rol van Provinciale Staten.

Roel is een man van de provincie, in hart en nieren. Wat je ook vindt van provinciale herindelingen, Roel heeft verzucht dat hij niet de laatste commissaris van de Koningin wil worden in de Provincie Utrecht. Roel, ik heb nieuws voor je. Dat ga je wel worden, want op 30 april word jij formeel gezien commissaris des Konings. Je bent dus de laatste commissaris van de Koningin, maar je bent tegelijkertijd ook de eerste commissaris des Konings. Dat kunnen niet veel mensen jou navertellen, dat je beide functies meemaakt op het einde van een lange carrière in de provinciale politiek.

Heel hartelijk bedankt dat je onze voorzitter hebt willen zijn. We nemen op 6 juni nog op gepaste wijze afscheid van jou. Dank je wel. (Applaus)

De VOORZITTER: Eric, heel hartelijk dank voor deze woorden. Wij zullen het op 6 juni allemaal nog eens gaan beschouwen. Het was inderdaad een eer om de voorzitter van de Staten van Utrecht te zijn. Je hebt volkomen gelijk: er komt een cdK, commissaris des Konings. Wij weten nu echter al dat dit niet te lang zo zal zijn, althans niet zo lang als dat wij een commissaris van de Koningin hebben gehad. De opvolger zal namelijk toch weer een Koningin zijn. In die zin is die tijd beperkt. Ik hoop echter wel van ganser harte dat de provincie Utrecht een volwaardige opvolger krijgt. Daar laat ik het maar bij. U kunt daarmee doen wat u wenst. Heel veel dank voor het feit dat ik uw voorzitter heb mogen zijn. Wij komen er 6 juni absoluut nog verder over te spreken.

Ik verzoek de aanwezigen hier en die niets met de Staten te maken hebben de zaal te verlaten. Er is nog een kleine besloten vergadering, waarin nog één besluit moet worden genomen.

Ik sluit hierbij deze openbare vergadering.

Einde van de vergadering om 18.26 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Utrecht van 17 juni 2013.

De voorzitter,

De griffier,

